Ateitis

GEGUŽĖ-BIRŽELIS 1991-3

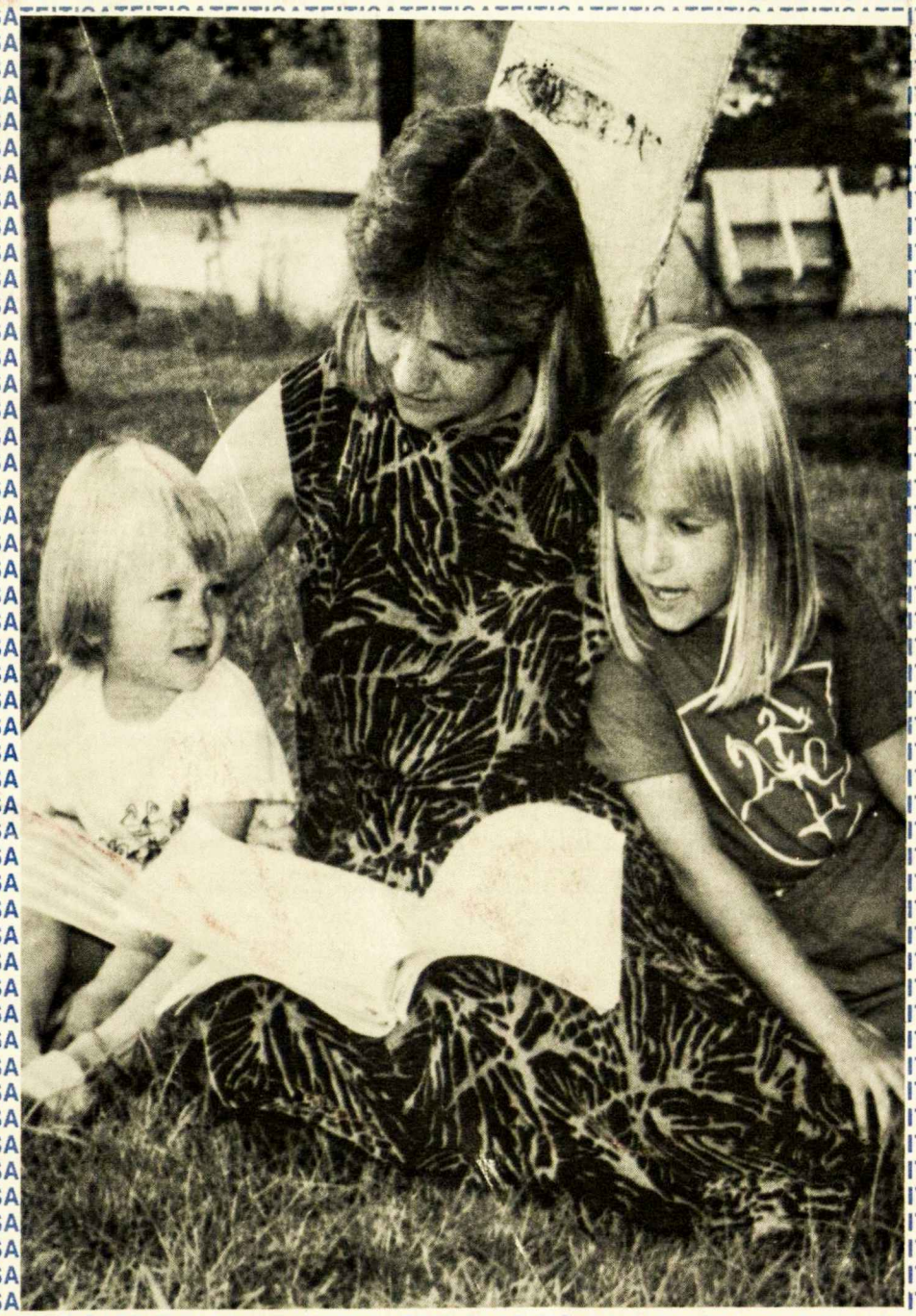

Ateitis

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos lietuviškos orientacijos žurnalas

GEGUŽĖ-BIRŽELIS
1991
VOL. LXXXI NR. 3

Ateitininkės ir ateitininkija
D. Bindokienė 89

Marija, Didžioji Padėjėja
sesuo M. Palmira 90

Motinos veidas
Kęstutis Trimakas 91

Apie Juliją ir ji pati apie save 92

Mes dainuoti pasiryžę; Mano tėvo dvasia; Sibiro kūdikis; Nebegrįžta Prometėjus (eilėraščiai)
Julija Švabaitė-Gylienė 93

Visi turime atsiraityti rankoves ir dirbti
(pokalbis su B. Bubliene) 94

TIKIU
Dvasinio gyvenimo posūkiai, kun. Ričardas 97
Maida Į Motiną Mariją, kun. A. Lipniūnas 97

Trečiasis septynmetis-šventasis pavasaris
Romualdas Kriaučiūnas 98

Sūnui (eil.)
Julija Maceinienė 99

Balčiausias lelijos žiedas (eil.)
Valerija Genienė 100

Pasimatymai su motina (eil.)
Antanas Miškinis 101

ATEITININKAI LIETUVOJE 102

KALBOS SKYRIUS 110

KNYGOS-LEIDINIAI 111

ATEITIES SPINDULIAI 113
Rašo: Mildutė Bublytė, Mėta Landytė, (eil.), Gytis Ivanauskas, Milda Kalendaitė, Rita Račkauskaitė (eil.)

ĮVYKIAI IR ŽMONĖS 116

MŪSŲ VEIKLA 121

KREIVOS ŠYPSENOS 129

Viršelyje:

Nors motulė ir ne prie ratelio, bet vis tiek su lietuviška knyga. Jūratė Stirbienė su dukrelėmis Rasa ir Gaja. Nuotr. Viktoro Kučo.

REDAKTORĖ:
Danutė Bindokienė,
7155 S. Homan Ave.,
Chicago, IL 60629. USA
Telef. (312)776-2036

REDAKCIJOS NARĖS:
Ramunė Kubiliūtė.
Rūta Sidrytė,
Viktutė Venclovaitė.

TECHNINIS REDAKTORIUS:
Jonas Kuprys

ADMINISTRATORIUS:
Juozas Polikaitis,
7235 South Sacramento Ave.,
Chicago, IL 60629, USA
Tel.: (312)434-2243

Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 12.00 dol.; garbės prenumerata — 20.00 dol., susipažinimui 9.00 dol.; kituose kraštuose — 9.00 dol., išskyrus Pietų Ameriką (7.00 dol.).

ATEITIS (USPS 035-440) — a magazine published by-monthly, by the Lithuanian Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629 USA. Yearly subscription in the US and Canada $12.00. Single copy $2.00. Second class postage paid at Chicago, Illinois.

© 1991 by the Lithuanian Catholic Federation *Ateitis*. All rights reserved. POSTMASTER. Send address changes to ATEITIS, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, Illinois 60629 USA.

ATEITININKĖS IR ATEITININKIJA

Jau senokai kilo mintis gegužės mėn. *Ateitį* specialiai dedikuoti moterims (ir, aišku, mergaitėms) ateitininkų organizacijos veikloje. Beieškant medžiagos šių metų sukaktuviniams numeriams, bevartant senus *Ateities* žurnalus ir kitus ateitininkijos spaudinius, į akį krito pernelyg stipri vyriška dominacija, ypač vadovaujamose pozicijose. Nežiūrint, kad mergaičių ateitininkų kuopose ir draugovėse beveik visuomet (išskyrus pačiais ankstyviausiais ateitininkijos gyvavimo metais) buvo daugiau kaip vyrų, jos užėmė tarytum antraeilę vietą. Net ir išrinktos į valdybą, dažniausiai ėjo sekretorės pareigas...

Peršasi mintis, kad įprastasis lietuvės kuklumas ir neveržlumas pirmauti, užleido vadovaujamąsias vietas vyrams. Mergaitės organizacijoje veikė sąžiningai ir uoliai, neieškodamos pagyrimų, ugdydamos savo asmenybę ateitininkiškųjų principų dvasioje, kad galėtų spinduliuoti Kristumi savo aplinkoje, savo šeimoje.

Išeivijoje reikalai tam tikru atveju pasikeitė, ypač lietuviams išsiskirsčius po užjūrio kraštus. Ateitininkų (ir neateitininkų) organizacijos praktiškoji veikla pamažu atsidūrė beveik vien moteriškose rankose. Moterys globoja jaunučius, moksleivių kuopas, ruošia stovyklas, šventes ir... užpildo organizacijos narių gretas. Yra kuopų, kuriose nebėra nė vieno berniuko (pvz. Toronto moksleivių at-kų kuopoje). Tačiau ir šiuo atveju įgimtasis lietuvės kuklumas neieškojo ir neieško reklamos. Moterys paliko tylioji, dirbančioji organizacijos dauguma. Čia jokiu būdu nenorima nuvertinti ateitininkijos vyrų nuopelnų organizacijai ir lietuvių tautai. Jie tokie dideli ir gyvybiškai svarbūs, kad būtų visiškai nelogiška jų nepripažinti, su pagarba neminėti. Gal tik reikėtų pasakyti, kad ir ateitininkių rolė organizacijoje svarbi, kad jos neturėtų kukliai stovėti užkulisiuose, kai vyrams segami medaliai ir šaukiama „valio!"

Todėl sveikiname visas moteris ir mergaites ateitininkes: nuo jauniausios narės jaunučių kuopelėje iki vyriausios sendraugės. Sveikiname kuopų globėjas, stovyklų vadoves ir jų ruošėjas, sendraugių, studentų, moksleivių nares ir pirmininkes. Šiuo metu jau yra nemažai ateitininkiškų vienetų, kuriems vadovauja moterys, pvz., SAS pirm. Indrė Čuplinskaitė, Čikagos, Los Angeles, Detroito ir kitų vietovių sendraugių valdybų pirmininkės, daugeliui moksleivių kuopų vadovauja mergaitės, pagaliau yra Ateitininkų Federacijos tarybos pirm. Birutė Bublienė, su kuria šiame numeryje spausdinamas gan platus pasikalbėjimas. Taip pat su malonumu prisimename *Ateities* redaktorę Stasę Vanagaitę-Petersonienę, mielą šatrijietę, ateitininkę, rašytoją, dabartinę Čikagos Pedagoginio lituanistikos instituto direktorę. Tai buvo pirmoji moteris, perėmusi *Ateities* žurnalo redagavimą po beveik 75-rių metų.

Gegužės-birželio mėnesio *Ateities* numeriui „užderėjo" netikėtai daug svarbios medžiagos, kurią būtinai reikėjo nedelsiant spausdinti. Iš dalies dėl to, kad išeivijos (ypač Čikagos) lietuvių gyvenime gegužės mėn. vyko daug svarbių kultūrinių renginių, kuriuos būtinai reikėjo paminėti; mokslo metams baigiantis, suaktyvėjo ateitininkiška veikla — švenčiamos tradicinės veiklos metų užbaigimo šventės; pasipylė laiškai iš Lietuvos, sausio, vasario, kovo mėn. „užkliuvę" pakeliui į užjūrius. Juose pateiktą medžiagą nebuvo galima padėti vėliasniam laikui. Straipsnelių seriją — „Aštuoniasdešimtąjį *Ateities* gimtadienį minint" — tęsime vėlesniuose numeriuose, nes, kaip anksčiau minėta, *Ateities* jubiliejų švęsime visus metus.

Retkarčiais pažvelgdami atgal, praeityje ieškosime stiprybės bei įkvėpimo ateities darbams, bet nepamiršime ir dabarties.

Netrukus prasidės stovyklavimo laikas. Stovyklų datos ir planai jau aptariami spaudoje. Prašome ir raginame stovyklų vadovus pasirūpinti, kad jos būtų aprašytos, o rašiniai ir nuotraukos patektų į *Ateitį*. Taip pat labai laukiame korespondencijų iš veiklos metų užbaigimo iškilmių ir švenčių įvairiose vietovėse. Tai ateitininkiškos veiklos istorija, verta dėmesio ir paminėjimo. Keičiasi kuopų valdybos, kartais pasikeičia ir veiklos metodai, bet aprašymai savame žurnale pasilieka kaip mūsų organizacijos istorijos dalis, pavyzdys būsimųjų ateitininkijos kartų veiklai.

D. Bindokienė

Lietuvos Nacionalinė M. Mažvydo Biblioteka

Sesuo M. Palmira

MARIJA, DIDŽIOJI PADĖJĖJA

Visais laikais žmonijai reikėjo vadų. Jų atsirasdavo ir tebeatsiranda. Vieni tautas ir atskiras grupes vedė tiesesniais keliais, kiti — stipriomis kreivėmis. Priklauso, kokiomis idėjomis gyvena vadas ir kas yra jo talkininkai. Kiekviena būsena, kurioje žmogus regimai neišreiškia Dievo, kurioje jam tenka pasinaudoti „žiburio šviesa, vis tiek, ar tas žiburys jo protas, ar gamta, menas, ar mokslas, kiekviena tokia būsena yra ženklas, kad žmogus gyvena pakeliui ir savo tikslo dar nėra pasiekęs", rašo dr. Antanas Maceina savo knygoje *Didžioji Padėjėja* (1958 m. Immaculata Press, Putnam, Connecticut).

Žmogus, kai dar nėra atradęs tikrosios šviesos, eina klupinėdamas, apgraibomis, todėl ir jo sekėjai sutinka tuos pačius kliuvinius. Kai vadovas naudojasi netinkamu „žiburiu", tai ir jo pasekėjai neretai klumpa. Norint išvengti tų sunkių vingių, reikia vado su „tinkamu žiburiu", su gerais patarėjais ir pdėjėjais.

Žmonijos istorijoj nebuvo didesnio ir išmintingesnio vado kaip Kristus, o net ir Jis pasirinko sau Padėjėją. Kristus — kaip Dievas ir Žmogus — žmonijos vado misijoje galėjo išsiskleisti tik Didžiajai Padėjėjai tarus paprastą, nuolankų „tebūnie". Toks buvo jos atsakymas, kai buvo pakviesta tapti Padėjėja. Tuo vienu žodžiu „tebūnie" Ji atvėrė visą save Kristaus tarnybai.

„Marijos tarnyba esmėje yra žmogaus tarnyba, ir jos įnašas į Kristaus atpirkimą yra žmogaus įnašas. Šios tarnybos ir šio įnašo šviesoje mums todėl ir aiškėja, kokios didžios vertės turi žmogaus gyvenimas, kai jis yra visiškai skiriamas vykdyti Dangiškojo Tėvo valiai ir veikti artimo labui", tvirtina A. Maceina toje pačioje knygoje.

Marijos asmenyje kiekviena moteris yra šaukiama būti Kristaus ir žmonijos padėjėja. Moters-padėjėjos paskirtis yra apimanti visas gyvenimo sritis. Ji turi atsirasti visuose keliuose, padėti visiems keliaujantiems Broliams. Moteris-padėjėja nestoja šalia vyro, kad užimtų jo vietą; ji nėra nė policininko rolėje — prižiūrėti tvarką, saugoti įstatymus. Jos paskirtis yra įnešti į gyvenimą dieviškos šilimos, džiaugsmo, paguodos: „Tačiau džiaugtis galima tik Dievo artumoj. Kiekvienas džiaugsmas yra ženklas, kad mūsų buityje vienokiu ar kitokiu būdu prasiveržė dieviškumas" (ten pat).

Moteris-padėjėja neina į viešumą tuščiomis rankomis ir širdimi. Pirmiausia ji yra Kristaus padėjėja, Jam kelio ruošėja, kad Jis galėtų apsigyventi toje ar kitoje sielo-je. Moteris eina į visas gyvenimo sritis ne kaip nugalėtoja, bet kaip perkeitėja, pašventintoja, sudievintoja. Jos jėga — dvasinis brandumas, vidinis tyrumas, pasiaukojimo supratimas. Moteris-padėjėja neieško pagyrų ar paguodos. Ji ateina guosti, apraišioti žaizdas, mažinti skausmą. Ji neina viena, bet su Kristumi, lydima Jo malonės ir globos. Todėl ji yra meilės ir taikos sėjėja, džiaugsmo žiedų augintoja, o ne skynėja. Jei ji gyvena Kristaus artumoje, ji prisipildo Jo džiaugsmo kaip taurė. Ši taurė neištuštės, jei moteris-padėjėja nenusilenks išdidumui, tuštybei, o vis giliau įsimąstys į savo — padėjėjos — misiją šeimoj, visuomenėj, Bažnyčioj. Padėjėja yra tvirta, atsisakiusi tuščių malonumų; švelni, bet apvaldžiusi jausmingumą, pasisavinusi Kristaus žodžius: „Mokykitės iš manęs, nes aš esu ramus ir nuolankios širdies". Ir iš savo pirmtakės Marijos: „Štai aš, Viešpaties tarnaitė, tebūnie man, kaip tu pasakei".

„Žmogui gera būti tik meilėje. Be moters žmogus būtų benamis savo buityje. Buvimas ne kaip klajonė, o kaip židinys, susikuria tiktai moters pagalba. Vis dėlto moters vaidmuo čia nesibaigia. Vykdydama buvimo bendruomenę, moteris ją vykdo visose srityse. Nėra nė vieno lemiančio žmogiškos buities veiksmo, kuriame vienaip ar kitaip nedalyvautų moteris", rašo A. Maceina.

Tačiau moters dvasinė pilnybė išsiskleidžia ne vien tik šeimos židinyje. Kalbant apie moters-padėjėjos paskirtį, verta stabtelėti ir prie moters-vienuolės. Kas ji yra: slaugė, mokytoja, pakrikusių šeimų gelbėtoja? Vienuolė pirmiausia yra moteris, į kurią Dievas kreipėsi ypatingu būdu: „Ateik, būk mano padėjėja". Ji atsakė: „Taip". Vienuolės gyvenimas didesnis už ją pačią, nes meilė jai suteikia jėgų padaryti tai, ko ji kitaip nepajėgtų. Vienuolės gyvenimo centras yra Dievas — didžioji Meilė. Ar ne kiekvieno žmogaus centras yra Dievas? Kas čia nauja, kitaip?

Moteris-vienuolė, atsisakydama, kad ir labai gražios, bet ribotos meilės žmogui, vienos šeimos židiniui, pamilsta Didžiąją Meilę ir pasižada jai tarnauti savo Broliuose — Mistiniame Kristaus Kūne. Vienuolė praranda savo mažą pasauliuką, savo svajones, šeimą, bet atranda Kristų, kaip realybę, kuri ją brandina, kilnina ir išaugina iki didvyriškų savęs nugalėjimo veiksmų. Atradusi Kristų, vienuolė tarsi atranda kitą pasaulį — neribotas galimybes tarnauti meilei, aukotis.

Kai moteris pasirenka vienuolės gyvenimą, ji netampa žemesne už tą, kuri sukuria šeimą. Kai Bažnyčios atstovas įžadų metu jai taria: „Sužieduoju tave su Jėzumi Kristumi, Aukščiausiojo Tėvo Sūnumi, kuris tave tyrą teišlaiko", tada Dievo gerumas lyg ir susprogdina jos mažą pasaulį, apkarpo egoizmą, atveria savąją meilę. Tada jos akiratis platėja, gėris, grožis, laimė jos širdyje išsiskleidžia ir ji atpažįsta tuos pačius troškimus visoje žmonijoje. Ne tik vienuolijos bendruomenė, bet ir jos tauta, Bažnyčia, visa žmonija tampa tuo židiniu, kuriame moteris-vienuolė gali neribotai skleistis, bręsti, išlieti savo meilės ir aukos taurę, darydama gera kitiems. Jai nereikia bijoti, kad taurė ištuštės, nes eina su Juo, veikia Jame ir per Jį — Kristų. Savo sieloje ji galės visuomet kartoti Didžiosios Padėjėjos — Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos — žodžius: „Didžių dalykų man padarė Galingasis, kurio vardas Šventas".

Kęstutis Trimakas

MOTINOS VEIDAS

Motina labiausiai yra motina savo širdimi.
Bet širdies nematai.
Širdis apsireiškia veide.

Tad motina labiausiai yra motina
savo veidu.

Veide apsireiškia, kas širdy, —
ir džiaugsmo giedra,
ir skausmo debesys.

Jau ir mažutis vaikas žiūri į motinos veidą
ir mato:
— ar giedra,
— ar skausmas.

O iš jautrios motinos pajunta,
kas kelia giedrą
ir kas — skausmą.

• • •

Išminčius kelionėj į Betliejų vedė žvaigždė.
Jėzų per Jo gyvenimo jautrią kelionę
vedė dvi žvaigždės:
Jo Motinos akys.
Iš jų Jis pirmiausia pajuto,
kas žemėj giedra
ir kas joje skaudu.

Skaudu — žmogaus skriauda kitam.
Dar skaudžiau —
save skriausti, tariant Dievui:
„Man Tavęs nereikia".

Jos veide giedra,
kai Ji ištiesė vandens stiklą
ištroškusiam pakeleiviui.

Dar giedriau,
kai Jis, Jos Sūnus, dar vaikas,
ištiesė vandens stiklą ištroškusiajam.

Giedra,
kai Ji žiūrėjo į lauko lelijas
ir pasakė Jam, mažam savo Sūnui,
kad jas taip buvo aprengęs Dangaus Tėvas.

Dar giedriau,
kai Jis paprašė Jos pasiūtą Jam tuniką
atiduoti apskurusiam našlaičiui.

* * *

Motinos liūdno ar giedro veido įspūdis
lydėjo Jį ir tada, kai Jos nebebuvo aplinkui, —
Jam mokant žmonių minias
neskriausti viens kito,
paduoti vandens stiklą ištroškusiam,
pasidalinti drabužiu
ir Jam kalbant apie lauko lelijas,
kad jas aprengia Dangaus Tėvas.

APIE JULIJĄ IR JI PATI APIE SAVE . . .

NUOTR.: VYTAUTO MAŽELIO

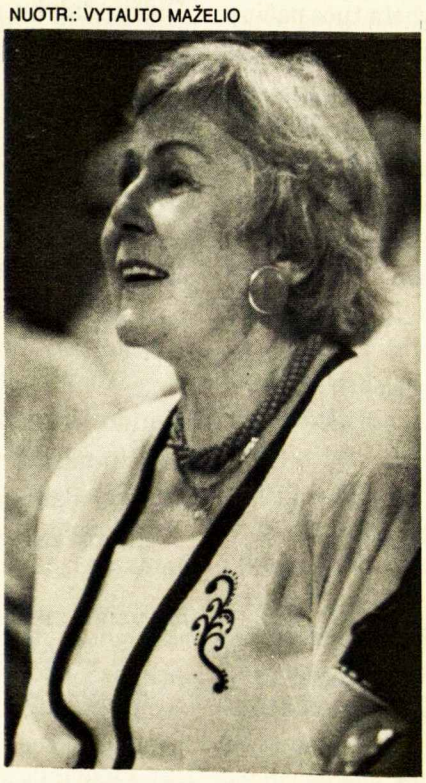

Julija Švaibaitė-Gylienė.

Julija Švabaitė-Gylienė kilusi iš Alvito valsčiaus, Vilkaviškio apskrities. Vilkaviškyje ji baigė gimnaziją 1939 m., studijavo Kaune, Vilniuje, Paryžiuje prancūzų kalbą ir literatūrą. Nuo 1945 m., kaip ir daugelis kitų lietuvių, tapo „pasaulio pilietė" — gyveno Vokietijoje, Australijoje, o nuo 1960 m. gyvena Čikagoje.

Julija Švabaitė-Gylienė kūrybos kelią pradėjo su poezija. Jos pirmieji eilėraščiai spausdinti „Ateities spinduliuose", „Ateityje", vėliau ir kitur. Pirmasis eilėraščių rinkinys *Vynuogės ir kaktusai* išleistas 1963 m. Čikagoje. Eilėraščiuose atsispindi Australija, tačiau daug nostalgijos, gimtosios žemės ilgesio, lyrine šiluma apgaubiami namiškiai — tėvas, motina. Poetė kalba paprastai, nuoširdžiai ir atvirai, dėl to eilėraščiai dvelkia šiluma, jaukumu.

Antrasis eilėraščių rinkinys — *Septyni saulės patekėjimai* — išspausdintas 1974 m. (Ateities leidykla). Šalia paliktosios tėvynės prisiminimų, poetė kalba apie kasdieninius, moterį supančius, „virtuvinius" daiktus, kurių aplinkoje ji gyvena, tarp kurių auga jos vaikai, sukasi jos gyvenimas.

Tačiau Julija Švabaitė yra pasireiškusi ir beletristikoje. 1973 m. išleista knygelė paaugliams — *Gabriuko užrašai* (JAV LB Švietimo tarybos leidinys). Autorė pasakoja apie lietuvių šeimą Australijoje, žvelgiant į jos gyvenimą vaiko akimis. Įvykiai paprasti, bet labai savi, lengvai skaitomi, psichologiškai pagrįsti. 1985 m. „Draugo" spaustuvė Čikagoje išleido J. Švabaitė romaną *Stikliniai ramentai.* Romanas tais pačiai metais laimėjo trisdešimt ketvirtąjį „Draugo" romano konkursą. Jame kalbama apie dviejų menininkų gyvenimą. Jų silpnybės, nepasisekimai ir tragiški įvykiai atvaizduoti nuosekliai, tikroviškai ir įtikinančiai.

„Ateities" redaktorės paprašyta, Julija Švabaitė-Gylienė maloniai sutiko pakalbėti apie savo gyvenimą ir kūrybą. Štai keletas jos minčių.

„Kalbėti apie save taip sunku... Mano poezija išpažintinė, manau, kad skaitytojas supras, gal ir įvertins. O kaip pradėjau? Pirmiausia didelę audrą manyje sukėlė, vaikystėje anksti mirusi, jauna pusseserė. Ją labai mylėjau, su ja dainuodavom. Taip ir prasidėjo tas liūdnumas, kuris, turiu prisipažinti, neapleido manęs visą gyvenimą. Be to, mano poezijai įtakos turėjo ir motina, gražiabalsė anų metų Gižų dainininkė, pasakotoja. Dainuodavo ji ir dainuodavo, dažnai perkeisdama žodžius.

Pirmuosius mano eilėraščius spausdino „Ateities spinduliai", „Ateitis", taip pat ir slaptas Vilkaviškio ateitininkų laikraštėlis, „Naujas Kelias". Mano slapyvardis tada buvo „Raselė". Atsimenu, „Naują Kelią" nešiodavom į namus, rinkdami aukas su (dabar kunigas Šveicarijos vienuolyne) Albinu Arminu. Eidavom net ir pas kai kuriuos gimnazijos mokytojus, net pas direktorių Žilinską... Jam buvo sunku, bet stengėsi mus suprasti. Tokie buvo laikai... Ragindavo mane rašyti ir Kazys Bradūnas, kuris tada buvo aukštesnėje klasėje.

O gyvenimas neglostė: nebaigtos studijos... Gal ne per daug rimtai žiūrėjau į mokslus, nors buvau gavusi stipendiją Prancūzijon. Turbūt neišpildžiau tai, ko iš manęs buvo tikėtasi, be to, prasidėjo ir karas. Vėliau sunkūs pokario metai... Austrija, Vokietija, Australija... Keturi vaikai, trūkumai, o noras dar studijuoti, rašyti — didelis. Atkeliavus su visa šeima Amerikon, reikėjo iš naujo kurtis. Skaityti ir rašyti likdavo tik trumpos poilsio ir nakties valandėlės.

Mano eilėraščiai išaugo iš nerimo, sunkių valandų. Kartais kieno nors šiurkštus žodis, netiesa, kito žmogaus kančia, išgyvenimai, laikraštyje perskaityta skaudi žinutė — visa tai buvo mano įkvėpimas.

O dabar — skaitau, skaitau... Jau gal ir vėlu ką nors ypatingai gera sukurti, tačiau, jei mano poezija bus ko nors verta, tai, kaip mano a.a. vyras Jurgis sakydavo: „Jei išliks literatūroje bent dešimt tavo eilėraščių, tai jau ir dėl to buvo verta kurti".

Keista man dabar, kai randu nepriklausomybės metų žurnaluose savo kūrybą. Štai vienas, rodos, 1938 m. „Naujojoje Romuvoje" atrastas eilėraštis:

Mes dainuoti pasiryžę

Mes dainuoti pasiryžę,
O tėvynėj skausmas želia,
Ir išnyksta žalio miško
Vis po dalį,
Vis po dalį...

Mūs gyvenimas — jaunystė,
O seselių krinta kasos,
Ir keliu pro žalią mišką
Klevo karstuos
Brolius neša ...

Ir staiga nutyla viskas,
Verkia seserys išbalę,
O viršūnėj žalio miško
Tik juodi
Juodi vualiai ...

MANO TĖVO DVASIA

Tarp arimų, šiurkščių motiejukų
Mano tėvo dvasia ten klajoja.
Nesuranda juodžemio saujos,
Nei drėgnos atsigulti velėnos.
Trupa vasaros žemė šilta,
Skyla akmenio kieto kakta...

Karčios dilgėlės plaka rankas,
Gerklę degina karštos dulkės,
Prasižioję trokšta griuvėsiai.
Ant akmens atsigulęs,
Tu maldauji lietaus.
Į suskilusius delnus
Vien žvaigždžių pelenai —
Šaltos metalų dulkės
Krinta ir krinta...

Vynuogės ir kaktusai, 1963 m.

SIBIRO KŪDIKIS

Sibiro kūdiki,
pienės pūke,
ant ledinės bedugnės
rankų,

vilties žiburėli
katinėlio „Kliudžiau"
akyse,

mes toli nuo tavo veido,
alkanos burnos,
išsekusių
rankų ...

Mes toli
savo kasdienybėje,
lyg paukščiai besparniai,
lyg medžiai
bevaisiai,
tuščiuose prisiminimų
rėmuose -----

1990 m.

NEBEGRĮŽTA PROMETĖJUS

Pasauliui žūstant
nebegrįžta Prometėjus,
išdavikiška saulė
neuždega laužų - - -

O jie eina ir eina,
lyg vaiduokliai —
— vaikai —,
nešdami žariją
delnuos - - -

Tūkstančiai

nepažinę Dievo,
nepažinę poezijos,
pakrikštyti senolių
krauju - - -

1991 m.

Visi turime atsiraityti rankoves ir kartu dirbti

Pasikalbėjimas su Ateitininkų federacijos tarybos pirm. Birute Bubliene

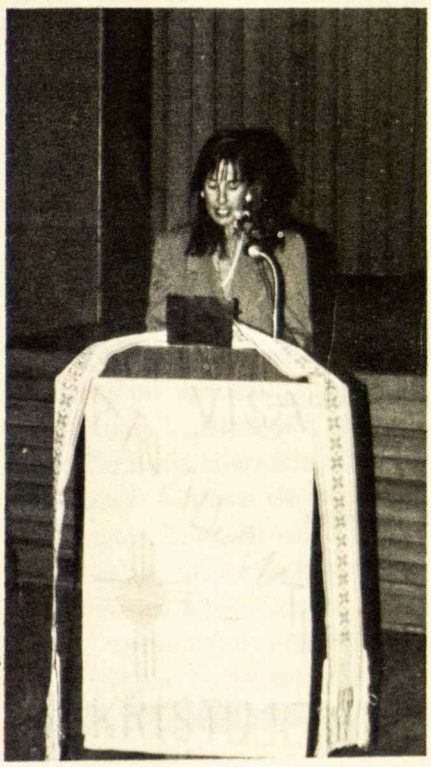

Ateitininkų Federacijos Tarybos pirmininkė Birutė Bublienė

Kada įsijungėte į ateitininkų organizaciją, kas paskatino?

Ką tik atvykusi iš Vokietijos, dr. Petro Kisieliaus paskatinta, į ateitininkus įsijungiau 1963 m. Čikagoje. Jis tuoj pat mane ir visas seseris nuvežė į pirmąjį jaunučių susirinkimą, o tą pačią vasarą mus užregistravo į pirmąją stovyklą. Tai buvo mano ateitininkiško gyvenimo pradžia. Tėvelių, vadovų ir globėjų buvau auklėta su mintimi, kad gyvenime yra kilnesnių vertybių ir aukštesnių idealų, kurių priešakyje stovi Kristus. Tais pirmaisiais metais Amerikoje globėjų rūpestingumas ir nuoširdumas paliko didelį įspūdį ir padarė daug įtakos mano gyvenime, nustatė mano ateitininkiškojo gyvenimo kryptį. Jų pavyzdys mane paskatino jau eilę metų su jaunimu dirbti.

Kaip pasireiškė Jūsų veikla ateitininkų organizacijoje: pareigos, darbai...

Savo ateitininkiškąjį darbą pradėjau 1969 m., dar būdama studente. Pirmininkavau Detroito studentų at-kų draugovei. Suorganizavau bendrus susirinkimus su Windsor (Kanados) studentais ateitininkais. Tais laikais buvome tikri idealistai, pasiruošę kovoti už savo įsitikinimus, gyvenimo būdą ir pasirinktąją organizaciją. Daug mąstėme, rašėme ir diskutavome apie at-kų užduotį gyvenime. Toje dvasioje ir įsijungiau į tolimesnę veiklą.

Pagelbėdama Jadvygai Damušienei, pradėjau dirbti su jaunučiais Detroite. Jai išėjus į užtarnautą poilsį, perėmiau globėjos darbą, kurį „išlaikiau" iki 1989 m. Sukūrusi šeimą 1972 m., įstojau į sendraugių gretas ir daugelį metų buvau Detroito sendraugių valdybos sekretore. Po ilgesnės pertraukos, 1990 m. vėl grįžau į valdybą.

Vos Mildutei gimus, įsijungiau į pirmąją Jaunųjų at-kų sąjungos valdybą, kuriai vadovavo dr. Romualdas Kriaučiūnas. Joje išbuvau 6 metus, trejus metus pirmininkaudama. Per tą laikotarpį suruošėme daug stovyklų, paruošiamųjų kursų vadovams, išleidome JAS programos vadovą ir papildomą vadovėlį, paruošėme stovyklos tikslų ir gairių konspektą, važinėjome po ateitininkiškas vietoves su paskaitomis, pranešimais, kūrėme ir dirbome!

1984 m. buvau išrinkta ir 1988 m. vėl perrinkta į Ateitininkų federacijos tarybą. Nuo 1989 m. AF Tarybai pirmininkauju. Jau eilę metų prieš tai dalyvaudavau AF Tarybos posėdžiuose kaip JAS pirmininkė, todėl buvau susipažinusi su Tarybos darbais ir įsijungus į jos veiklą. 1987 m. dr. Algis Norvilas ir aš nutarėme pradėti naują tradiciją — vasaros gale suruošti studijų dienas, kur būtų proga visai ateitininkijai pabendrauti, pasisemti naujų minčių, pasidalinti džiaugsmais ir rūpesčiais. Šiais metais ruošime jau penktąjį studijinį savaitgalį. Studijų dienų pasisekimą liudija didelis skaičius dalyvių.

Taryba turi nemažai darbų ir rūpesčių, kai perėmiau pirmininkės pareigas 1989 m., ateitininkai Lietuvoje jau buvo pradėję atgimti. Tais metais teko daug laiko praleisti, aptariant Lietuvos at-kų reikalus, su jais susirašinėjant ir jiems padedant. Tikrai nuostabus ir jaudinantis momentas mano gyvenime buvo, kai 1989 m. lapkričio mėnesį, kartu su AF Vadu Juozu Polikaičiu, vykome į Lietuvą ir Vilniuje dalyvavome atttt-kų atkuriamajame suvažiavime. Šalia „oficialių" pareigų, esu įsipareigojusi asmeniškai „išauginti" keletą at-kų Lietuvoje. Tai atlieku jiems siųsdama ideologinę medžiagą, programos vadovus, skatinančius laiškus ir materialinę paramą jaunųjų kuopos globėjai Ukmergėje. Skatinau kuopos narius aprašyti savo veiklą „Ateityje". Vaidas Ivanauskas jau sutiko būti kuopelės korespondentu. Kiek teko girdėti, kuopelė auga ir bręsta ateitininkiška dvasia. Man būtų smagu patirti, kad ir kiti ateitininkai „įsisūnytų" po vieną ar dvi Lietuvos kuopeles ir skatintų, remtų jų veiklą.

Ar, Jūsų nuomone, ateitininkija vis dar veiksminga, tinkanti dabartiniame gyvenime ir po 80 metų? Kokių pakeitimų, naujų veiklos būdų siūlytumėte?

Atsakymas į pirmąjį klausimą

trumpas — TAIP. Ateitininkijos idealai nesenstantys. Tereikia pažiūrėti į Lietuvos ateitininkijos atgimimą. Jaunimas išalkęs ir ištroškęs dvasinių vertybių, kurios jį uždegtų. Beveik be pertraukos leidžiama „Ateitis" akivaizdžiai liudija ateitininkijos sąjūdžio ir organizacijos gyvybiškumą, dinamiškumą ir patrauklumą vertybių ieškančiam jaunimui. Žurnalo puslapiuose atsispindi at-kų veikla, rūpesčiai, kovos ir atsiekimai. Savaime aišku, kad gyvenimui bėgant, keičiasi veiklos formos, priėjimo būdai, auklėjimo metodika. Dalis studijų dienų programos ir skiriama tokių temų gvildenimui, naujų veiklos gairių išryškinimui.

Kadangi esate pirmoji Tarybos pirmininkė at-kų istorijoje, kaip žiūrite į šias pareigas. Ar Jums atrodo, kad ateitininkija kreipia pakankamai dėmesio į moteris ir jų paskirtį organizacijoje? Kokia, Jūsų nuomone, turėtų būti moters vieta organizacijoje — kaip vyrų, ar antraeilė?

Tiesa, esu pirmoji moteris, išrinkta Tarybos pirmininke. Į savo pareigas žiūriu ne iš moteriškos ar vyriškos perspektyvos, bet iš žmogiškos/ateitininkiškos. Esu turėjusi daug patirties, aktyviai dirbdama visose sąjungose. Jaučiu, kad AF Tarybos funkcija keičiasi ir turi keistis dar toliau. Pagal tradiciją, Taryba rūpinosi at-kų kūrybine iniciatyva ir ideologine interpretacija. Tai vykdome ir toliau, bet tuo pačiu, drauge su Federacijos vadu ir jo valdyba daromės daugiau sprendžiamuoju organu. Tarybai reikia nuolatos at-kišką veiklą stebėti, savo tarpe aiškintis ir ieškoti būdų ją tobulinti. Ateityje norėčiau matyti — ir iš savo pusės dėsiu pastangas — daugiau konkrečių sprendimų ir specifinių projektų įgyvendinimų. Esu įsitikinus, kad šiais laikais Taryba negali būti tik „patarėja" ar „sprendėja", bet taip pat ir darbų vykdytoja! Per mažai mūsų yra, kad galėtume visi tik pakiliai sėdėti: turime atsiraityti rankoves ir kartu daribti! Jau dabar jaučiamas trūkumas asmenų, kurie galėtų sąjūdžiui vadovauti ir su jaunimu padirbėti. Deja, yra didelis skaičius talentingų žmonių, kurie ribojasi tik posėdžiais, o ne veikla.

O dėl moterų at-kų organizacijoje tai pasakysiu trumpai ir aiškiai: jei ne at-kės moterys, tai kažin ar atkija iš vis šiandien gyvuotų. Žinau, kad tai stiprus pasisakymas ir jaučiu, kad su mano nuomone ne visi sutiks. Tačiau pažvelkime į mūsų veiklą blaiviomis akimis ir pripažinkime, kas iš tikrųjų yra JAS, MAS ir SAS valdybose, kursų suruošime ir pravedime, vasaros stovyklų vadovybėse, globėjų gretose. Visur randame beveik vien tik moteris. Nereikia stebėtis, kad ir „Ateities" žurnalas yra moters redaguojamas.

Reikia ne „moteriškos" ar „vyriškos" lygybės, bet grynai žmogiškos, pagal talentą ir sugebėjimus. Prisimena seniai ir dažnai minėtas dr. Vytauto Vyganto pasiūlymas: ar ne laikas išrinkti moterį Federacijos vade?

Jūsų dukrelės taip pat dalyvauja at-kų veikloje. Ar Jūs tuo patenkinta, ar jas skatinate, kad dalyvautų?

Atvirai pasakysiu, kad nei Mildutė, nei Linutė neturėjo pasirinkimo, stojant į at-kų gretas. Prisimenu, kai sykį trejų metų Mildutė, lakstydama po Dainavos pievas, buvo užklausta, kam (t.y. kuriai mamai) ji priklauso? Nedvejodama ji atsakė — ateitininkams! Kai visas mūsų šeimos ketvertukas prieš porą metų važiavome į Lietuvą (pirma nuskridę į Vokietiją, o iš ten automobiliu), keturmetė Linutė tėveliui priekaištavo, kad mama daug greičiau nuvažiuoja pas jaunučius į Dainavą... Jos mintyse ta Lietuva ir yra Dainava, JAS stovykla. Čia noriu pasakyti, kad nuo pat mažens abi mergaitės yra suklėjamos at-kiškoje dvasioje. Joms ateitininkija yra ne vien žodis ar organizacija, o gyvenimo būdas.

Taip, esu nepaprastai patenkinta, kad jos pamilo at-kų organizaciją. Džiaugiuosi matydama Mildutės entuziazmą, rašant į „Ateitį". Džiaugiuosi jos noru ateityje vadovauti. Dieve duok!

Jūsų nuomonė apie at-kų veiklą Lietuvoje: ar ji turėtų būti „nukalta" pagal išeivijos pavyzdį? Ar turite pakankamai kontaktų su Lietuvos at-kais?

Turbūt geriausiai čia tiktų pakartoti kard. Vincento Sladkevičiaus žodžius, tartus Lietuvos at-kų atkuriamajame suvažiavime 1989 m. lapkričio mėn.: „Mes esame viena Lietuva, ne vieni išeivijos, kiti Lietuvos. Esame viena tauta — ir čia, ir išeivijoje. Mes visi suvienyti tautoje, Bažnyčioje, Kristuje. Kol tokie jausimės, būsime galinga srovė ir gyvastinga tauta. Išlaikykime tą vienybę". Tų kardinolo žodžių dvasia ir liko mūsų svarstybose. Jaučiamės, kad esame viena organizacija, bet, praktiškai kalbant, reikia prisitaikyti prie gyvenamojo krašto sąlygų. Turime atsiminti, kad, nors esame padarę milžiniškus žygius Lietuvos laisvinimo reikalu, priespauda ir komunikacijos trukdymai tebevyksta. Taigi visą Federacijos centrą „sugrąžinti" į Lietuvą šiuo metu netiktų. Tuo pačiu išsirinkti ir turėti du Federacijos vadus pažeistų vientisos organizacijos sąvoką. Tačiau dinamiškai veiklai puoselėti reikia Lietuvoje žmogaus, kuris galėtų vadovauti, inspiruoti ir motyvuoti. Atkuriamojo suvažiavimo metu nutarta, kad lieka viena ateitininkų organizacija, su vienu vadu, bet

dviem federacijom, kurios gali daryti konkrečius ir praktiškus sprendimus savo jurisdikcijoje. Lietuvos ir išeivijos at-kai dirba glaudžiai, savo veiklą vykdydami kartais net lygiagrečiai. Manau, kad ateityje, kai Lietuva bus laisva tikrąja to žodžio prasme, kai įvyks kiti rinkimai, pasaulio at-kai demokratišku balsavimu ir pasitarimais kartu nuspręs ateitininkijos vadovybę bei veiklą. O dėl kontaktų su Lietuvos at-kais, gal jau iš dalies ir atsakiau į klausimą. Mums visada sunku susisiekti telefonais ar susirašinėti laiškais su asmenimis Lietuvoje. Čia ir yra pagrindinė priežastis, kodėl sunku veikti kartu, nes sąlygos neleidžia to daryti. Ypač pajutome tą komunikacijos stoką šią žiemą. Negavome jokių žinių iš Lietuvos at-kų nuo pernai metų gruodžio mėn. iki šių metų kovo vidurio. Nereikia manyti, kad jie nenori kontakto palaikyti. Esu įsitikinus, kad mūsų ir jų laiškai „sėdi" Maskvoje, o knygų siuntos vėl kažkur „užsimetę". Tuo pačiu atsiminkime, kad tie žmonės, kurie yra veiklūs ir kurie su mumis palaiko ryšius, yra nepaprastai užimti ne tik at-kų darbais bei rūpesčiais, bet taip pat įsijungę į Lietuvos laisvinimo darbą. Kartais pagalvoju, kad iš viso tie žmonės išpildo savo įsipareigojimus Dievui, tautai, šeimai, visuomenei...

Kokiu būdu išeivija ir Lietuva galėtų artimiau bendradarbiauti?

Konkrečiai norėčiau pasiūlyti du projektus, kurių pasisekimas priklauso tiktai nuo skaitytojų gerų norų ir įsijungimo veiklon. Mano svajonė ir viltis yra, kad kiekviena at-kų kuopa ar draugovė Lietuvoje turėtų tiesiogį užnugarį išeivijoje, kur būtų rūpinamasi tos kuopos ar draugovės ateitininkišku bei katalikišku auklėjimu. Jei kiekvienas mūsų apsiimtų tokias pareigas bent vienerius metus, tikrai gausiai atgimtų ateitininkija! Tuo pačiu atnaujintume ir save. Lietuvos at-kai pakartotinai prašo mūsų pagalbos. Žinau, kad nepaprastai daug yra jiems nusiųsta ir kad jais rūpinamėsi. Tačiau galėtume dar daugiau atkijai ir tautai padėti savo asmenišku įsijungimu, užmegzdami ryšius su globėjais. Tad siūlau skubiai įsijungti į *„adopt a kuopa"* gretas!

Antras projektas, kuris skatintų artimiau bendradarbiauti, yra Tarybos nario dr. Petro Kaufmano at-kų apsimainymo mintis. Jis šiuo metu rūpinasi, kaip sėkmingai gauti sumą pinigų iš įvairių fundacijų ir valdžios ateitininkiško jaunimo pakvietimui išeivijon. Norima sudaryti progą pastovyklauti mūsų stovyklose, dalyvauti veikloje, ruoštis būti geru vadovu. Nors finansavimas ir būtų parūpintas, reikės išeivijos at-kų pagalbos. Būtų gražu, kad, kai ateis laikas, į savo šeimas paimtume atką jaunuolį iš Lietuvos. Tegul jis pajunta at-kišką dvasią mūsų šeimose. Sakoma, kad daugiausia įtakos padaroma gyvu pavyzdžiu ir darbais, o ne žodžiais. Linkiu dr. Kaufmanui ištvermės ir pasisekimo šio projekto įgyvendinime.

Kaip geriau būtų švęsti at-kų organizacijos ir „Ateities" sukaktį išeivijoje?

Šis klausimas man suteikia progą Jus pasveikinti ir padėkoti už tokią puikiai redaguojamą „Ateitį". Ji tikrai pilna vertingos medžiagos. Žinau, kad planuojate visus metus žurnalo jubiliejų švęsti pačioje „Ateityje". Prie to reikšmingo darbo siūlau skaitytojus prisidėti savo rašiniais, straipsniais, veiklos aprašymais, foto reportažais. Dar siūlyčiau, kad kiekviena at-kų vietovė paminėtų „Ateities" sukaktį savo susirinkimuose, ypač jaunimą supažindinant su „Ateities" istorija ir jos reikšme at-kų gyvenime.

Buvo planuota švęsti 80 m. at-kijos sukaktį dviem kongresais šią vasarą: birželio mėn. Lietuvoje, o vasaros gale — Amerikoje. Deja, toks iškilmingas ir manifestacinis kongresas šiuo metu neatrodo tinkamas ir nesiderintų su padėties netikrumu Lietuvoje. Matant dar vis nepalankias sąlygas tėvynėje, At-kų federacijos valdybos posėdyje balandžio 3 d. nutarta šiuo metų neruošti jubiliejinio kongreso. Prašome ir raginame visus at-kus šią sukaktį švęsti savo tarpe, visuose at-kų padaliniuose. Federacijos valdybos ir tarybos kreipimasis į at-kus 80 m. sukakties proga yra spausdinamas „Ateities" žurnale, kur smulkiau pasisakoma šiuo klausimu.

Kokie Jūsų tolimesni planai ateitininkiškoje veikloje?

Noriu ir toliau dirbti ateitininkijos labui, pagal savo sugebėjimus ir talentus daryti, kas yra reikalinga, kad pagyvėtų ir atsinaujintų mūsų veikla.

DVASINIO GYVENIMO POSŪKIAI

Būdamas studentu, buvau nusivylęs Bažnyčios gyvenimu ir tikėjimu, nes kunigai Lietuvoje bijojo bendrauti su jaunimu, savo pamoksluose pasitenkindami bendrybėmis ir abstrakčiais samprotavimais apie tikėjimo dalykus. Mane išgelbėjo kunigai, pogrindyje organizavę jaunimo būrelius, kur mes galėjome laisvai klausti, diskutuoti, pasidalinti savo abejonėmis, problemomis. Tose diskusijose, susitikimuose taip pat būdavo seserų vienuolių ir išsilavinusių pasauliečių. Jie mums daug padėjo. Supratau, kad tikėjimas yra be galo platus ir gilus pasaulis, kupinas nematomo grožio ir tiesos. Pradėjau juo domėtis. Tai buvo mano pirmasis posūkis Dievo link. Reikėjo labai save auklėti, kad atsikratyčiau primityvios galvosenos ir elgesio, kuris jau buvo giliai įleidęs šaknis mano sąmonėje ir gyvenime.

Šeimoje gavau religinio gyvenimo pagrindus ir savo religingų tėvų dėka buvau pakviestas į slaptą jaunimo susirinkimą. Tuo metu buvo labai bijomasi kviesti nepatikimus žmones, kad neatsirastų išdavikų. Tokia buvo pradžia.

Dabar, tapęs kunigu, visada jaučiu pareigą atiduoti skolą jauniems žmonėms, ypač tiems, kurie turi tikėjimo problemų, nes ir aš jų turėjau. Nuo netikėjimo mane išgelbėjo pasišventę jaunimui žmonės, kunigai ir pasauliečiai.

Norint suprasti kitų žmonių dvasinį gyvenimą, reikia pradėti nuo savęs:

a) ieškoti savo gyvenime tų pagrindinių posūkio taškų link Dievo ir analizuoti, kada, kodėl jie įvyko, juos suprasti;

b) ieškoti savo gyvenime konkrečių asmenų, kurių dėka dvasinis gyvenimas pasuko viena ar kita linkme;

c) stengtis iš patirties suprasti, kur Dievas mane veda ir ką esu iš Jo gavęs;

d) mokėti savo dvasinį kelią vertinti, branginti ir dovanoti jį kitiems — tai yra — juo pasidalinti.

Kun. Ričardas

PASTABA: kviečiame jaunimą — moksleivius ir studentus — vasaros stovyklose ar susirinkimuose pasvarstyti šias temas, o paskui tomis svarstybomis ir jų išvadomis pasidalinti su „Ateities" skaitytojais („Tikiu" skyrelyje).

1. Svarbūs mano gyvenimo posūkiai link Dievo, juos iššaukę įvykiai;
2. Žmonės, padėję man apsispręsti tikėjime, juo susidomėti;
3. Mano troškimai: ko aš iš tikėjimo laukiu;
4. Dievo supratimo pasikeitimai, man augant ir bręstant;
5. Kodėl aš meldžiuosi?
6. Kaip aš meldžiuosi?
7. Kokią vietą Dievas užima mano maldoje? Ką man reiškia Dievas, kai aš meldžiuosi?
8. Ar per maldą yra įvykę pasikeitimai mano gyvenime — kokias gavau įžvalgas, apšvietimą per maldą.

Malda į Motiną Mariją

O Marija, Tu dangaus išrinktoji dukra ir žemės palaimintoji motina. Tu mums kaip saulė, praeinanti erdvėmis ir liečianti pilką mūsų žemę.

Mes girdime, lyg iš amžių glūdumos, Tavo balsą, tariantį Fiat, mes matome Tavo auką, beglobiant dangaus Kūdikį, mes regime Tavo kančią, pražydusią po kryžiumi Golgotoje.

Tu mums atsidavimo, aukos ir kančios Motina! Tu Motina nekaltų kūdikių šypsnio, skaidrios jaunuolių meilės, lūžių ir nelaimių paliestųjų dejonių.

Tu motina visų žemės vaikų, visų — ir tų, kurie sukniubę ant kelių, kreipia į Tave savo maldaujančius žvilgsnius, ir tų, kurie nedrįsta į Tave ištiesti savo rankų.

Tu motina ir tų, kurie suklaupę šiandien Aušros Vartuose, Pažaisly, Šiluvoj, paprastose namų šventovėse, kreipiasi į Tave, ilgėdamiesi paguodos, laisvės ir ramybės.

Tu motina ir mūsų, kurių širdys pagraužtos tėvynės ilgesio ir kančios. Suklaupę nūnai prie Tavo kojų, o Marija, mes sunčiame Tau savo maldas, supintas iš gegužės žiedų, iš bundančio pavasario vėjelio, iš gilaus laisvės ilgesio.

Globok Tave mylinčius, guosk kenčiančius, grąžink į savo Tėvynę išsklaidytus po pasaulį tremtinius, išmelsk laisvę tautoms ir taiką žmonijai. Amen.

Alfonsas Lipniūnas

Stutthof, 1944.5.1-15

TREČIASIS SEPTYNMETIS — ŠVENTASIS PAVASARIS

Iš vaiko — į vyrą

Romualdas Kriaučiūnas

Trečiasis gyvenimo septynmetis (14-21 m.) Thamer Toth, vengro pedagogo, pavadintas šventuoju pavasariu. Tuo laiku jaunuolis turi subręsti. Pravartu su to garsaus pedagogo giliomis mintimis arčiau susipažinti ir jas asmeniškai apmąstyti.

Šiame laikotarpyje ypač brėsta tavo sielos gyvenimas: jautrumas, liūdnumas, smalsumas, viskuo nepasitenkinimas. Protas rimtėja, aštrėja, ieškodamas atsakymų ir formuodamas pasaulėžiūrą. Valia brėsta. Didėja patvarumo ir savarankiškumo troškimas. Tu brėsti socialiai — santykiai su bendramečiais darosi labai svarbūs. Vyksta religinis brendimas, religinių idealų atsiskleidimas. Taip pat ir tavo kūnas sparčiai vystosi, keičiasi.

Socialinis spaudimas, aplinka liepia užaugti, bet nepasako, kaip tai atlikti. Nėra ceremonijų perėjimui į suaugusius. Pasaulis tau atrodo susimaišęs. Net ir šeimoje jaunuolis, kuris per daug nesidomi mergaitėmis, neišeina į pasimatymus, tėvams kelia nerimą: gal jis nebrėsta reikiamu spartumu? Kai kurie tėvai stumte stumia į pasimatymus, iki pagaliau jis sutinka. Tada tėvai jau rūpinasi namo grįžimo valandomis ir pan.

Tėvai sako, kad nori savo vaikus matyti savarankiškus. Neretai tai reiškia, jog jie nori, kad vaikas savarankiškai darytų tik tai, ko tėvai iš jo reikalauja. Galbūt tas noras — matyti savarankiškus vaikus — yra nuoširdus, bet tuo pačiu tėvai bijo, kad jaunuolis nesugebės užaugti be jų priežiūros. Atsiranda tėvų, kurie net priešinasi vaikų subrendimui.

Bebrėstančiam jaunuoliui yra labai svarbus socialinis prisitaikymas: siekiant savarankiškumo nuo tėvų, bet įgyjant didesnį priklausomumą nuo bendramečių. Nebenorima klausyti tėvų patarimų, bet ieškoma draugų nurodymų. Bendramečiai dominuoja jaunuolio galvojimą ir elgesį. Pastebimas blaškymasis tarp priešingų grupių, blaškymasis tarp draugų ir draugių. Pasitaiko net svyravimas tarp meilės ir neapykantos tam pačiam ar skirtingiems asmenims. Keičiasi tavo nuotaikos tėvų ir kitų vyresniųjų atžvilgiu. Priešingybės ir nepastovumas charakterizuoja trečiąjį gyvenimo septynmetį.

Sulaukęs keturiolikos ar penkiolikos metų, pastebi, kad tavyje pradeda kažkas darytis. Jauti kažkokias, nesuprantamas permainas. Tavo prote atsiranda naujų pažiūrų, naujų ir drąsių sumanymų. Tavo širdis pradeda kažko ilgėtis ir trokšti. Su tavimi atsitinka taip, kaip su vynuogių sultimis, kurios, supiltos į indus, rūgsta ir keičiasi, kol galop pasidaro geras vynas. Jei tai pastebėjai, tai žinok, kad atėjo tavo brendimo laikas. Pirmiau buvai vaikas, o dabar turi greitai tapti jau vyru!

Šis svarbus persilaužimas suristas su didelėmis permainomis, kurios sujudina tavo kūną iki mažiausios ląstelės. Tavyje dabar kovoja vaikas su vyru. Pirmasis, aišku, turi išnykti, o antrasis — laimėti. Kaip pavasarį bundąs gyvenimas, dabar yra tavo savijauta. Karštas kraujas dega net ir mažiausiose gyslelėse, nervai įtempti, mintys susipynusios, jausmai neranda to, ko ieško. Visur tik audra ir kovos. O tu? Tu gal esi sumišęs, gėdydamasis pats savęs, naujų savo jausmų. Tu ir pats savęs pradedi nebepažinti.

Tavo kūnas dabar pradeda pamesti vaikišką išvaizdą. Pirmiau nežinojai, ką veikti su tokiomis ilgomis rankomis, o dabar matai, kad jau visas ištįsai į aukštį. Tavo veidas prasiplėtė, kauluose atsirado stiprumo, pečiai paplatėjo, veide atsirado bruožų, kurie kalba apie gilius vidinius išgyvenimus. Kai niekas nemato, tu žiūri į veidrodį ir glostai smakrą, laukdamas barzdos suželiant...

Visa tai rodo, kad jau atėjo tavo gyvenimo pavasaris. Žinok, kad tai labai vertingas laikas — tai sėjos metas. Jei pavasaris nėra tinkamai panaudojamas, vasaros pjūtis menka, o ruduo labai liūdnas. Perėjimas iš vaiko į vyrą labai dažnai pasireiškia kaip tikra audra, kaip visiškas sukrėtimas. Dažnai užeina galvos skausmai, tarytum kažkoks apsvaigimas. Kai kada kraujas pasipila iš nosies, širdis pradeda smarkiai plakti. Visa tai yra pasireiškimai, kurie lydi brėstančio jaunuolio prigimtį. Thamer Toth galvojimu, tinkamas maistas ir pakankamas poilsis yra geriausi nuo tų simptomų vaistai. Aišku, jeigu simptomai nedingsta, patartina nueiti pas gydytoją.

Atsimink, kad šis laikotarpis, kurį mes vadiname brendimo metais, yra bene pats svarbiausias tavo gyvenime. Nevienas jį — iš nežinojimo ar lengvapėdiškumo — blogai panaudoja ir pražudo visa, ką jis turi duoti, pražudo savo ateitį ir su ja — savo laimę.

Tavo nuotaika dabar dažnai prislėgta, surūgusi. Esi kažkuo nepatenkintas, greitai supyksti. Esi linkęs save tyrinėti, gerai apie save manyti ir niekam nenusileisti. Kitų žmonių (ypač vyresniųjų) nuomones pradedi niekinti ir jomis nepasitikėti. Autoritetas tau nustoja reikšmės.

Visa nori patirti pats. Nori garbės ir palankumo. Savo sieloje jauti didžiulę jėgą, kuria galėtum į pačias dausas nuskristi. Tavyje kyla noras keliauti į tolimus kraštus, ieškoti nuotykių, atlikti karžygiškus darbus. Tuo pačiu tau reikia gero draugo ir patarėjo. Laimingas tas, kuris šiuo metu randa savo sielai vadovą. Pasigailėjimo verti tie, kurie patenka į sugedusių draugų rankas, kurie į visus kankinančius klausimus gauna tik šlykštų ir grubų atsakymą.

Tu vis labiau stengiesi į save įsigilinti. Tavo sielos gelmėse, kur iki šiol buvo tik maloni saulės šviesa ir ramus, be rūpesčių gyvenimas, dabar vyksta dideli pasikeitimai. Naujos mintys, iš kažkur atklydęs ilgesys, visiškai supainioja tavo jausmus. Liūdnomis akimis žvelgi į prabėgusius vaikystės metus, kada tavo siela buvo rami kaip kalnų ežero paviršius. O dabar ji pavargusi, išsiblaškiusi, nežino, kur eiti, ką bedaryti.

Šiame laikotarpyje vis dažniau ir dažniau pagalvoji, kad žmonija susideda iš dviejų lyčių. Tiesa, šį dalyką esi ir anksčiau pastebėjęs, bet per daug nesidomėdavai. Pirmiau tau buvo vis tiek — berniukas tai, ar mergaitė. Dabar jau kitaip. Sąmoningai ir nesąmoningai tu stengiesi padaryti mergaitėms gerą įspūdį, parodyti savo sugebėjimus, dorybes. Vaikiškų pokštų vietą dabar užima vyriškas elgesys.

Laikui bėgant, prieš tavo akis atsiskleis ketvirtasis gyvenimo septynmetis, kurio metu baigsi pasiruošti profesijai ar amatui, gausi darbą, sukursi šeimą, ar kaip kitaip atsiliepsi į Kūrėjo kvietimą skleisti gerąją artimo meilės naujieną.

Julija Maceinienė

SŪNUI

Skausmingai tavęs pasiilgau.
Kur rasti tave, pasakyk!
Ir naktį, ir dieną širdis nepailsta
Tau pasaką sekti. Klausyk...

Man kartais atrodo, kad tu dar mažytis
Ir garbanos tavo lyg šilkas tarp pirštų...
Girdžiu, kaip trepsena kojytės...
Mirażas! Verčiau kūdikystę užmiršti!

O kartais sapnuoju: tu lieknas medelis,
O aš sena eglė, sena...
Žaliai apsigobusi rymau prie kelio,
Vis rymau tavęs laukdama.

Šiandieną sulaukiau. Ne sapnas, svajonė, –
Šiandieną tikrai aplankei
Ir man prabilai tu preliūdais Čiurlionio,
Man širdį ir sielą tu atgaivinai.

Tai kas, kad ne žodžiais prikėlei svajonę,
Tai kas, kad tavęs nematau, —
Juk man prabilai tu Čiurlioniu...
Už atgojį mielą dėkoju aš tau.

Vilnius, 1968

Piešė Daiva Jakimavičiūtė (Lietuva).

Valerija Genienė

BALČIAUSIAS LELIJOS ŽIEDAS

Mūsų vasaros medumi nuvarvėjo
į praeities avilius, kur
koriais išsirikiavusios bemiegės naktys
vis dar laukia mūsų sugrįžtant...

Prisimenu vaikystę — tokią tolimą ir artimą.
Kai viskas ruošias vakarinei maldai..
išplaukia mamulytės baltas veidas, baltos rankos.
Ir virsta baltu lelijos žiedu.
Kad tik tamsoje nepradingtų
Šis balčiausias lelijos žiedas,
šnabždu taip tyliai kiekvieną
mamulytės išmokytą maldos žodį:
„Vardan Dievo Tėvo
ir Sūnaus, Ir šventosios Dvasios,
neskriausk vabalėlio,
nelaužyk medelio,
dalinkis duonos plutele
ir mylėk visą pasaulį..."
Kuris tuomet atrodė
vien ant gerumo pastatytas,
o dabar — toks svetimas ir šaltas,
nebylus ir kurčias.
Tik mamulytės veidas —
balčiausias lelijos žiedas
uždengia pasaulį savo tyra malda.

Mūsų vasaros medumi nuvarvėjo
į praeities avilius —
prisiminimų nuotrupos ne kartą
taip skaudžiai sujuda širdy...

Antanas Miškinis

PASIMATYMAI SU MOTINA (I)

— Motule mano, vai mielų mieloji
Vienintelė man tu kaip Lietuva.
Ar durys brakšteli, ar šuo suloja,
Langan kaip saulė tavo švyst galva.

Tu lauki vis, kad aš namo sugrįžtau,
Bet nesulauksi niekad niekados.
O bus pavasaris, o paukščiai krykštaus,
O gegužėlės raibosios raudos!

Nakčia aš paukščių tuo keliu plačiuoju
Mintim tavęs lankyt skrendu, skrendu...
Sidabro galvą tavo išbučiuoju,
Po stiklo langu rymančią randu.

.....

Atklydau mintimi vogčiom ištrūkęs,
Kaip šešuolėlis prislinkau gatve.
Pakol žvaigždes pridengęs laiko rūkas,
Pabūsiu, motinėle, pas tave.

Sulaužyti kryžiai, Vilnius, 1989

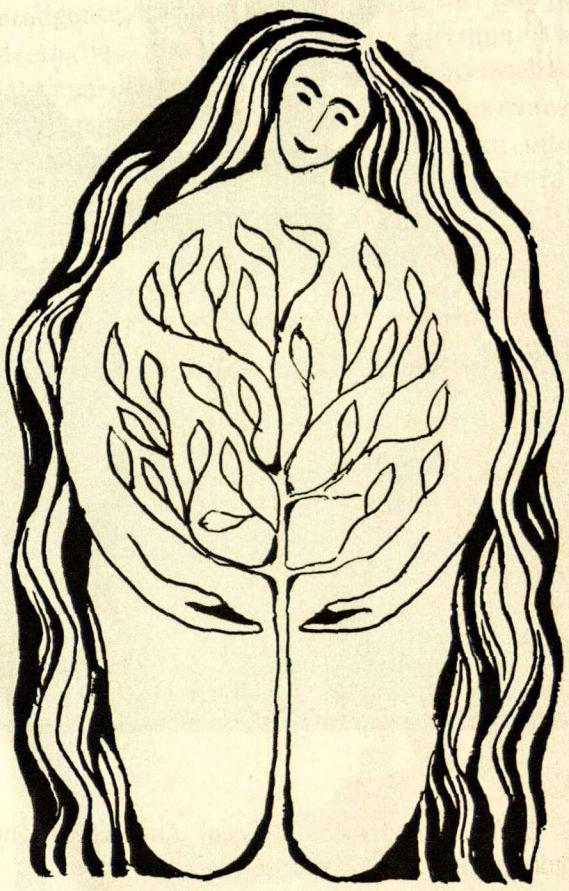

Piešė Daiva Jakimavičiūtė (Lietuva).

ATEITININKAI — DABARTIS IR PERSPEKTYVOS

Vytautas Toleikis

MAS Žiemos akademijos dalyviai Anykščių bažnyčios šventoriuje 1990.XII.26-1991.I.1

Jeigu apžvelgtumėme visų, dabar Lietuvoje esančių, organizacijų ir judėjimų įstatus, principus ar reikalavimus, tai rastumėme daug bendra, bet, žinoma, tarp principų gausos pastebėtumėme ir vieną kitą skirtybę. Beje, skirtybė dažniausiai ir apsprendžia organizacijos veiklos pobūdį, o ypač metodus. Tarkim, kad dabar populiariausias (ypač jaunimo organizacijose) tautiškumo principas yra bendrybė. Katalikų organizacijų, kaip antai: Caritas, Eucharistijos bičiulių, fokaliarų, ateitininkų bendrybė — katalikiškumas. O, pavyzdžiui, skirtybė nuo kitų, tarkim, skautų organizacijoje, yra buvimas gamtoje (nebūtinai jos saugojimas, kaip tarp žaliųjų). Ir per šią skirtybę skautai sukūrė puikią metodiką: stovyklavimo gamtoje, keliavimo, tarpusavio pagalbos suteikimo. Ši metodika ir padeda ugdytis jaunai asmenybei.

Kokia gi ateitininkų skirtybė, kas apsprendžia šios federacijos specifiką? Nesunkiai pastebėsime: inteligentiškumo principais. Tai principas, kurio, beje, neturi nei viena organizacija. Šis principas yra faktiškai egzistavęs nuo pat organizacijos atsiradimo laikų. Jau 1911 m. pirmajame „Ateities" numeryje, straipsnyje „Trys pamatiniai klausimai" Pranas Dovydaitis ragino katalikišką jaunuomenę sukrikščioninti Lietuvos kultūrą, savo veiklos smaigalį nutaikant į būsimus inteligentus. Jau tada ateitininkų steigėjo suprasta, kad be katalikiškos inteligentijos krikščioniškos Lietuvos galim ir neturėti. Ir visą likusį gyvenimą savo asmeniu Pr. Dovydaitis liudijo Kristų, kaip katalikas inteligentas, labai plačiai dalyvaujantis kultūrinėje Nepriklausomos Lietuvos veikloje. Jo duotas tonas skatino ir pasekėjus.

Galime teigti, kad, būtent, per inteligentišką kultūrinį užsiangažavimą ateitininkija labai prisidėjo prie krikščioniškos kultūros puoselėjimo Nepriklausomoje Lietuvoje. Krikščioniškosios kultūros dvasią labai palaikė ir sėkmingai palaiko idėjos broliai bei sesės

išeivijoje. Su kokia šiluma žiūrime į ateitininkų leidyklos *ATEITIS* ženklą, o knygą imame su pasitikėjimu. Kad ir kiek išlygų priešpastatytume, ateitininkijos vaidmuo, kuriant krikščionišką kultūrą Lietuvoje, nenuginčijamas.

Be abejo, pirma orientuotasi į asmenybės ugdymą, supratimą, o paskui jau ir į kultūrinę akciją. Ar yra toks ryžtas šiandienos Lietuvoje atsikūrusioje ateitininkijoje? O jeigu yra, ar visos galimybės išnaudojamos? Iš penkių ateitininkų principų, be abejonės, svarbiausias esti katalikiškumas. Bet šalia katalikiškumo principo, ar pakankamas dėmesys skiriamas mūsų organizacijos skirtybei — inteligentiškumui? Manau, kad tokia siektinybė yra, bet turime ir tam tikrų klausimų.

Kaip žinome, didesnė ateitininkų dalis yra moksleiviai. Tačiau daugiau moksleivių kuopų veikia ne mokyklose, o prie parapijų. Žinome, kad jaunas žmogus geriau ugdosi vyresniųjų padedamas. Parapijinėse kuopose didžiausia atsakomybė ir darbų našta tenka kunigui. Bet žinome ir tai, kad dėl katalikiškų papročių atgimimo kunigai labai užimti pastoraciniu darbu ir ne visą savo širdį tegali atiduoti vaikams. Reikalinga pagalba, ypač mokykloje mokytojų humanitarų. Ir ji atsirastų. Turėdami daugiau globėjų, pirmenybę palikdami dvasios vadui-kunigui, galėtume kurti inteligentų asmenybės pasaulėžiūrą, įvairiapusiškesnę, gal net tolerantiškesnę ir labiau profesionalesnėmis priemonėmis. Juo labiau, kad parapijos ligi šiol Lietuvoje gyvena kultūrinėje izoliacijoje, į parapijas dėl psichologinių barjerų ir laiko stokos mokytojai neateis. Tad ateitininkai, norintys patraukti į savo pusę daugiau inteligentijos, turėtų pamažėl pereiti į mokyklas. Be abejo, visiems žinoma, kad sunkiausia mylėti, būti krikščioniu yra kasdienybėje, tarp artimųjų. Būti mokykloje ateitininku, reiškia būti krikščioniu kasdienybėje, visa atnaujinti Kristuje savo tarpe, dažniausiai tarp svetimųjų. Intelektualiai tobulėti galimybės kur kas didesnės, nes galima tikėtis pagalbos iš mokytojų, ne tik iš dvasios vado. Juolab, kad mūsų mokyklose taip trūksta krikščioniškos dvasios. Neveikdami mokykloje, praleidžiame progą patraukti į savo pusę moksleivius intelektualus, kurie taip pasiilgę dvasinių vertybių. Jie mielai prie ateitininkijos prisidėtų.

Kita bėda, kad galbūt pernelyg vengiame pasikviesti į talką „aukštesnio rango" inteligentiją: menininkus, rašytojus, filosofus, mokslininkus. Pirmiausia svarstome, ar jis praktikuojantis katalikas, kokios jo politinės pažiūros ir t.t. O gal jie laukia mūsų ir nėra tokie išdidūs? Gal abi pusės praturtėtų nuo šio bendravimo ir save galėtume vertinti tinkamiau, nerimti vien savose sultyse? Pamatyti save kito akimis gal kaip tik gera savistabos priemonė. Kodėl bijome, jeigu manome, kad Dievas su mumis? Kur ugdysimės kaip būsimi inteligentai, jeigu ne tarp inteligentų, nors ir kitaminčių?

Kita bėda — gal tai labiau paveldas — kad daug yra būtinai gerai. Ar galime sukurti akademinę atmosferą minioje? Kaip globėjai jaučiasi su tokiais didžiuliais būriais? Dažnai toje minioje pasitenkinama paviršutiniškais žaidimais ir inteligentiškumo principo sumenkinimu. Dvasinis tobulėjimas sunkiai pasiekiamas gausybėje, o be jo neįsivaizduoju inteligento. Ir kas atsitiks, jeigu tankiai pasiūloma ateitininkams caritatyvinė veikla bus mėginama (ypač žemesnėse grandyse) realizuoti masiškai? Be to, ar caritatyvinė veikla yra ateitininkų organizacijos skirtybė? Juolab, kad mažiausia penkerius, o gal net ir dešimt metų turime vengti nors ir menkiausios asociacijos, primenančios komjaunimą, jo masiškumą. Savo masiškumu ateitininkai gali labiausiai atbaidyti pačius gabiausius, jautriausius, subtiliau jaučiančius moksleivius.

Kodėl taip akcentuoju inteligentiškumo principą, būtent šiandien? Mano manymu dėl to, kad šiandienos Lietuva — misijų kraštas, kurį reikia evangelizuoti idėjai. Katalikų dvasininkų jėgos rimtai tesustiprės po kokių — geriausiu atveju — penkerių metų. Evangelizacija įmanoma tik moderniomis, šiuolaikinėmis priemonėmis. Be katalikų inteligentų pagalbos neapsieisime. Gal vieninteliai ateitininkai gali per trumpiausią laiką duoti Lietuvai bent saujelę katalikų inteligentų, kadangi jie vieninteliai turi tam paruoštą ideologiją, materialinę bazę, turtingą kultūrinį palikimą. Jeigu ateitininkija sumenkins inteligentiškumo principą ir dvidešimt pirmojo amžiaus evangelizatorių neparuoš, nesukurs naujos katalikų inteligentų generacijos, kuri kurtų krikščionišką kultūrą ir savo pavyzdžiu liudytų Kristų.

1991.01.5
Vilnius

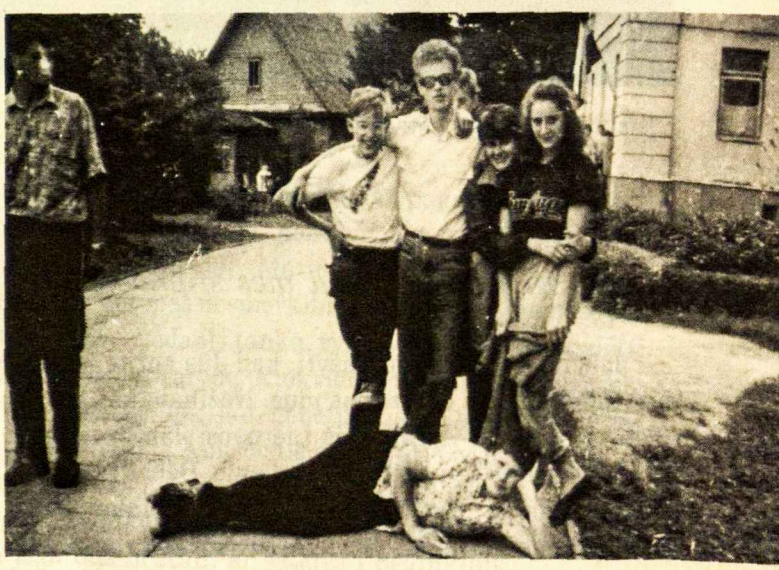

Smagi nuotaika Antalieptėje.

KRUVINAJĮ SEKMADIENĮ PRISIMINUS

Ne tik išeivijos lietuvius, bet ir visą laisvąjį pasaulį sukrėtė žinios sausio 13-sios televizijos laidose. Lietuvoje sovietų tankai suvažinėjo kelis žmones, saugančius Aukščiausiosios Tarybos rūmus ir televizijos bokštą. Sovietų kareiviai šaudė į minią... Lietuvių ginklas — sujungtos rankos, daina, giesmė, malda... Nežiūrint, kad Amerikoje tuo metu visas dėmesys buvo nukreiptas į įvykius Persų įlankoje, Kruvinojo sausio 13-sios sekmadienio tragedijai Lietuvoje buvo skiriama ir laiko, ir dėmesio.

Tik jau vėliau, kai iš Lietuvos vėl pasipylė laiškai, juose atsispindėjo tikrasis ano sekmadienio vaizdas. Kad niekuomet, niekuomet nepamirštume lietuvių tautos ryžto, ištvermės, susiklausymo ir meilės laisvei, čia spausdiname trijų tokių laiškų ištraukas.

„Mūsų liko mažiau, bet mes stipresni"

Jaučiu, kad reikia parašyti, kad Jūs norite išgirsti kuo daugiau, kas darosi pas mus. Nežinau, kas galėtų mane šiuo metu išprašyti iš Lietuvos! Jau praėjo gal kelios dienos po kruvinojo sekmadienio. Dabar Lietuvoje situacija labai atitinka poeto J. Marcinkevičiaus pasakytiems žodžiams (per laidotuves), kad mūsų liko mažiau, bet mes stipresni. Aš nežinojau, aš gal ir pati netikėjau, kad pas mane ir pas visus lietuvius yra tas „kažkas" širdyje, už ką nieko pasaulyje stipresnio nėra. Aš nežinau, iš kur tas jausmas. Juk mes — jaunimas — augome tarybiniuose darželiuose, dainavome dainas apie raudoną spalį, ėjome į sovietinio režimo mokyklą, kurioje stojome į spaliukus, pionierius, komjaunuolius... Mes mokėmės viską ir, pasirodo, tas viskas buvo tik muilo burbulas. Mes tai žinojome, bet jau buvome atpratinti galvoti. Aš nežinau, gal Jūs nesuprasite, bet kai gyveni tą gyvenimą 18 metų, kai visi aplinkui meluoja ir, svarbiausia, visi tai žino. Visi žaidė žaidimą, kuris vadinosi „Kaip gera gyventi Tarybų šaly". Ačiū Dievui, mes turėjome močiutes ir senelius, kurie pasakojo viską: kaip ėjo taiga 50 km parsinešti siuntinėlio, kai buvo Sibire, ir koks buvo gyvenimas anksčiau namie. Ir gal dėl to, kad mes tiek laiko praleidom veltui, kad mokėmės ne tai, ką reikėjo... Gal dėl to, kad dėl tokio režimo likome pilka mase, kuri nežino, ko kiekvienas gyvenime siekia, gal dėl to mes dabar tokie...

Kai tą naktį stovėjome su draugais prie AT, kai vyrai sustojo susikabinę rankomis aplink pastatą, o mes moterys už jų, kai klausėmės paskutinių radijo pranešėjos žodžių, o jos drebantis balsas sakė: jie jau čia, jie jau daužo duris, mes dar gyvi... Paskui tyla. Tada apima toks jausmas, kad tegul, na tegul važiuoja, te paspringsta krauju, nesitrauksiu, o lūpose pamažu — tyliai iš pradžių — ir vis garsyn: LIETUVA. Tik atsitiktinumo dėka nebuvau prie bokšto, kur šaudė ir traiškė. Bet visai nesidžiaugiu, man net kartais gaila, kad nebuvau ten.

Dabar visa Lietuva gedi, tyli, žiūri televizorių ir laukia, laukia atomazgos. Tos aukos negali likti beprasmės. Jų kaina per didelė, kad niekas nepasikeistų.

Aš suprantu Jus. Jums dar sunkiau viską stebėti iš toli. Bet jau vien Jūsų malda mums padės.

Aušra (20 metų)

„Mes vis dar gyvi ir laisvi"

Ruošiausi parašyti apie sausio pradžioje Vilniaus ateitininkų surengtą konferenciją „Katalikas inteligentas atgimstančioje Lietuvoje". Konferencijoje buvo bandoma apmąstyti, koks yra dabartinis inteligentas, kokią vietą jis turėjo užimti šiandieninėje Lietuvoje. O štai po kelių dienų pasirodė, kad visų mūsų vieta, kaip nebūtų keista, už barikadų, juosiančių Aukščiausiąją Tarybą Vilniuje, televizijos studiją Kaune, o svarbiausioji mūsų pareiga — savimi užstoti kelią tankams, besikėsinantiems į mūsų laisvę...

Niekada anksčiau nemaniau, kad teks taip akivaiz-

džiai pamatyti, kas yra barikados, ir saugiai jaustis tik tada, kai tos barikados patikimai saugos svarbiausius pastatus. Budėjome Vilniuje, o po sausio 13 d. — beveik kas naktį teko Kaune saugoti televiziją, taip pat svarbiausią objektą. Jeigu tą baisiąją naktį nebūtų įsijungusi Kauno televizija ir nebūtų perdavusi žinių apie Vilnių pasauliui, turbūt ir šio laiško netektų rašyti. Bet Dievas mus saugojo. Vis dar esame gyvi ir laisvi. Kiek teko girdėti, jūs matėte, kas vyko tomis dienomis pas mus.

Praėjusią savaitę vėl turėjau daug darbo — ruošiantis apklausai dėl Lietuvos nepriklausomybės. Dalyvavau vienoje iš apklausos komisijų. O apklausos rezultatais turbūt vėl nustebinome pasaulį. Net didžiausias optimistas vargu tikėjosi, kad net 76% Lietuvos gyventojų pasisakys už nepriklausomybę!

Taip mes ir gyvename: esame gyvi ir vis dar laisvi, džiaugiamės, kad jau antra savaitė svetimi kareiviai nieko nenušovė, nieko neprimušė. Bandome po truputį krutinti ir ateitininkišką veiklą, o dabar užbaigti noriu populiariausia pereitų metų daina, beveik kas naktį skambėjusia ten, kur budėdavo žmonės:

Tai uždaryk, Tėvyne, savyje,
Kaip giesmę gerklėje mirtis uždaro,
Kaip kad uždaro vakarą naktis...
O tu man atsakai:
Stovėk, kaip stovi Laisvė!

Vilmantė

„Gyvenimo dabar negaila"

Sunku įsivaizduoti jausmą, kai tavo gyvybė staiga tampa bevertė. Ta prasme, kad atsiranda žymiai brangesnių pasaulyje dalykų. Tai pajunti, kai pamatai išbalusį ir ant grindų miegantį šešiolikmetį jaunuolį. Priverčia kitaip mąstyti ir kunigo siūlomos atlikti išpažintys, šventos komunijos priėmimas. Gal jau paskutinis... Visa tai priartina prie realybės. Su jauduliu širdyje stebėjau centrinį kiemelį, kuris jau pertvertas dviem metalinėmis tvoromis, o už tvorų lyg įkalti į žemę stovi 80 tūkstančių tautiečių ir nė negalvoja trauktis, net nuo tankų vikšrų. Tai gyvas ir, deja, jau kruvinas Aukščiausiosios Tarybos skydas. ...Paskelbus pavojų, bėgi tvankiu ir tamsiu koridoriumi, į rankas močiutė tau įbruka medalikėlį. Tvirčiau suspaudi rankomis metalinį strypą, kai už tamsaus lango pamatai verkiančių moterų veidus. Verkiančių, bet nesitraukiančių... Tie trumpi apmąstymai slegia kiekvieną, kuris, šiuo metu aklinai užsidaręs Aukščiausiojoje Taryboje, kad apgintų Lietuvos valdžią.

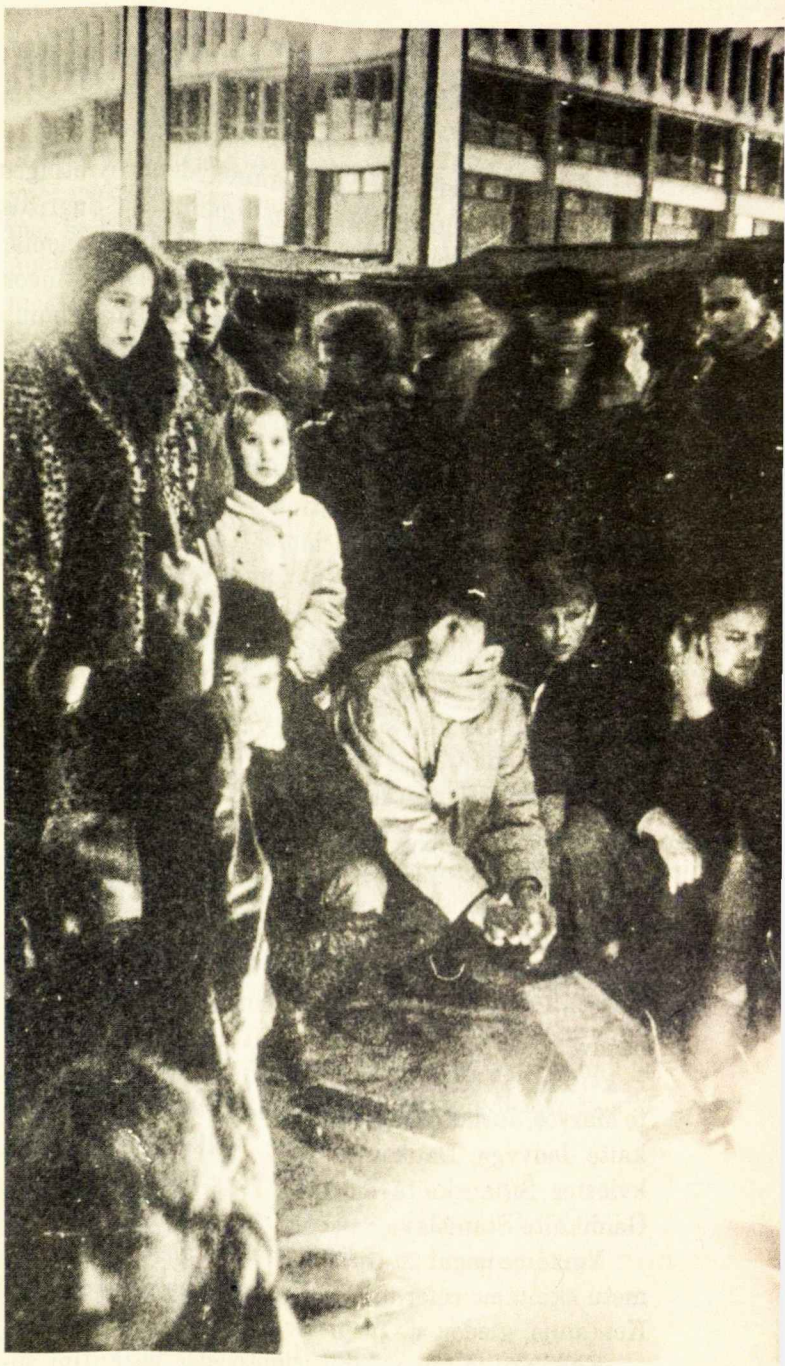

Lietuvos jaunimas saugo Parlamento rūmus.

Trys dienos — gana daug laiko pagalvoti apie mirtį ir auką. Kažkas jau paaukojo savo gyvybę. Kiti, giedodami „Marija, Marija...", pasiruošę paaukoti savąją. ...Bet mes nesmerkiame ir tų, kurie, pamatę per langą gatve riedantį tanką, ryžtasi savavališkai palikti Aukščiausiąją Tarybą. Kiekvienas turime teisę pasirinkti savo kelią. Tik jau nebeturi iš ko rinktis vis dar posėdžiaujantys Aukščiausiosios Tarybos deputatai. Jų veiduose tas pats nuovargis ir ryžtas dirbti. Gali būti jėga nutraukta parlamento veikla. Telieka spėlioti, ar ta jėga bus brutali, ar šaudys į beginklius...

Bronius

Iš atsiminimų...

1943-44 mokslo metais, besimokydama Kretingos gimnazijoje įstojau į Ateitininkų organizaciją. Sugrįžus raudonajam siaubui į mūsų tėvynę, kiek man žinoma, nemaža dalis jaunuolių išėjo partizanauti. Iš Kretingos gimnazijos partizanavo Antanas Lisauskas ir Bronius Salys, o gal ir daugiau. Detaliau nurodyti apie Kretingos gimnazijos ateitininkus negaliu, nes pokario metais persikėliau mokytis į Palangos gimnaziją.

Jau pirmaisiais pokario metais prasidėjo mokyklose jaunimo luošinimas — ateistinis auklėjimas. Visa, kas buvo kilnu, šventa, krikščioniška ir lietuviška imta vadinti nacionalizmu, buržuazine atgyvena.

Čia besimokydama sužinojau, kad prieškario metais mokytoja Adiklienė buvusi ateitininkų vadovė. Tačiau tuo metu neįžiūrėjau jokio ateitininkų veikimo. Jos ko nors klausti neišdrįsau, nes buvo baisus saugumiečių siautėjimo metas, o ši mokytoja turėjo gausią šeimą ir invalidą vyrą. Supratau, kad ji bijos manimi pasitikėti.

Man atrodė, kad ateistinis auklėjimas sužalos mūsų silpnesnių religinių įsitikinimų jaunuolius, kad būtina veikti prieš. Ateistinės propagandos metu įsijungdavau į diskusijas, stengdavausi įrodyti religinės pasaulėžiūros pagrįstumą. Pastebėjau, kad dalis moksleivių turi tik tradicinį tikėjimą. Nutariau rimtesnes, lankančias bažnyčią mergaites suburti į ateitininkų organizaciją. Pakviečiau Večerskytę Stefą, Butkutę Teresę, Jurevičiūtę Marytę, Jurkutę Danutę, Kiauleikytę Zinaidą, Žilinskaitę Jadvygą, Daukšaitę Rūtą. Vėliau dar buvo pakviestos Šiliauskaitė Jadvyga, Tarvydaitė Jadvyga, Galdikaitė Stanislava.

Veikėme pagal ateitininkų programą. Susirinkimų metu skaitėme referatus. Organizavome bendrą ir šv. Komuniją, giedojome bažnyčioje jaunimo chore.

Kadangi aš buvau abiturientė, per paskutinį susirinkimą vadovavimą perleidau Marijai Jurevičiūtei. Turėjau viltį, kad ateitininkės savo giliu religingumu ir taurumu spinduliuos aplinką ir apsaugos bent kiek mūsų moksleives nuo ateistinio genocido. Deja, ta mūsų veikla labai neilgai tęsėsi. Gal mūsų neįgudimas veikti bolševikinio saugumo apsuptyje, gal ir nesugebėjimas pažinti žmones, kuriuos pakvietėme į savo tarpą, padarė galą mūsų veiklai. 1948 m. liepos 1 d. visas mus areštavo, išskiriant Teresę Butkutę.

B. Kalvaitytė

1991.I.18

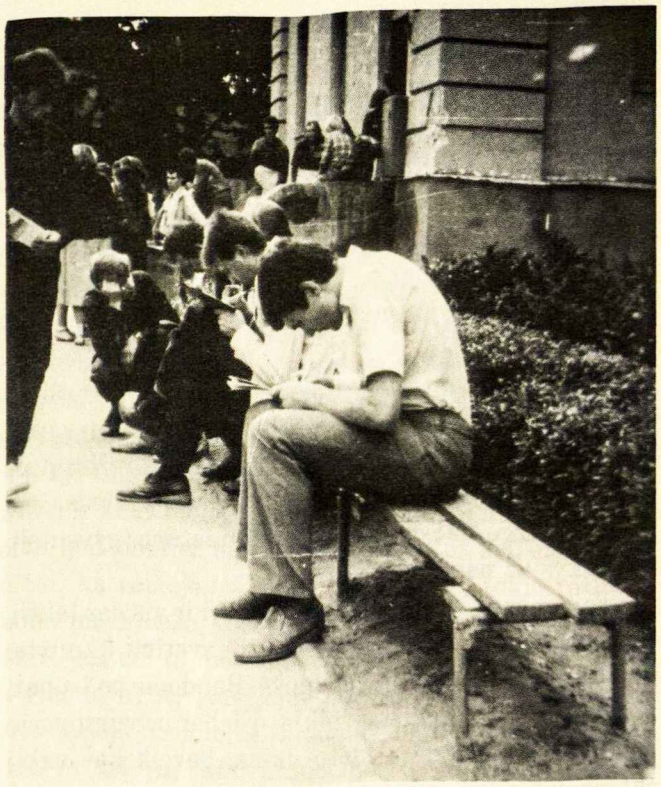

„Vadove, parašyk žodį atminimui...“ Antalieptės stovykloje pasirašo (pirmasis iš priekio) kun. A. Gudelis, už jo — prof. Arvydas Žygas ir kiti.

PASTABA: B. Kalvaitytė šiuo metu sunkiai serga. Be abejo, jos sveikatą palaužė kalėjimas, lageris. Buvo nuteista 10 metų. Ką tik gavau jos atsiminimus. Gal jie bus įdomūs ir „Ateities“ skaitytojams.

Aloyzas Pundzius
Medicinos mokslų kandidatas

Plungė,
1991.I.28

MANO ŠV. KALĖDOS

Pirmą kartą po daugelio metų Lietuvos mokyklose žiemos atostogos buvo vadinamos kalėdinėmis atostogomis. Jos prasidėjo gruodžio 22 d. Kai kuriose mokyklose mokiniams buvo organizuojama Kalėdų eglutės šventė. Vienoje tokioje šventėje dalyvavo ir mūsų — Stasio Šalkauskio — kuopos ateitininkai, kurie mokiniams giedojo kalėdines giesmes.

Kūčių dieną visi ateitininkai rinkomės draugėn, kaip viena šeima laužėme kalėdaičius, linkėjome vienas

kitam malonių šv. Kalėdų.

Mūsų šeima Kūčių valgyti važiavo į Kauną, pas mano senelius. Oras buvo šaltas, prisnigo daug sniego, todėl smagūs laukėme Kalėdų senio, jo dovanų. Paruošę Kūčių stalą, suskaičiavome 12 patiekalų ir visi susikaupėme maldai. Tada mano senelis paėmė kalėdaitį ir davė visiems atsilaužti po gabalėlį. Pasveikinome vieni kitus, palinkėjome geros svekatos, kantrybės, o tada ėmėme ragauti visus patiekalus. Skanumėlis, nors liežuvį praryk!

Pavalgę nuvažiavome aplankyti užgimusio Jėzulio. Netoli mano senelių namų, kur anksčiau stovėjo tankas („išvaduotojas"), tikinčiųjų pastangomis buvo pastatytas kryžius. Jį kažkokie piktadariai buvo nupjovę. Dabar tas kryžius vėl atstatytas prie jo pastatytas dar vienas ir toje vietoje buvo surėstas tvartelis. Prie įėjimo — dvi papuoštos eglutės, viduje pribarstyta šieno, ėdžiose guli tik užgimęs Kūdikėlis, šalia — šventoji šeimyna: stovi Juozapas, klūpi Marija, aplinkui ėriukai, aukštai Betliejaus žvaigždė... Net kvapą užėmė, kai pamatėme! Taip viskas šventa, artima, sava ir net graudu. Prie kryžių uždegėme žvakeles ir važiavome namo.

Kalėdų dieną, pasidžiaugę dovanomis, dalyvavome šv. Mišiose Kauno arkikatedroje, o po to važiavome dar į kitas bažnyčias aplankyti gimusį Jėzų. Kokios įvairios ir skirtingos prakartėlės! Jos visos labai gražios, mielos ir šventos. Šios Kalėdos buvo mums ypač gražios, nes buvo laisvai švenčiamos visoje Lietuvoje.

Vaidas Ivanauskas
Ukmergės St. Šalkauskio at-kų kuopa

APIE KALĖDŲ ATOSTOGAS

Štai jau artėjo Kalėdos. Visi labai laukėme švenčių, ypač mokiniai, nes prasideda žiemos atostogos. Tikėjome, kad šios atostogos mums bus labai linksmos ir nuotaikingos. Mūsų kuopa gavo pakvietimą dalyvauti moksleivių ateitininkų vadovų žiemos kursų stovykloje, kuri buvo organizuojama Anykščiuose. Visi, norintys važiuoti į stovyklą, turėjo parašyti rašinius apie ateitininkų organizaciją, jos tikslus ir mūsų pačių asmeninį prisidėjimą prie jos veiklos. Važiuoti į stovyklą mes ruošėmės penki.

Išaušo šv. Kalėdų rytas. Visi susirinkome 8 val. ryte į Piemenėlių šv. Mišias. Jos buvo labai iškilmingos. Visų veiduose spindėjo pakili dvasinė nuotaika. Po Mišių sveikinome vieni kitus su šv. Kalėdomis, keitėmės dovanėlėmis ir linkėjimais. Buvo labai malonu. 10 val. buvo šv. Mišios jaunimui. Mes giedojome naujas kalėdines giesmes, kurias buvome specialiai išmokę ir paruošę. Rytojaus dieną išvykome į žiemos kursų stovyklą. Mus maloniai sutiko ir apgyvendino mokyklos bendrabutyje. Pirmąją dieną įvyko susipažinimo vakaras. Į stovyklą susirinko apie 60 moksleivių iš visos Lietuvos kampelių. Visą vakarą žaidėme ir šokome lietuvių liaudies šokius. Rytojaus dieną buvo nustatyta dienotvarkė, susipažinome su stovyklos valdžia. Paskaitos vykdavo mokyklos salėje. Per dieną jų būdavo po 3 ar 4 su diskusinių būrelių konferencijomis po jų. Paskaitas skaityti ir su mumis pabendrauti buvo atvažiavę žymūs

NUOTR.: J. NAVIKAITĖS

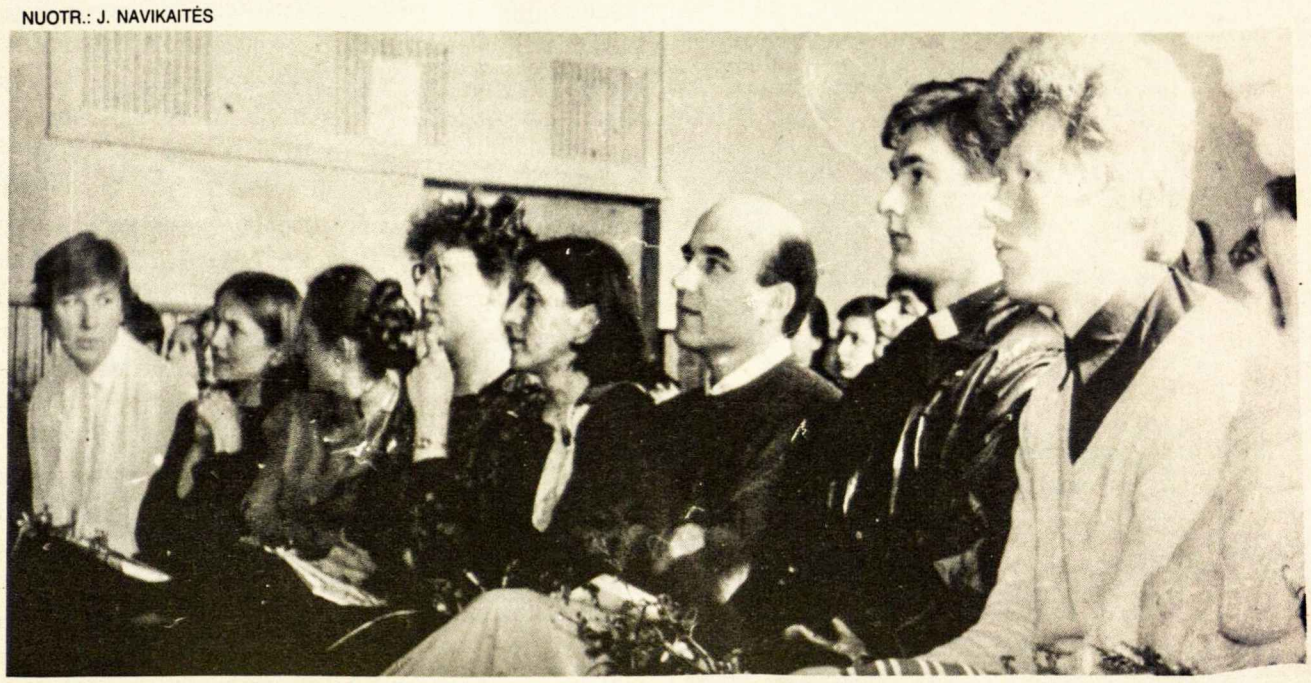

MAS suvažiavimo svečiai ir dalyviai klausosi paskaitos. Suvažiavimas įvyko balandžio mėn. Kaltinėnuose.

Lietuvos ateitininkijos žmonės: prof. A. Žygas (kuris vadovavo stovyklai), kun. S. Tamkevičius, D. Kuzmickaitė (ji taip pat buvo vadovė), P. Plumpa, kun. J. Boruta, kun. R. Grigas. Pabendravus su šiais žmonėmis, tikrai pasidarydavo šviesiau ir aiškiau, kaip reikia gyventi, kam ir dėl ko reikia aukotis ar net ir mirti.

Norėčiau papasakoti vieną įdomų atvejį, kuris giliai įstrigo į mano širdį. Po P. Plumpos paskaitos apie rezistenciją, partizanų kovas, diskusiniuose būreliuose vyko klausimų aptarimas. Mūsų būrelį sudarė 15 berniukų. Kalbai pakrypus apie partizaninį pasipriešinimą, A. Žygas mūsų netyčia paklausė: ką darytumėm, jeigu vėl grįžtų tie laikai? Ar mes eitume į miškus ginti savo tėvynės? Jeigu taip, tai tas, kuris taip darytų, tegul pakelia ranką. Iš karto pakilo visos rankos! Neabejojo nei vienas. Buvome nustebę ir susijaudinę, bet jutome jėgą, kuri veržėsi iš mūsų krūtinių.

Prieš pat Naujus Metus trise išvykome į vieną Dzūkijos kaimą, kur iš Kauno atvažiavo visa mūsų kuopa. Naujus Metus sutikome bažnytėlėje, o po to visą naktį žaidėme ir šokome. Buvo labai linksma. Tačiau yra taisyklė: kas gerai, to mažai... Atostogos ėjo į pabaigą. Vėl mūsų laukė mokykla. Tačiau prisiminimai sukasi galvoje ir vėl skaičiuojame dienas iki kitų atostogų...

Bernardas Kemundris

REDAKCIJOS PASTABA: šios korespondencijos ir laiškai gauti balandžio mėn. pabaigoje, nors buvo rašyti sausio mėn. pradžioje. Sausio ir vasario mėn. iš Lietuvos jokių laiškų ir korespondencijų negavome.

Seselė Ignė Marijošiūtė su Lietuvos ateitininkais.

O PAVASARIO ŽYDINČIO KRISTAU!

Artinasi pavasarinės atostogos. Sužinojau, kad Lietuvos Ateitininkų federacija per atostogas organizuoja MAS Pavasario akademiją. Jos tikslas: suburti labiausiai užsidegusius ateitininkus. Į šią stovyklą buvo galima patekti parašius rašinį tema „Pasaulietiškas apaštalavimas". Parašęs rašinį, buvau pakviestas ir aš.

Stovykla prasidėjo balandžio 1 d. Visi mes rinkomės Žemaitijos miestelyje Kaltinėnuose, kur mus sutiko nuoširdus Kaltinėnų klebonas kun. Petras Linkevičius. Dr. Arvydas Žygas jį pavadino angelu, kuris tik turi žmogaus pavidalą. Mes nuvažiavome apžiūrėti mokyklos ir bendrabučio, kur paskui puikiai įsikūrėme. Kai jau daug jaunimo atvažiavo, visi susirinkome į iškilmingą atidarymą ir šv. Mišias, kuriose pamokslą pasakė Telšių vyskupijos dvasios tėvas kun. Jonas Kauneckas.

Puikiai pavakarieniavę mokyklos valgykloje, susirinkome į susipažinimo linksmavakarį. Kaltinėnų etnografinis ansamblis visus šį vakarą linksmino. Sukalbėję vakaro maldą ir sugiedoję „Kaip grįžtančius namo paukščius", nuėjome miegoti.

Kiekvieną rytą pradėdavome malda. Antradienį išvykome į Telšius ir Žemaičių Kalvariją. Telšiuose mus priėmė vyskupas Antanas Vaičius. Visas stovyklos laikas buvo užimtas, viskas buvo puikiai organizuota. Mes išklausėme 9 paskaitas, kurios visiems suteikė naujų žinių. Paskaitos buvo šios: „Pasauliečių apaštalavimas. Kūrybiškas pašaukimo įgyvendinimas", skaitė seselė Ignė Marijošiūtė; „Tuščiojo kapo prasmė — Velykų džiaugsmas tęsiasi", — kun. Robertas Grigas; „Šv. Pranciškaus dvasia bažnyčios atnaujinime" — kun. Edmundas Atkočiūnas; „Muzika Dievo Kūryboje" — brolis Jeronimas; „Kodėl Lietuvai ir pasauliui reikia šv. Pranciškaus dvasios" — kun. Robertas Brūzga; „Jėzaus draugijos dvasia Lietuvoje, pasaulyje ir istorijoje" — kun. Rimantas Gudelis; „Bažnyčia gyvenanti pasaulyje, pasauliečių apaštalavimas" — dr. Arvydas Žygas; „Malda Lietuvoje, Sibire ir Amerikoje" — kun. Sigitas Tamkevičius; „Kodėl katalikybė? 100 argumentų prieš 100 atskilusių Kristaus Bažnyčios dalelių" — Petras Plumpa.

Visi paskaitininkai labai gerai visiems žinomi ir įdomūs žmonės. Vakarais stovykloje būdavo įdomios programos. Labai patiko vaidinimėlių vakaras. Čia visi būreliai turėjo suvaidinti kokį nors epizodą iš ateitininkų principų įgyvendinimo. Taip pat patiko poezijos vakaras, kurio siela ir vadovas buvo kun. Robertas Grigas, ir susikaupimo vakaras, kurį vedė diak. Petras Kanopka. Puikus vakaras buvo, kai koncertavo mergaičių ansamblis „Pastoralė". Šeštadienį, po ilgų

paruošimo darbų, įvyko MAS suvažiavimas, kuriame paskaitas skaitė mūsų draugai.

Atostogų savaitė stovykloje prabėgo kaip viena diena. Bet nori ar nenori — reikėjo išsiskirstyti. Liūdna buvo paskutinįjį vakarą. Tačiau visi išvažiavome su viltim susitikti. Aš manau, niekas iš stovyklautojų nepamirš Kaltinėnų ir kun. P. Linkevičiaus, nepamirš visų, kurie taip nuoširdžiai su mumis bendravo. Nepamiršiu Kaltinėnų ir aš. Juk ten mes buvome viena, darni šeima, kurioje visi vadinamės ateitininkai.

Vaidas Ivanauskas, 13 metų

Š.m. gegužės 24 d. Federacijos vadas Juozas Polikaitis gavo telefaksinį pranešimą iš Lietuvos ateitininkų Federacijos pirmininko dr. Arvydo Žygo, kuriame yra ir šios trumpos žinutės:

• Kovo 3 d. Vilniuje suruoštas šv. Kazimiero minėjimas. Ateitininkų akademinė programa buvo Dramos teatro salėje, o po pietų visi dalyvavo Šv. Kazimiero bažnyčios atšventinimo iškilmėse.

• Šiais mokslo metais Vytauto Didžiojo universiteto teologijos fakulteto studentams suruošta daug paskaitų, rekolekcijų ir susitikimų su įdomiais žmonėmis — vietiniais ir svečiais iš svetur.

• Balandžio 27 d. vyko MAS egzaminai Kauno, Telšių ir Vilkaviškio vyskupijose. Kandidatus egzaminavo specialiai sudaryta egzaminų komisija.

• Sekminių šventėje visi Lietuvos at-kai rinkosi Kauno katedroje: davė įžodį arba, anksčiau davusieji, jį atnaujino. Tą dieną taip pat konsekruoti du nauji vyskupai: prel. Juozas Tunaitis ir kun. Sigitas Tamkevičius.

• KUNA leidykla leidžia Stasio Ylos „Ateitininkų vadovą", nes labai trūksta ateitininkiškos ideologijos knygų. Taip pat ruošiamas giesmynas, kuriame bus tradicinės lietuvių giesmės ir daug naujai sukurtų, ypač tinkamų jaunimui.

• Ateitininkai mokslininkai dalyvauja LKMA suvažiavime birželio 9-16 d. Paskutinė suvažiavimo diena skiriama at-kų organizacijai. Tikimasi, kad iš Čikagos atvyks Federacijos vadas J. Polikaitis.

• **Birželio 17-30 d.** Ignalinoje vyks respublikinė MAS stovykla;

Liepos 1-15 d. JAS nariai stovyklaus Pavištytyje (netoli Vilkaviškio); našlaičiams numatoma stovykla Klaipėdos krašte liepos mėn.;

Liepos 20-rugpjūčio 6 d. Panevėžio vyskupijos JAS stovykla Anykščių krašte;

Liepos 15-30 d. Vilkaviškio vyskupijos MAS ir JAS stovykla Lazdijuose.

Labai pageidaujama ir laukiama, kad išeivijos studentai (ir moksleiviai) at-kai atvyktų patalkinti Lietuvos at-kų stovyklose ir kartu pastovyklautų.

Pernai vasaros stovykloje Ignalinoje moksleiviai ateitininkai ravi eglutes.

KALBOS SKYRIUS

Kad išvengtume barbarizmų

Barbarizmas yra nevartotinas, paskolintas iš kitos kalbos, žodis ar posakis. Tai svetimybė, kuriai turime savo kalbos atitikmenį, todėl bendrinėje kalboje (šnekamojoje ir rašomojoje) nevartotina. Į išeivijos lietuvių žodyną dažniausiai patenka barbarizmai iš anglų kalbos, vadinamieji anglicizmai, pvz.: karas, dauntaunas, trokas, beismentas, sėlsmanas ir pan. Vyresnio amžiaus žmonės dar kartais vartoja barbarizmus, atsineštus iš Lietuvos, pvz.: stuba, čainykas, viedras, liveris, paduška ir pan. Tai slavizmai ir germanizmai (skoliniai iš rusų, lenkų, vokiečių kalbos). Vienas nemaloniausių barbarizmų, dažnai girdimas čia, bet ir Lietuvoje, ir iš mūsų tarpe besisvečiuojančių tautiečių, yra moteriškosios giminės mėnesio dienos pakeitimas vyriškąja gimine: **penkto kovo (= penkta kovo, penktą kovo, penktoji kovo), vienuolikto birželio (= vienuolikta birželio...), dvidešimt septinto rugpjūčio (= dvidešimt septintą rugpjūčio).** Tai, be jokios abejonės, yra slavizmas, nedelsiant ir be atodairos mestinas iš mūsų kalbos.

Čia pateikiame pluoštelį žodžių iš Rimo Černiaus „Namų ir artimiausios aplinkos žodynėlio" (JAV LB Švietimo taryba, Chicago 1980, antras leidimas) anglų ir lietuvių kalba, kad lengviau galėtume išvengti barbarizmų (anglicizmų). Tai tik keli pavyzdžiai, bet jau ir iš jų matome, kad šis žodynėlis būtinas kiekvienoje šeimoje. Gaunamas *Drauge* 4545 W 63rd Str., Chicago, IL 60629 ir pas platintojus.

accelerate greitinti
accelerator, greitintuvas
accident, nelaimė, nelaimingas atsitikimas
adopt, įsūnyti, įdukrinti
adventure nuotykis
advertisement, skelbimas
annex, prijungti, pridėti; priestatas
art, dailė, menas
baby, kūdikis
ball bearing, ritulinis guolis
band-aid, žaizdos tvarstis
banquet, pokylis, puota, vaišės
basement, rūsys
beach, pajūris, paplūdimys
beef, jautiena
bill, sąskaita
businessman, verslininkas, prekybininkas
butcher, mėsininkas, skerdikas
carpet, kilimas
cashier, kasininkas
closet, drabužinė, rūbinė, mažas kambarėlis
cloverleaf intersection, pralanka
commerce, prekyba
dehumidifier, sausintuvas, džiovintuvas
detective, seklys
dining room, valgomasis kambarys
distributor, skirstytojas, skirstytuvas
downspout, lakštakas
drier, džiovintuvas
earring, auskaras
editor, redaktorius
employee, tarnautojas
entrance, įėjimas
exercise, mankšta, pratimas
exit, išėjimas
fan, vėdintuvas, vėduoklė
father-in-law, uošvis, šešuras
fever, karštis
fog, rūkas, migla, ūkana
forecast, pranašavimas, spėjimas
fuel, degalai, kuras

Pastaba: barbarizmų nereikia maišyti su skoliniais, kurie taip pat paimti iš svetimų kalbų, bet priimtini ir vartotini, nes jiems pakaitalų lietuvių kalboje neturime. Ypač šiais laikais, labai greitai besivystant technikai ir atsirandant vis naujų įstaigų, įrengimų, mašinų, skolinių nė viena kalba negali išvengti. Žinoma, kiekvienos tautos kalbininkai rūpinasi, kad ir skoliniai ilgainiui būtų pakeisti savos kalbos žodžiais, sudarytais pagal tos kalbos žodžių darybos taisykles. Vienas toks lietuvių kalbos naujadaras yra *skaidrės,* jau priimtos ir įsipilietinusios į mūsų kalbą. Įdomu, kad šis žodis gimė išeivijoje, o ne tėvynėje. Skoliniai taip pat yra: *telefonas, televizija, mašina, motoras, kompiūteris* ir daug daug kitų.

Liaudies išmintis apie namus

Visur gerai, o namie geriausia
Ir aklas kelią namo suranda
Namai pragarai, be namų negerai
Savo namie ir šuo drąsesnis
Savo namų ir dūmai saldūs
Savo krašte ir tvoros žydi.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

Lietuvių Katalikų Mosklo Akademijos ***SUVAŽIAVIMO DARBAI,*** XIII Redagavo A. Liuima, S.J. Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos leidinys, Roma, 1990 m.

Tai tryliktojo LKMA Suvažiavimo, įvykusio 1985 m. gruodžio 26-29 d. Los Angeles mieste, Kalifornijoje, paskaitų tekstai, daugiausia humanistinių mokslų lituanistinės srities. Kai kurios paskaitos ilgesnės, kone monografijos. Tarp jų ir dr. Juozo Girniaus „Stasys Šalkauskis istorinėje perspektyvoje".

Kadangi šis Suvažiavimas vyko, besiruošiant Krikščionybės įvedimo Lietuvoje 600 metų sukakties minėjimui, dvi paskaitos yra sukaktuvine tema (dr. Rasos Mažeikaitės ir prof. dr. Pauliaus Rabikausko, SJ). Iš viso šiame stambiame, 609 psl., veikale yra 23 straipsniai (paskaitos) iš teologijos, filosofijos, istorijos, lietuvių literatūros (čia išspausdinta ir Alės Rūtos „Pažintinė erdvė novelės žanre", pavyzdžiu imant K. Barėno „Dvidešimt vieną Veroniką" ir Vlado Dautaro „Senojo gluosnio pasaką"), lietuvių kalbos, architektūros, menotyros ir kitų.

Suvažiavimo darbų XIII tomas yra dar vienas vertingas LKMA įnašas į išeivijos (ir visos lietuvių tautos) mokslinę literatūrą.

AUKSO LYRA — Iš Vakarų pasaulio poezijos. Sudarė ir vertė Alfonsas Tyruolis išleido Lietuviškos knygos klubas 1991 m., aplankas ir viršelis dail. P. Aleksos. Knyga 259 psl., kaina — 9 dol., kietais viršeliais — 12 dol.

Skaitytojai, kurie su poetu-vertėjus Alfonsu Šešplaukiu Tyruoliu plačiau susipažino 1990 m. *Ateities* ketvirtajame numeryje („Meilė Lietuvai, Dievui ir kūrybai"), be abejo, pastebėjo, kad tai nepaprastai darbštus ir produktingas kūrėjas bei vertėjas. Lietuvių literatūrą jis yra praturtinęs ne tik savo kūrybos knygomis, bet ilgu sąrašu vertimų, ypač sudarytomis antologijomis (pvz. *Nemarioji žemė,* 1970, *Aušros žvaigždė,* 1954), kurių naujausioji ir yra *Aukso lyra.*

Kaip autorius pratarmėje pasisako, antologiją sudaręs „60-mečio sukakties proga. Poezija versti į lietuvių kalbą pradėjau 1925 m..." Antologijos pradžia — Franceso D'assis (1182-1226) „Saulės giesmė", o pabaigoje šveicarų poeto Max Bollinger (g. 1929) eilėraščiai. Iš viso knygoje per 90 autorių, su kuriais vertėjas supažindina keliais sakiniais, prieš pateikdamas savo pasirinktos poezijos vertimus.

Justinas Pikūnas
NUO ASMENS IKI ASMENYBĖS
Redagavo Gražina Kriaučiūnienė
Dailininkė Irena Ambrose
Išleido ATEITIES leidykla
Spaudė „Draugo" spaustuvė
Čikagoje 1991 m.
Knyga 172 psl., kaina nepažymėta

Platesnę šios vertingos knygos recenziją pateiksime vėliau, tačiau, verta pažymėti, kad tai būtinas skaitinys kiekvienai šeimai, auginančiai vaikus, o ypač jaunoms lietuvių šeimoms. Prof. emeritas Justinas Pikūnas knygoje išsamiai nagrinėja vaiko asmenybės pradus, formavimąsi ir brendimą. Jis kalba apie svarbius — tiesiog lemtingus — tarpsnius vaiko auklėjime, mokinių elgseną psichologijos šviesoje, lietuvių jaunimo ugdymo problemas, subrendimo kriterijus, inteligentą ir jo uždavinius šiandieniniame pasaulyje ir daug daugiau. Tenelieka nė vienos ateitininkiškos šeimos, kurioje nebūtų skaitoma knyga *Nuo asmens iki asmenybės* ir įsisavinamos jos mintys.

Vladas Kulbokas
LAIKO PAGRĖBSTAI
Viršelis Vlado Vijeikio
knyga išleista Verutės ir Vlado Kulbokų lėšomis,
spaudė ViVi Printing, Čikagoje 1991 m., 336 psl., tiražas 500 egz.,
Kaina nepažymėta

Tai vieno žmogaus (arba tiksliau: vienos šeimos), lietuvio, kultūrininko odisėja — nuo gimtojo sodžiaus Vilkaviškio apskrityje iki Floridos. Tas nueitas kelias netrumpas — Vladas Kulbokas gimė 1908 m., ir nebergždžias. Jis — pedagogas, lituanistas, spaudos bendradarbis, rašytojas-mokslininkas, parašęs kelis stambesnius veikalus (*Lietuvių religinė poezija, Lietuvių literatūros kritika tremtyje,* Antano Tulio monografiją ir daugiau), kalbos taisytojas *Lietuvių Enciklopedijos, Lituanistikos Instituto Suvažiavimo darbų* tomuose ir kitur. Studijų ir mokytojavimo Lietuvoje metu surinkęs kelis tūkstančius žodžių *Lietuvių kalbos žodynui,* rinkęs tautosaką Lietuvių tautosakos archyvui. Ir *Laiko pagrėbstuose* tos tautosakos apstu, nes, rašydamas apie vaikystę ir ankstyvąją jaunystę bei aprašinėdamas Vilkaviškio apskrities kaimiečių buitį, pateikia papročių, dainų, tarmės pavyzdžių. Tai ištisas aprašomojo kampo kraštotyros lobynas (ir kaip žmogus gali tiek daug prisiminti!).

Vladas Kulbokas yra veiklus ateitininkas nuo 1919 m., priklausė Šatrijos korporacijai, todėl tarp jo

prisiminimų šmėkščioja daug svarbių ateitininkų organizacijai asmenų, su kuriais autorius bendravo ne tik Lietuvoje, bet ir JAV, dirbdamas Lietuvių Enciklopedijos leidykloje Bostone. Nemažiau įdomi yra ir Veronika (Maminskaitė) Kulbokienė, geografė, mokytoja, spaudos bendradarbė.

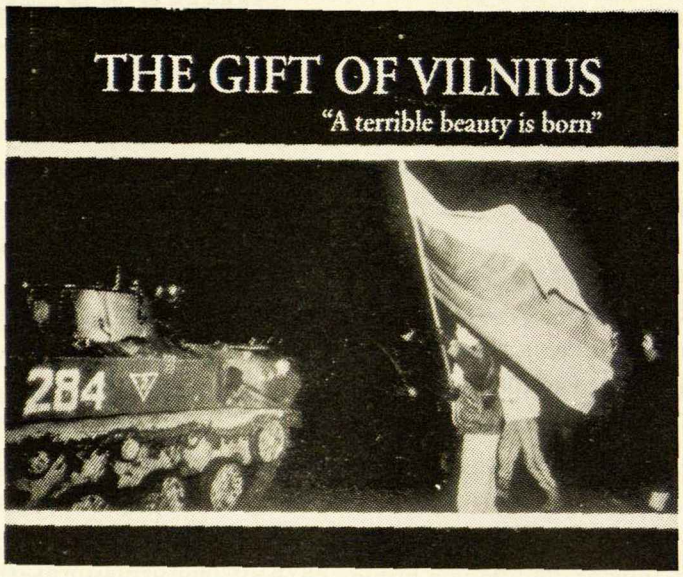

THE GIFT OF VILNIUS

Redagavo Arūnas Liulevičius ir Tomas Remeikis (pastarasis parašė ir įvadą), techninis redaktorius Jonas Kuprys. JAV LB Visuomeninių reikalų tarybos leidinys; spaudė *Draugo* spaustuvė Čikagoje 1991 m.

Tai 80 psl., didelio formato albumas, akivaizdžiai parodantis Kruvinojo sausio 13 d. sekmadienio sovietų smurtą Vilniuje. Tekstas, kurio labai nedaug, nes garsiai ir aiškiai kalba nuotraukų vaizdai, ir parašai po nuotraukomis — anglų kalba. Tai skaudus mūsų tautos istorijos dokumentas ir liudytojas, turįs rasti vietą ne tik kiekvieno lietuvio namuose, bet būti paskleistas svetimtaučių tarpe.

Nauji JAV LB Švietimo tarybos leidiniai

EASY WAY TO LITHUANIAN

by Liga K. Streipa

Iš latvių kalbos vertė ir pritaikė Juozas Masilionis. Redaktorė Regina Kučienė. Viršelio nuotrauka Viktoro Kučo. Spaudė Mykolo Morkūno spaustuvė Čikagoje 1990 m.

Knyga yra 296 psl., su ja kartu gaunamos šešios kasetės, kuriose įkalbėti atsakymai į, knygoje pateiktus, klausimus, teisingas žodžių ištarimas ir kirčiavimas. Visas kursas susideda iš 24 pamokų, kurių metu išmokstama apie 1,250 lietuviškų žodžių, sudėstytų lengvais sakiniais. Gramatikos taisyklių labai nedaug — daugiausia praktiški, kasdieniniai pokalbiai: išmokstama pasisveikinti, pakalbėti apie orą, darbą, draugus, užsisakyti patiekalų lietuviškoje valgykloje, apsipirkti lietuviškoje parduotuvėje; ką sakyti koncerto pertraukos metu, kai aplink visi kalba ir tave kalbina lietuviškai; kaip susišnekėti stovykloje, Dainų šventėje — žodžiu — tarp lietuvių. Kursas taikomas suaugusiems, bet juo galėtų naudotis ir jaunesnieji. Visas priėjimas prie kalbos mokymosi yra gan skirtingas ir paprastas. Neatrodo, kad toks metodas galėtų „atbaidyti" nuo lietuvių kalbos pramokimo net tuos, kurie visuomet skundžiasi: „aš baisiai negabus kalboms..."

Danutė Lipčiūtė-Augienė

MOČIUTĖS PASAKOS

Išleido JAV Švietimo taryba 1985 m.

Nors ši knygutė jau senokai išleista, bet kažkodėl kažkur „užsibuvo" ir tik visai neseniai Švietimo tarybos pirm. Reginos Kučienės rūpesčiu pradėta platinti. Knygelė nemažo formato, gražiai iliustruota, panaudojant iliustracijas iš *Eglutės* (su redakcijos leidimu). Nors niekur nepaminėta, bet, atrodo, kad ir visos tos pasakėlės buvo spausdintos *Eglutėje* ir iš ten fotografiniu būdu išleistos.

Knygelė suskirstyta į 4 skyrius, kurių kiekviename yra tarp 7 ir 4 pasakėlių. Jos sklandžios, švelnios, tikrai „močiutiškos". Kalba švari ir aiški. Tinka pradžios mokyklos vaikams, bet labai tinkama ir tiems, kuriuos reikia pasisodinti ant kelių ir paskaityti pasakėlę.

Viktoras Šimaitis

PASAKĖLIŲ ŠALIS

Iliustravo Vladas Vijeikis

Išleido JAV JB Švietimo taryba 1991 m., spaudė ViVi Printing Čikagoje

Didelio formato, gausiai iliustruota, 32 psl. knygelė su žodynėliu gale. Tos pasakėlės — trumputės, eiliuotos, paprastutės — bus suprantamos r mažesniesiems, kuriems skaitys nama ar tėtis, ir tiems, kurie patys au sugeba iš raidžių žodžius sudėsyti. Pvz.:

VEŽIMUKAS

Robertukas iš Liuduko
Gavo tikrą vežimuką.
Prie kalniuko nuskubėjo,
Į pakalnę nudardėjo.

Kelias blogas,
Ratai trata,
Robertuko
Kaulus krato!

GINTARĖLIŲ GABALIUKAI

Mildutė Bublytė

Pereitą vasarą man vėl teko gražiojoje Dainavoje stovyklauti Jaunųjų ateitininkų stovykloje. Mes keliavome po visą pasaulį, nes stovykla vadinosi „Už Lietuvos ribų". Pirmą dieną mūsų vadovė išdalino „pasus". Pasiėmusi savo pasą, nuėjau prie didelio ąžuolo ir atsiguliau ant žolės. Rodos, net neužmigau, bet čia prasidėjo mano nuostabiausia kelionė.

Atmerkusi akis, žiūriu — stovi didžiausias dramblys! Aš taip išsigandau, kad pašokau ir nubėgau prie artimiausio medžio. Reikėjo kuo greičiau į jį įlipti. Lipau, lipau — iki pat viršūnės. Pamačiau genio ar kokio kitokio paukščio lizdą. Kai prisiartinau, paukštis pradėjo mane savo snapu kapoti. Iš baimės paslydau nuo šakos ir kritau: tiesiai ant dramblio nugaros! Pilkasis dramblys pradėjo greitai bėgti. Bijojau, kad nenukrisčiau, tai įsikabinau abiem rankom į dramblio ausis.

Lėkėm kaip vėjas, kol pasiekėme ežerą ir gilias džiungles. Ežere plaukiojo krokodilai. Dramblys nuleido galvą ir gėrė vandenėlį. Man vanduo taip gaivinančiai atrodė, kad ir pati panorau jame pasinerti. Paplaukiojusi ir atsigavusi pradėjau dairytis. Džiunglės buvo tokios spalvingos. Pirmą kartą buvau Afrikoje. Pasijutau kaip Tarzanas. Nuo medžių visur kabojo ilgos vijoklės. Nutariau pabandyti jų stiprumą. Įlipau į artimiausią medį, pagriebiau vijoklę ir pasileidau kito medžio link. Skridau, skridau kaip paukštis ore. Staiga vijoklė trūko, o aš kritau tiesiai į džiunglių krūmus ir praradau sąmonę...

Kai vėl pabudau, nebebuvau džiunglėse, bet Australijoje, nes pamačiau kengūriuką. Jis buvo mažas, kaip kūdikėlis ir atrodė paklydęs nuo savo mamytės. Priėjau artyn ir nustebau, kad jis visai manęs nebijojo. Nuskyniau kelias mažas žolytes ir jį pamaitinau. Kai kengūriukas buvo sotus, aš įlipau į jo „kišenę" ir pradėjome šokti aukštyn, tolyn. Jaučiausi lyg šokinėčiau namie ant savo lovelės. Buvo labai smagu. Netrukus priartėjome prie labai aukšto medžio, po kuriuo ėdinėjo keturios kitos kengūros. Po kelių minučių išlipau iš kengūros kišenės. Didžiausioji kengūra priėjo prie manęs ir palietė savo švelnia nosimi mano žandą, lyg kviesdama įlipti į jos „kišenę". Taip ir padariau. Tuomet visos kengūros pradėjo šokinėti, sekdamos tą didžiausiąją. Šokinėjome ilgą laiką, kol staiga manoji kengūra sustojo. Aš to nesitikėjau ir išlėkiau į orą!

Nežinau, kiek ilgai skridau, bet netikėtai atsiradau Naujojoje Zelandijoje. Buvau labai išalkusi. Reikėjo pasirūpinti kokio maisto. Kiek pavaikščiojusi, priėjau vaismedį, prisiskyniau obuolių ir įsidėjau į kišenes. Galvojau susirasti gražią vietą ir pavalgyti. Čia negalėjau valgyti, nes visur buvo per daug vabzdžių. Netoliese pamačiau supuvusi rąstą ir atsisėdau ant jo. Išsiėmusi iš kišenės blizgantį, raudoną obuolį, pradėjau valgyti. Ai, koks saldus! Suvalgiusi jį, graužtuką numečiau į krūmelį. Suėmė saldus miegas. Aš išsitiesiau ant minkštos žolytės ir užmigau.

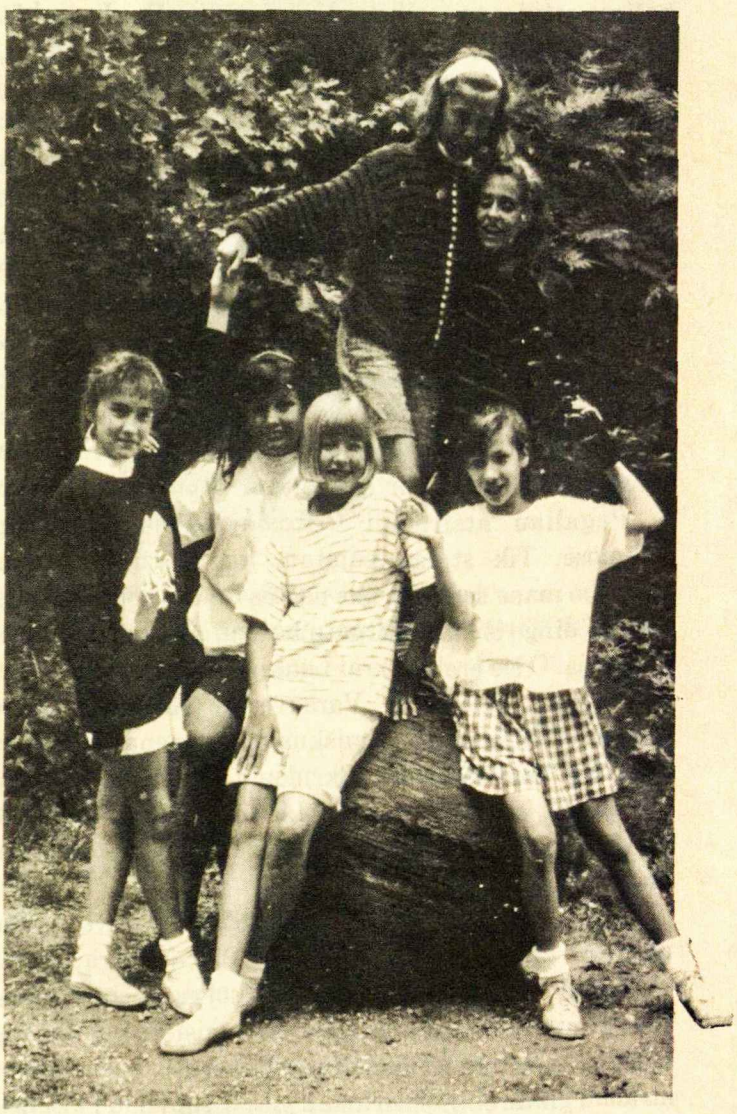

JAS stovyklautojų būrelis pernai vasarą Dainavoje. I eil. iš k.: Aleksa, Rima, Erika, Lidia; II eil.: Gaja ir Milda.

Kai vėl atsikėliau, girdėjau ūžimą. Pradėjau eiti to ūžimo link ir pamačiau milžinišką krioklį. Ilgai nelaukusi, šokau į vandenį pasidžiaugti. Visai netikėtai pagavau žuvį! Kai norėjau su ja plaukti prie kranto, žuvis išsprūdo man iš rankų ir panėrė gilyn po kriokliu. Aš taip supykau, kad pradėjau ją vytis. Begaudydama žuvį, visai nepastebėjau, kad vandens srovė mane nunešė tolyn.

Išlipusi iš vandens, atsiradau Izraelyje. Visur buvo tik smėlis ir smėlio kopos, o vienoje pusėje pamačiau miestelį. Nutariau ten nueiti ir pasidairyti. Visas miestelis buvo apsuptas akmenine siena. Sargas man atidarė vartus. Čia buvo labai gražu. Žmonės šypsodamiesi dirbo savo darbus. Visur buvo gera nuotaika. Aš labai norėjau gerti, tai nuėjau prie krautuvėlės. Įkišusi ranką į kišenę, radau kelis izraelietiškus pinigėlius. Kaip jie ten atsirado? Tikras stebuklas! Ir staiga atsiminiau, kad esu šalyje, kur praeityje tiek daug stebuklų įvyko. Juk čia Jėzus Kristus vaikštinėjo — šiose pačiose gatvėse tarp alkstančių ir trokštančių. Jis turbūt žinojo, kaip man šiuo momentu reikėjo gerti ir valgyti, tai ir pinigai kišenėje atsirado. Pakėlusi akis į dangų, padėkojau Dievui už šį stebuklą. Krautuvėlėje nusipirkau valgyti ir gerti. Joje pamačiau atviras duris į daržinę, kurioje buvo suvaryti gyvuliai atsigaivinti nuo kaitros. Ten ir aš nuėjau. Atsisėdusi ant šieno, pradėjau valgyti ir dairytis. Viename kampe stovėjo ėdžios. Nejaugi tai tokios pat ėdžios, kuriose Jėzulis buvo paguldytas? Priartėjusi prie medinių ėdžių, nutariau į jas atsigulti, nes mane labai suėmė miegas. Taip ir padariau. Sapnavau Dievo gyvenimą šiame pasaulyje senais laikais. Sapnavau daug nuostabių kraštų: Švediją ir Bavariją, Prancūziją ir Italiją, kur popiežius gyvena.

Pagaliau atsiradau Čekoslovakijoje, Karpatų kalnuose. Tik staiga pajutau, kad didžiulis erelis pagriebė mane savo aštriais nagais ir pradėjome skristi. Greitai dingo iš akių Karpatų kalnai. Abu patraukėme į Lenkiją. O šis erelis tikrai Lenkiją pažinojo! Skridome virš didelių miestų — Varšuvos ir Krokuvos, perskridome dideles upes ir miškus, kur gyvena meškos ir laukinės kiaulės-šernai. Skridome, skridome ir tada pastebėjau, kad jau esame virš Lietuvos: Gedimino kalne plevėsuoja trispalvė! Bet erelis nesustoja. Jau tolumoje matyti Baltijos jūra...

Staiga išgirdau šūvį — medžiotojas pašovė mano erelį. Aš kritau žemyn — tiesiai į Baltijos jūrą.

Gerai, kad esu gera plaukikė. Tuoj pradėjau plaukti ir priplaukiau krantą. Bandydama atsistoti, pajutau po kojomis aštrius akmenėlius. Panėrusi pasižiūrėti, atradau gintarėlių! Susirinkau juos ir supyliau į kišenę. Pagaliau pasiekiau krantą — Lietuvos kraštą.

Kiek paėjusi krantu, pastebėjau vasarnamį, prie kurio daug jaunimo susirinkę: visi dainuoja, šoka. Visi apsivilkę gražiais, tautiniais drabužiais. Nieko nelaukusi, įsikibau vienam berniukui į ranką ir mes įsijungėme į linksmą šokį. Sukosi, sukosi malūno sparnai, šokome vis greičiau ir greičiau. Tik staiga girdžiu, kad kažkas iš tolo mane šaukia. Stabtelėjau pasiklausyti, susipynė mano kojos ir visu smarkumu kritau ant grindų.

— Mildute, kur tu? — girdžiu mūsų būrelio vadovės Julijos balsą. — Visą popietį tavęs ieškau, o tu čia po ąžuolu guli ir sau miegi. Greit kelkis, einame į Vėliavos aikštę, jau laikas mums programą tęsti...

Atsikėliau susigėdusi, nuleidusi akis. Įkišau ranką į kišenę, norėdama patikrinti, ar tebeturiu „pasą", kad galėčiau su stovyklautojais keliauti „po pasaulį". Pajutau, kad kišenėje kažkokie akmenėliai ritinėjasi. Ištraukiu, žiūriu: gintarėlių gabaliukai...

* * *

BALTI BALANDŽIAI

Mėta Landytė

balti balandžiai virš banguojančių javų, —
aš bėgu pro rasotas ryto rožes
medžio šakos meiliai supa
lapai apkloja raminančia šilumos antklode
aš dainuoju džiaugsmo giesmę dangui.

meilė trykšta, karštos rankos jaučia krintančius lašus
slystančius žemyn pakeltu veidu
skrendu, pasakų plunksnos glosto mano sapnus
tyras jausmas tarp tankių svajonės debesų...
mano džiaugsmas sklinda po pasaulį.

lakštingalos giesmė sukursto širdyje gaisrus
alyvų kvapas krūtinę svaigina
minkštas smėlis byra pro pirštus
aš bėgu beribiu plotu
aš gyva.

mano laimė džiūgaudama plasnoja
šokinėdama skrendu per ežerus girias
ryto kvapas saldžius sapnus sapnuoja
saulėtas dangus nuteptas skaisčiais dažais
vaivorykštė šukuoja palaidus plaukus.

mane Kūrėjas palaimino
kasdien atsikeliu švari, skaisti
kasdien džiaugiuos pasaulio grožiu
kasdien gailiuos, kad ši diena nebegrįš...

NIEKADA NEPAMIRŠIU

Vieną dieną aš ėjau į parduotuvę pirkti vaisių. Apsiprekinęs ėjau namo palei paštą. Iš tolo pamačiau mažą, juodą kačiuką. Priėjęs arčiau, norėjau jį paglostyti. Kačiukas nebėgo šalin. Aš jį meiliai paglosčiau, paėmiau ant rankų. Ir staiga... O siaube, ką aš pamačiau! Katiniuko akytės buvo išdurtos... Iš susijaudinimo ir gailesčio negalėjau suvaldyti ašarų. Ir niekada nesuprasiu, iš kur žmoguje tiek neapykantos, žiaurumo nekaltam gyvulėliui. Šito įvykio niekada nepamiršiu ir ilgai ilgai nešiosiu širdyje.

Gytis Ivanauskas, 10 metų
Lietuva, 1991 m. sausis

MANO DRAUGAS NIKAS

Klasės draugai mano gimimo dienos proga padovanojo mažą katinėlį. Tokį baltą baltą, tik ant kaktytės, tarp ausyčių, juodų plaukučių ruoželis. Savo naująjį gyventoją aš pavadinau Niku. Katinėlis labai mėgo šilumą, ypač patikdavo jam gulėti pas mane ant kelių.

Po kurio laiko katinėlis susirgo. Nieko neėdė, plaukučiai ėmė labai šertis. Aš ir mama nunešėme jį pas gydytoją. Ten apžiūrėjo, peršvietė ir pasakė, kad gyvulėlis sunkiai serga, vargu ar pagis: būtinai jį reikia atiduoti į veterinarijos ligoninę.

Kiek buvo ašarų ir širdies skausmo, kai reikėjo su Niku skirtis. O skaudžiausiai žeidė žmonių žodžiai, kad iš tos ligoninės beveik niekas negrįžta...

Tačiau po kelių mėnesių katinėlis pasveiko, ir mes parsinešėme jį vėl namo. Nikas jau buvo didelis, užaugęs — tikras katinas. Bet toks pat mielas ir švelnus. Be to, nepaprastai smalsus: kiekvieną daiktą, smulkmeną turi apžiūrėti, apuostyti, letenėle paliesti. Labai mėgsta žaisti su siūlų kamuoliu, popieriaus skiautele, bulve ar batų varsčiais. Kai tik grįžtu iš mokyklos, Nikas tuoj atbėga pas mane. Kasdien jis išeina pasivaikščioti į balkoną. Taip pat mėgsta sėdėti ant palangės ir stebėti ore skraidančius paukščius ar kieme bėgiojančius šunis.

Dažnai Nikas miega: tik susiriečia į kamuolį, nosytę įbedžia į šiltą kailiuką. Kai kaime dar gyveno močiutė ir aš su tėveliais ją aplankydavau, ten irgi matydavau tokiu pat būdu miegantį kačiuką. Močiutė sakydavo: jei kačiukas miega susirietęs ir nosytę į kailiuką įbedęs, tai ženklas, kad atšals orai. Ir iš tikrųjų taip būdavo. Štai kokie puikūs prognozuotojai tie gyvūnai!

Aš labai myliu Nikutį, mėgstu juo rūpintis, jį maitinti. Knygoje skaičiau, kad tai angoriškos veislės katinas — svečias iš Ankaros. Į Europą jie pateko XVI amžiuje, bet juos nukonkuravo persiškos katės. Ypač angorai paplito Amerikoje, kur be jų neapseina nė viena nacionalinė kačių paroda.

Milda Kalendaitė
Vilnius

SENA TROBELĖ

Rita Račkauskaitė

Stoviu ant vėsaus smėlio.
Malonus vėjelis mane apkabina,
mažytės bangelės mane sveikina.

Einu palei krantą.
Vanduo gaivinantis,
akmenėliai stebi mane.

Pasiekiu kopeles.
Lipdama pavargstu,
bet vaizdas netikėtas:

Stovi močiutės sena trobelė,
Dar vis tvirta, švari,
spalvingas darželis žydi.

Praeinu išdrožinėtus vartelius,
atveriu laukiančias dureles.

Viduj stalas gražiai padengtas,
lovos šiltai paklotos,
arbatžolės kvepia.

Ir kampely sėdi
besišypsanti, patenkinta moteris,
mano močiutė — mano Banga.

Pribėgu prie jos
ir apkabinu,
pabučiuoju.

Ji mane laiko glėbyje
ir pradeda pasakoti
apie savo gyvenimą kaimelyje.

Saldi arbatėlė, pasakos,
mieganti katytė, močiutė šiluma —
ir laikas dingsta kaip Bangos.

ĮVYKIAI IR ŽMONĖS

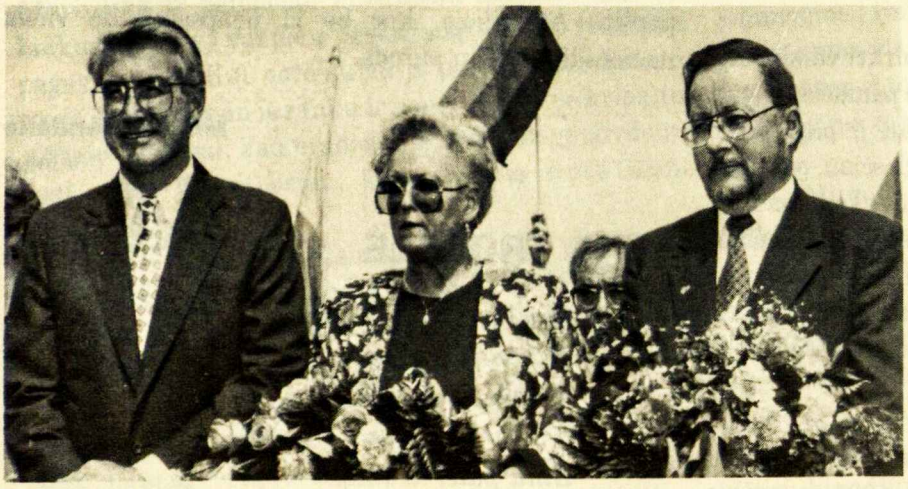

Ilinojaus gubernatorius Jim Edgar (I kairėje) ir Lietuvos Respublikos prezidentas Vytautas Landsbergis Čikagos Midway aeroruoste š.m. gegužės 11 d. Jų viduryje — Gražina Landsbergienė.

• Lietuvos Respublikos prezidentas (oficialus titulas: Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas), prof. Vytautas Landsbergis nuo gegužės 5 d. lankėsi JAV-se (Vašingtone, Los Angeles), o nuo 11 iki 15 d. viešėjo Čikagoje. Gegužės 11 d. jis atskrido į Midway aerouostą, kur jau laukė tūkstantinės lietuvių minios su vėliavomis, gėlėmis, plakatais ir žodžiu LIETUVA lūpose. Prez. Landsbergį taip pat pasitiko Ilinojaus gubernatorius Jim Edgar, Čikagos miesto burmistro atstovai, didelis lietuvių draugas ir Lietuvos laisvės siekių rėmėjas senatorius Alan Dixon, daug kitų oficialių amerikiečių ir lietuvių atstovų bei ištisas miškas televizijos, radijo, laikraščių žurnalistų. Pirmasis prez. Landsbergį oficialiai pasveikino ir pristatė miniai gubernatorius Jim Edgar. Jis yra labai palankus lietuviams, kiekviena proga pasisako už Lietuvos nepriklausomybės pripažinimą, dažnai įtakingiems valdžios asmenims siuntinėja raštus ir proklamacijas, iškeldamas ir smerkdamas sovietų valdžios daromas skriaudas mūsų tautai.

Prez. Vytautui Landsbergiui viešint Čikagoje, Lojolos un-tas jam suteikė garbės daktaro laipsnį, įvyko daug susitikimų su amerikiečių bendrovėmis, bandant užmegzti ryšius dėl galimų investavimų ar paramos Lietuvai, kasdien apie garbingą svečią rašė didieji dienraščiai ir buvo kalbama televizijos žinių laidose. Jam buvo teikiamas toks pat dėmesys ir pagarba, kaip kitiems, Čikagoje besilankantiems, svarbiems svetimų valstybių asmenims ar valstybių galvoms.

Nežiūrint perkrautos darbotvarkės, prez. Landsbergis turėjo progų pabendrauti ir su lietuviais, susitikti su organizacijų atstovais. Sekmadienį, gegužės 12 d., jis dalyvavo iškilmingose šv. Mišiose Švč. Mergelės Marijos Gimimo šventovėje. Mišias aukojo ir įspūdingą pamokslą pasakė parapijos klebonas kun. Jonas Kuzinskas. Erdvi, didžiulė bažnyčia buvo kimšte prikimšta žmonių. Skaitymus atliko MAS CV pirm. Audrius Polikaitis, o tikinčiųjų maldą giedojo Federacijos vadas J. Polikaitis.

Nemažesnės minios susirinko ir Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo šventovėje (Brighton Parke), kur religiniu koncertu buvo oficialiai pradėta Lietuvių muzikos šventė, vykusi gegužės 15-28 d. Čikagoje. Ją atidarė prez. V. Landsbergis, šiltai, bet santūriai, sveikindamas šventės sumanytojus, rengėjus, programų atlikėjus ir dalyvius-žiūrovus.

• Gegužės mėnuo lietuviškoje Čikagoje pasižymėjo ypač intensyvia veikla, kultūriniais renginiais bei gausiais lietuvių susibūrimais. Prez. Vytauto Landsbergio viešnagė subūrė ir paskatino mūsų tautiečius intensyviau dirbti, aukotis Lietuvos labui. Ypač prezidento vizitas paliko gilų įspūdį jaunimui.

• Lietuvių muzikos šventė Čikagoje prasidėjo gegužės 15 d. religiniu koncertu Nekalto Prasidėjimo parapijos šventovėje. Koncerto programą atliko išeivijos ir Lietuvos meninės pajėgos — solistai, muzikai. Žavingą koncerto įspūdį dar sustiprino svečias — Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos pirm. prof. Vytautas Landsbergis, oficialiai atidaręs Lietuvių muzikos šventės renginius.

Retai kada — net ankstyvaisiais, veikliaisiais išeivijos metais — yra buvę į trumpą laiko tarpą sukaupta tiek aukšto lygio kultūrinių renginių. Beveik kas vakarą vyko koncertai, iškilmės ir visur dalyvavo minios žmonių. Kaip viena vyresnio amžiaus tautietė su nuostaba išsitarė: „Jau buvau pamiršusi, kad tų lietuvių tiek daug yra..."

Ir religiniame koncerte, ir premijų šventėje, ir poezijos vakare, ir baleto koncerte salės buvo grūste prigrūstos žiūrovų (nežiūrint, kad kai kurie renginiai vyko darbo dienų vakarais, o žmonės turėjo suvažiuoti iš tolimesnių vietovių). O ką jau bekalbėti apie Ponchielli operos „I Lituani" spektaklius ir Dainų šventę! Nėra abejonės, kad renginių programų atlikėjams ir žiūrovams ši muzikos šventė buvo tikra dvasinė atgaiva. Šventės rengėjai taip pat nenusivylė

savo darbo vaisiais, akivaizdžiai sulaukę lietuviškos visuomenės neabejotino pritarimo.

Vysk. Juozas Žemaitis

• Vilkaviškio vyskupijos valdytojas vysk. Juozas Žemaitis gegužės mėn. lankėsi Čikagoje, dalyvavo Lietuvių muzikos šventės renginiuose ir ir Lietuvių sielovados tarybos suvažiavime gegužės 25 d. Jaunimo centre. Čia jis kalbėjo apie Lietuvos sielovados reikalus, siekius, problemas, atliktus ir numatomus atlikti darbus. Gegužės 26 d. aukojo iškilmingas šv. Mišias lietuvių Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos šventovėje (Marquette Parke) kartu su vysk. Paulium Baltakiu, OFM, parapijos klebonu J. Kuzinsku, marijonų vienuolyno provinciolu kun. Viktoru Rimšeliu, Vilkaviškio parapijos klebonu kun. Vytautu Gustaičiu ir kitais kunigais. Šventovė buvo sausakimšai prigrūsta tikinčiųjų, vietinių ir svečių, suvažiavusių į Dainų šventę. Įspūdingai giedojo parapijos choras ir solistas V. Noreika (iš Lietuvos). Vysk. J. Žemaitis pasakė dienos liturgijai (Švč. Trejybės šventei) pritaikytą pamokslą ir dėkojo išeivijos lietuviams už šiltą priėmimą, paramą Lietuvos bažnyčioms.

Vysk. J. Žemaitis gimęs 1926 m. Griškabūdžio parapijoje, Šakių apskr., mokęsis Šakių Žiburio gimnazijoje (ją baigė 1945 m.), Kauno kunigų seminarijoje. Kunigo šventimus 1949 m. suteikė vysk. Kazimieras Paltarokas, dar nebaigus seminarijos kurso. Okupacinė valdžia kai kuriuos klierikus buvo nusprendusi pašalinti iš seminarijos, jų tarpe buvo ir J. Žemaitis. Pirmoji paskyrimo vieta — Veiveriai, kur jaunasis kunigas tęsė studijas neakivaizdiniu būdu. Vėliau buvo Marijampolės vikaras, Simno parapijos administratorius, Šakių parapijos klebonas ir dekanas. 1983 m. su tarpkonfesine dvasininkų grupe lankėsi Anglijoje ir Airijoje. Airiai katalikai padovanojo Lietuvos katalikams Švč. Mergelės Marijos statulą, kurią jis parvežė. Šiuo metu statula yra Šiluvoje.

Vyskupu Juozas Žemaitis konsekruotas 1989 m. kovo 18 d. Kauno katedroje. Iškilmėms vadovavo kardinolas Vincentas Sladkevičius.

Šiuo metu vysk. J. Žemaitis rūpinasi ne tik gyvosios Kristaus Bažnyčios sielovada, bet taip pat keliolikos, per karą sugriautų ar okupacijos metais sugadintų, šventovių atstatymu, remontu Vilkaviškio vyskupijoje. Ypač jam svarbus yra Vilkaviškio katedros atstatymas. Jis taip pat rūpestingai globoja Vilkaviškio vyskupijos ateitininkus ir nuoširdžiai remia jų veiklą.

Vysk. J. Žemaitį kelionėje į užjūrį lydėjo Vilkaviškio klebonas kun. Vytautas Gustaitis.

• Poetė Edita Nazaraitė, gyvenusi Kanadoje (paskutiniu laiku Toronte), gegužės 27 d. išvyko į Vašingtoną, kur dirbs „Amerikos balso" tarnyboje. Ji yra gerai pažįstama ir ateitininkms — dalyvavusi literatūros vakare Čikagoje pernai metų studijinio savaitgalio metu; *Ateities* leydykla yra išleidusi E. Nazaraitės naujausiąją knygą *Mechaninė mūza,* už kurią ji laimėjo Lietuvių Rašytojų draugijos 1989 m. grožinės literatūros premiją.

• Metinė Toronto ateitininkų šventė įvyko birželio 15 d. Iškilmės pradėtos šv. Mišių auka Seselių namuose. Mišiose dalyvavo visos kuopos su vėliavomis, o tuoj po Mišių buvo įžodis. Visi šventės dalyviai rinkosi bendriems pietums ir simpoziumui, kurio tikslas — paminėti 80 metų ateitininkų įsikūrimo sukaktį, pagal prof. Prano Dovydaičio straipsnį, išspausdintą 1911 m. *Ateities* nr. 1. Simpoziumo tema: „Trys pagrindiniai klausimai 1991-siais metais". Su prof. Dovydaičio mintimis supažindino dr. O. Gustainienė ir St. Dargis, o simpoziumo metu kalbėjo D. Grajauskaitė, dr. R. Petrauskas ir R. Sakalaitė-Jonaitienė, moderatorius — V. Kolyčius.

• Ateitininkų Federacijos vadas Juozas Polikaitis birželio viduryje išvyksta į Lietuvą, kur yra pakviestas dalyvauti Lietuvos ateitininkų iškilmėse, minint 80-sias įsikūrimo ir *Ateities* žurnalo leidimo metines. Jis taip pat numato susitikti su ateitininkų veikėjais, ypač Lietuvos Ateitininkų Federacijos pirmininku prof. Arvydu Žygu, aplankyti įvairias vietoves, kuriose reiškiasi at-kų veikla, galbūt net dalyvauti respublikinės at-kų vasaros stovyklos atidarymo iškilmėse.

• Kaip jau anksčiau minėjome, vėl skelbiamas *Ateities* žurnalo konkursas jaunesniesiems dalyviams — iki 19 metų amžiaus, vyresniesiems — nuo 20 iki 25 m. amžiaus. Medžiaga redakciją turi pasiekti iki rugsėjo mėn. pabaigos. Galima dalyvauti su eilėraščiais, rašiniais, reportažais, nuotraukomis. Kviečiame stovyklų vadovus paraginti stovyklautojus, prašome

visus ateitininkus, kuriems teks laimė šią vasarą lankytis Lietuvoje, pakviesti į konkursą tenykščius ateitininkus. Premijų mecenatas yra prel. Juozas Prunskis.

• Poetas Kazys Bradūnas skaitė savo kūrybą ir kalbėjo poezijos vakaro programoje gegužės 17 d. Jaunimo centre. Šis poezijos vakaras (vienas iš Lietuvių muzikos šventės renginių) buvo skirtas „Žemės" antologijos 40 m. sukakčiai paminėti. Antologijoje, išleistoje 1951 m., spausdinta Vytauto Mačernio, Juozo Kėkšto, Kazio Bradūno, Henriko Nagio ir Alfonso Nykos-Niliūno poezija. Nuo antologijos pavadinimo minėtieji poetai gavo žemininkų vardą. Antologijai įvadą parašė dr. Juozas Girnius.

Gaila, kad poezijos vakare negalėjo dalyvauti Henrikas Nagys, A. Nyka-Niliūnas ir dr. J. Girnius (J. Kėkštas ir V. Mačernis yra mirę). Jų kūrybą girdėjome iš juostelių ir iš parinktų skaitytojų (tarp kurių buvo ir šatrijietė Agnė Kižienė). H. Nagio eilėraščius taip pat skaitė jo sesuo, poetė Liūnė Sutema (Zina Katiliškienė). Apie žemininkų poeziją ir jos reikšmę išsamiai kalbėjo dr. Rimvydas Šilbajoris. Poezijos vakarą suruošė Algirdas Titus Antanaitis.

• Poetas Bernardas Brazdžionis gegužės 2 d. išvyko į Lietuvą, pakviestas Lietuvos Kultūros ir švietimo ministerijos, kuri gegužės mėn. ruošia eilę B. Brazdžionio literatūros vakarų gimnazijos moksleiviams. Kartu išvyko ir Aldona Brazdžionienė.

Prieš išvykdamas, Poetas atsiuntė šiltą padėkos laišką *Ateities* redakcijai už jo paminėjimą š.m. pirmajame žurnalo numeryje: „Pasidariau kopiją ir nusivešiu Lietuvon parodyti ir pasigirti, kad ir čia, išeivijoje, manęs jaunimas neužmiršta ir geru žodžiu mini", tarp kitko rašoma laiške. Lietuvoje Aldona ir Bernardas Brazdžioniai žada pasilikti apie porą mėnesių.

• Gegužės mėn. pradžioje popiežius Jonas Paulius II paskyrė Lietuvai du naujus vyskupus: prel. Juozą Tunaitį (Vilniaus arkivyskupo pagalbininku) ir Kauno kunigų seminarijos rektorių kun. Sigitą Tamkevičių, SJ (Kauno arkivyskupo pagalbininku). Naujai paskirtieji vyskupai konsekruoti Sekminių šventėje.

Lietuva džiaugiasi naujaisiais vyskupais, o ateitininkai — ypač kun. S. Tamkevičiaus paskyrimu. Jis yra nepaprastai mėgstamas ir populiarus jaunimo tarpe. Kun. S. Tamkevičius lankėsi Čikagoje 1990 m. birželio mėn. Su juo platesnį pasikalbėjimą spausdinome *Ateityje* (nr. 4, liepos-rugpjūčio mėn.).

Kun. S. Tamkevičius gimęs 1938 m. Gudonių kaime, Alytaus apskr. Baigęs Seirijų vidurinę mokyklą, įstojo į Kauno kunigų seminariją. Iš III kurso buvo paimtas į sovietų kariuomenę (1957 m.) ir joje tarnavo 3 metus. Grįžo seminarijon ir ją baigė 1962 m. Įšventintas kunigu, buvo persekiojamas sovietinio Saugumo agentų. Už „LKB kronikos" redagavimą ir joje rašymą suimtas ir 1983 m. nuteistas. Kalintas Sibire. Apie kun. S. Tamkevičių daug buvo rašyta „Kronikose". Žinios gausiai pasiekė ir išeivijos lietuvius, todėl jo pavardė ir veikla (pvz. Tikinčiųjų teisėms ginti komitete) mūsų jaunuoliams gerai žinoma. Dėl besikeičiančių nuotaikų ir politikos Sovietų Sąjungoje kun. S. Tamkevičiaus bausmė Sibire buvo sutrumpinta, jis grįžo į Lietuvą ir vėl įsijungė sielovadon. Neseniai jis buvo pradėjęs eiti Kauno tarpdiecezinės kunigų seminarijos rektoriaus pareigas, o šiuo metu — jau vyskupas.

• SAS Centro valdyba išleido įdomų *Aplinkraštį* (nr. 13), kuriame pateikiama SAS svarbios ir vertingos medžiagos, informacijų, ypač apie Toronto studentų at-kų draugovės studijų savaitgalį Kretingos stovykloje (Wasaga Beach) gegužės 17-20 d., studentų vasaros stovyklą, numatomą rugpjūčio 23-30 d., bendrą at-kų studijų savaitgalį Dainavoje rugpjūčio 30-rugsėjo 2 d. ir t.t. Yra ir smagių, „jaunatviškų" gabaliukų, pvz., kaip pasidaryti duoninės giros, atspėti orą iš įvairių gamtinių apraštų, padaryti pasikal-

Poetas Bernardas Brazdžionis Lietuvoje 1989 m.

bėjimą su kolega, kurio nėra... Studentų Centro valdybos pirmininkė yra Indrė Čuplinskaitė.

• Šiemet sueina 500 metų nuo Jėzaus Draugijos (jėzuitų) steigėjo šv. Ignaco gimimo ir 450 m. nuo oficialaus jėzuitų įsteigimo. Šią garbingą sukaktį švenčia ir lietuviai jėzuitai Čikagoje. Balandžio mėn. *Laiškų lietuviams* numeris (redaktorius Juozas Vaišnys, SJ) buvo skirtas sukakčiai paminėti. Lietuviai jėzuitai ne tik Lietuvoje, bet ir visame pasaulyje džiaugiasi naujų Lietuvai vyskupų paskyrimu, kurių vienas yra jėzuitas — kun. Sigitas Tamkevičius.

• JAV LB Švietimo tarybos skelbtame rašinių konkurse, tema: „Kuo aš skiriuosi nuo savo amerikiečių draugų", pirmąją vietą laimėjo Mildutė Bublytė (12 m.), o II-ją — Nida Tijūnėlytė (16 metų). Abi laimėtojos yra veiklios ateitininkės: Mildutė priklauso Detroito Aušros Vartų jaunių kuopai, Nida — Prezidento A. Stulginskio Čikagos priemiesčių moksleivių at-kų kuopai. Abi yra labai uolios ir pareigingos *Ateities* bendradarbės.

• Laimai Sidrytei Aleksienei, siekiančiai magistro laipsnio Ilinojaus universitete Čikagoje, Čikagos Lietuvių moterų klubas paskyrė stipendiją, kuri Laimai įteikiama birželio 29 d. tradiciniame „Gintaro" baliuje.

• Klivlando ateitininkų šeimos šventė įvyko balandžio 13-14 d. Šeštadienį Dievo Motinos parapijos salėje koncertavo Nelė ir Arvydas Paltinai, o sekmadienį — šv. Mišios parapijos bažnyčioje ir akademija salėje.

• Hamiltono at-kai suruošė religinį koncertą kovo 3 d. Aušros Vartų šventovėje. Programą atliko solistė Rita Markelytė-Dagienė ir muzikė Vita Paulauskaitė-Snieškuvienė. Skaitymus atliko at-kai Liudas Gudinskas, Paulius Repšys ir Irena Žilinskaitė. Koncerto rengimu rūpinosi Felicija Gudinskienė, Dalia Trumpickienė ir Žibutė Vaičiūnienė.

• Prof. Birutė Ciplijauskaitė savo motinos atminimui įsteigė stipendijų fondą. Stipendija yra kasmetinė 1.500 dolerių, skiriama studentui ar studentei, rašančiam doktoratą iš Lietuvos istorijos arba prof. dr. Pauliaus Rabikausko, SJ (Pontifica Universita Gregoriana, Roma) vadovybėje rengiantiems spaudai Lietuvos istoriją liečiančius dokumentus Romos archyvuose. Suinteresuotieji prašomi kreiptis į Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos centro valdybą, Piazza della Pilotta 4, 00187 Roma, Italia.

• Ateitininkų Federacijos Tarybos pirmininkė Birutė Bublienė dalyvavo Klivlando at-kų metinėje šventėje ir buvo jos pagrindinė kalbėtoja balandžio 14 d. Gegužės pradžioje ji buvo atvykusi į Čikagą tartis su dr. Algiu Norvilu dėl Darbo dienos savaitgalį įvyksiančių at-kų studijų dienų Dainavoje.

• Vytautas Šoliūnas (tel. 708-257-6739) tvarko visus sendraugių stovyklos reikalus ir registraciją. Sendraugiai stovyklaus Dainavoje liepos 21-28 d.

• Rima (Briedytė) ir dr. Linas Sidriai vasario 20 d. susilaukė naujo šeimos nario, Viktoro.

• Sveikiname „Gajos" korporacijos pirmininką dr. Domą Lapkų ir Rasą Statkevičiūtę, sukūrusius šeimą balandžio 20 d.

• Jonui Žadeikiui, „Iš ateitininkų gyvenimo" skyriaus redaktoriui *Draugo* dienraštyje, š.m. gegužės 24 d. sukanka 75 metai. Sveikiname gerbiamąjį sukaktuvininką ir linkime nepavargti sunkiuose redagavimo darbuose, kuriuos jis taip uoliai ir sąžiningai atlieka jau daugiau kaip aštuoniolika metų.

• Vysk. Pauliaus Baltakio, OFM pastangomis sukurtos, Lietuvių sielovados tarybos metinis suvažiavimas įvyko gegužės 25 d. Jaunimo centre. Suvažiavimo simpoziumo pagrindinė tema — „Išeivija ir Lietuva — jų sielovados ryšiai". Simpoziume kalbėjo Vilkaviškio vysk. Juozas Žemaitis, lietuvių jėzuitų provinciolas kun. Antanas Saulaitis ir Irena Lukoševičienė (iš Kanados), moderatorė buvo *Draugo* redaktorė Aldona Zailskaitė.

Po pietų kalbėjo prel. Juozas Prunskis tema „Krikščioniškos kultūros fondo spaudos premijos įteikimas už 1990 metus", vysk. P. Baltakis apie išeivijos sielovados reikalus, buvo įvairių komisijų pranešimai, diskusijos, numatomos gairės ateities darbams. Suvažiavimas buvo gausus dalyviais ir brandžiomis mintimis.

• **Pranas Pusdešris,** vienas stipriausių katalikiškosios veiklos darbuotojų, veiklus ateitininkas, mirė Adelaidėj, Australijoje š.m. kovo 9 d.

Jis gimė 1917 m. Sintautų valsč., Šakių apskr., mokėsi Žiburio gimnazijoje Šakiuose, Vilkaviškio ir Eichstaeto kunigų seminarijoje. Į Australiją atvyko 1949 m., pakeliui (Italijoje) vedęs Saulenę Šilingaitę.

Nuo pat pirmųjų dienų Adelaidėje Pranas aktyviai įsijungė į kultūrinę lietuvių veiklą ir savo kūryba reiškėsi Bendruomenėje, Australijos Lietuvių Katalikų federacijoje (jo įtaka ir darbu gimė *Tėviškės Aidai)* daugelį metų redagavo literatūrinį skyrių „Verpetai" ir buvo vienas stipriausių lietuvių parapijos šulų. Redagavo ir parapijos biuletenį „Šventadienio Balsas". Pr. Pusdešris buvo poetas, rašytojas, žurnalistas, dramaturgas ir plačių, gausių talentų žmogus. Adelaidės at-kų tarpe jis stipriai reiškėsi apie 35 metus, organizuodamas Literatūros ir dainos vakarus, kasmetinius jaunųjų talentų vakarus, lietuviškosios mokyklos renginius ir t.t. Jo parašytų ir vaidintų scenos vienveiksmių veikalėlių susidaro per 40, o įvairioms progoms pritaikytų

eilėraščių skaičių būtų sunku pasakyti. Stambieji Pr. Pusdešrio kūriniai yra dramos „Šviesa ant kalno", „Ne žemės horizontai", „Vardan Dievo". Jos buvo vaidintos Adelaidėje ir kitose Australijos lietuvių kolonijose. Jo eilėraščiai spausdinti įvairiuose žurnaluose, laikraščiuose ir poezijos antologijose: „Terra Australis" bei „Tretieji vainikai".

1990 m. Pranas Pusdešris apdovanotas popiežiaus ordinu „Pro Ecclesia et Pontifice".

A.a. Prano Pusdešrio laidotuvės įvyko kovo 12 d. Jose dr. Antanas V. Stepanas — tarp kitko — taip kalbėjo:

— Aš Tave pažinau kaip dėdę Praną. Su nuoširdžiu pasididžiavimu vertinu tą privilegiją: žavėdavaus tavo erudicija, romantiška poeto vizija, tavo apsiskaitymu, apsišvietimu. Tavo darbo kambarys buvo pilnas lietuviškų laikraščių, knygų... Tai buvo tavo malonumas.

Prisimenu, kaip remdavai mūsų jaunimo veiklą, ypač parašydamas proginius vaidinimus, kurie ne vienam Adelaidės jaunuoliui įžiebė lietuviško sąmoningumo liepsnelę. Tavo namuose aš išmokau suprasti, o po to ir pamilti, lietuvišką meną, skulptūrą ir rankdarbius... Prisimenu tave, visada nuoširdų, malonų... Neatsimenu matęs užsirūstinusio. Ir suprantu, kad šalia tų dviejų idealų, kurie nustatė tavo gyvenimo kryptį — Dievo ir tėvynės — yra trečiasis: meilė, atviraširdė meilė artimui. Nors žmogus — Pranas Pusdešris — mirė, bet ilgai gyvuos jo vaizdi kūryba, gyvuos lietuviška, katalikiška dvasia.

• **Dr. Pranė Dundulienė,** Vilniaus un-to archeologijos ir etnologijos katedros profesorė, mirė vasario 27 d. Vilniaus un-te ji dirbo nuo 1944 m. iki pat mirties, pagrindinį dėmesį skirdama žemdirbystės ir jos papročių tyrinėjimams, senovės lietuvių religijos bei mitologijos klausimams. Išleidusi daug vertingų mokslinių veikalų: *Žemdirbystė Lietuvoje* (1963), *Etnografijos mokslas Vilniaus universitete* (1978), *Lietuvių kalendoriniai ir agrariniai papročiai* (1979), *Žaltys ir jo simboliai lietuvių liaudies mene ir žodinėje kūryboje* (1979), *Medžiai senovės lietuvių tikėjimuose* (1979), *Paukščiai senuosiuose lietuvių tikėjimuose ir mene* (1982), *Lietuvos etnografija* (1982) ir kitų.

• Balandžio 12 d. Bostone mirė poetas, dramaturgas, esejistas **Stasys Santvaras** sulaukęs 88 metų. Jo poetinį palikimą sudaro: *Saulėtekio maldos* (1921), *Pakalnių debesys* (1936), *Giesmės apie saulę ir sielą* (1939), *Laivai palaužtom būrėm* (1945), *Atidari langai* (1959), *Aukos taurė* (1962), *Dainos ir sapnai* (1977), *Rubajatai* (1978), *Buvimo pėdsakai* (1983), *Saulėleidžio sonetai* (1991). Yra parašęs libretus S. Šimkaus operai *Pagirėnai,* J. Gaidelio operai *Dana,* J. Pakalnio baletui *Sužadėtinė,* taip pat vertęs keletą operų iš italų kalbos, tarp jų ir A. Ponchielli *I Lituani,* kurią š.m. Lietuvių muzikos šventės metu Čikagoje statė Lietuvos Respublikos operos ir Baleto teatras kartu su Čikagos Lietuvių opera.

Poeto Santvaro laidotuvės įvyko balandžio 16 d. Palaidotas Bostono New Calvary kapinėse.

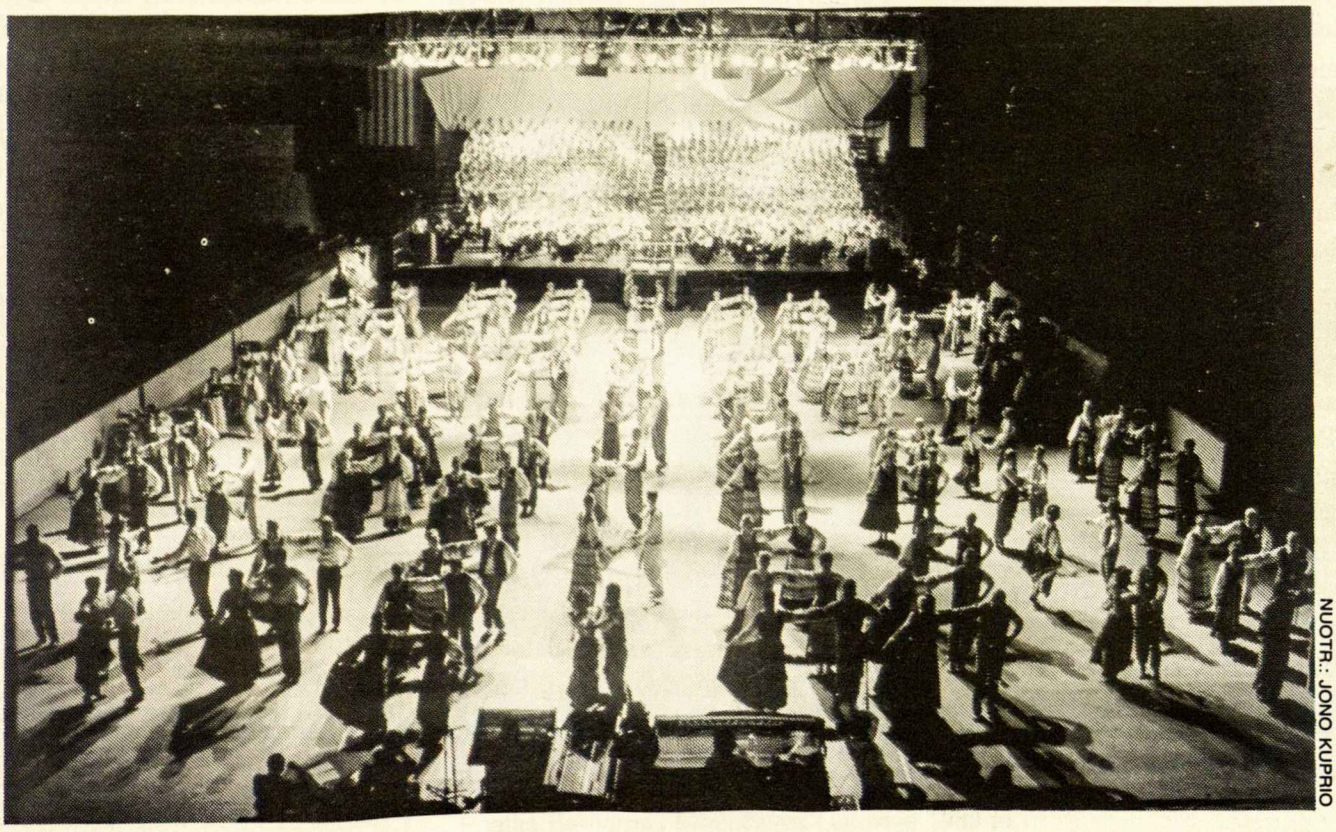

NUOTR.: JONO KUPRIO

Ateitininkų federacijos valdybos ir tarybos kreipimasis į ateitininkus 80 metų sukakties proga

Visai lietuvių tautai, tad ir ateitininkams, praeitieji — 1990 — ir šie — 1991 — metai yra labai reikšmingi. 1990 kovo 11 d. lietuvių tauta, po 50 metų svetimųjų priespaudos, vėl išsiveržė į laisvę, vėl pasiskelbė atkurianti nepriklausomybę. Nepraėjo nė metai ir 1991 sausio 13 d. savo sūnų bei dukterų krauju Lietuva pasauliui įrodė, kad jos rezidtencinės dvasios ir noro gyventi laisvai negali palaužti net grasinanti sovietinių tankų jėga.

Kaip gražiai ir taikliai skamba šiandien prof. Stasio Šalkauskio žodžiai, rašyti 1928 metais ir taikyti Lietuvos savanoriams: „Mūsų tautos karžygių mes negalime neminėti pilna dėkingumo ir susižavėjimo širdimi. Jiems priklauso garbė. Savo narsiais žygiais jie palaikė tautos gyvybę, nes herojiška kova už tautos išviršinę nepriklausomybę ir vidaus laisvę yra būtina jos gyvenimo sąlyga". Šie prof. Stasio Šalkauskio žodžiai tinka visiems karžygiams: nuo pat Vasario 16-tosios — per 1941 metų sukilimą, per Sibiro tremtinių ir kalinių ašaras, per partizanų kovas ir per tylųjį tautos pasipriešinimą — atvedusiems tautą iki Kovo Vienuoliktosios.

Tokiu dramtišku ir herojišku laiku prisimename ir ateitininkijos 80 metų sukaktį. Praeitais metais suėjo 80 metų nuo lietuvių katalikų studentų sąjungos Luvene įsteigimo, o šiemet — nuo pirmojo „Ateities" numerio 1911 metais pasirodymo. Nuo to laiko vadinamės ateitininkais. Šią garbingą ateitininkijos sukaktį vertėtų pažymėti tradiciniu ateitininkų kongresu.

Tačiau, Ateitininkų Federacijos valdybos ir tarybos galvojimu, bet koks iškilmingas ir manifestacinis kongresas šiuo metu nevisai tinkamai derintųsi su laiko rimtimi ir padėties Lietuvoje netikrumu. Laiko rimtis iš mūsų reikalauja ne manifestacijų ir reklamos, bet susikaupimo bei gilaus žvilgsnio į save, tvirto užsiangažavimo, pasiruošimo tolimesniam darbui Lietuvoje ir išeivijoje.

Todėl Ateitininkų Federacijos valdyba ir taryba kviečia visus ateitininkus: visame pasaulyje visose vietovėse, visuose šių metų susibūrimuose, stovyklose, studijų dienose, kursuose ir susirinkimuose šią 80 metų sukaktį tinkamai paminėti; paskaitose ar pokalbiuose iškelti dabartinius ateitininkų uždavinius lietuvių tautai ir Bažnyčiai, akcentuoti susirūpinimą tautos likimu, ieškoti kelių ir būdų, kaip efektingiau įsijungti į kovą už tautos pilnutinę laisvę.

Net jau ne dešimtmetis skiria mus nuo 21-jo amžiaus. Per šiuos metus ir per likusį laiką savo mintimis ir svarstymais galėtume panagrinėti kad ir tokią bendrą temą: „Lietuva — krikščionybė — 21-sis amžius".

Organizacinėje srityje sukakties proga atgaivinkime savo širdyse Stasio Šalkauskio gyvosios dvasios mintis ir nuotaikas, pasisemkime Kazio Pakšto dinamizmo, sprogdinkime neretai pas mus besireiškiantį inertiškumą, neveiklumą, auklėkimės visų penkių ateitininkų principų šviesoje, ugdykime dialogą ir bendravimą tarp Lietuvos ir išeivijos ateitininkų.

Katalikiškumo srityje — geriau supraskime krikščionio pasauliečio užduotį Bažnyčioje ir gyvenime, išeinant iš Vatikano II suvažiavimo idėjų ir nuostatų. Neužsidarykime vien bažnyčių sienose, neškime Kristų į savo aplinką, į tautą, į pasaulį. Vatikano II suvažiavimas pasauliečiams suteikė daugiau Bažnyčios pasitikėjimo, bet tuo pačiu ir daugiau įsipareigojimų religiniame gyvenime.

Tautiškumo srityje — dar labiau įsijunkime į kovos už pilnutinę Lietuvos laisvę darbus, aukokime savo jėgas, sugebėjimus, laiką ir išteklius. Svarstykime laisvos ir demokratinės Lietuvos ateities klausimus, ypač kultūriniu, politiniu ir socialiniu požiūriu. Kelkime Lietuvos reikalus užsienyje, panaudokime spaudą ir kitas komunikacijas priemones tiems klausimams iškelti.

Visuomeniškumo ir inteligentiškumo srityje — atkreipkime didesnį dėmesį į kultūrinės, visuomeninės, politinės veiklos reikšmę lietuvišjoje ir apskritai pasaulinėje plotmėje. Ugdykime patys ir ugdykime savo aplinką, skleiskime savo idėjas gyvenime, skatinkime kūrybinius pasireiškimus, dalyvaukime visoje lietuviškoje veikloje, bet nepamirškime, kad esame ateitininkai.

Visa tai šioje 80-ties metų sukaktyje tinka tiek Lietuvos, tiek ir išeivijos ateitininkams. Juk esame vienos tautos sūnūs ir dukterys, vieni su kitais esame dvasios vienybėje ir ryžtamės VISA ATNAUJINTI KRISTUJE.

ATEITININKŲ FEDERACIJOS VALDYBA IR TARYBA

NUOTR.: A. LAPŠIO

Detroito Aušros Vartų jaunųjų at-kų kuopa pavasarinėje šventėje. Kairėje: Linas Polteraitis, Tomas Sirgėdas, Danutė Sirgėdienė (globėja), Mildutė Bublytė, Nika Grigaitytė, Sesame Pikūnaitė, Aleksa Rukštelytė, Lara Polteraitytė, Nida Lapšytė; dešinėje: Lina Sirgėdaitė, Aleksa Hoss, Tadas Baukys, Tomas Janušis; II eil.: Rasa Janukaitytė, Audra Lapšytė, Nijolė Lapšienė, (globėja), Rimas Polteraitis.

Ką reiškia būti geru ateitininku, ateitininke?

Detroito Aušros Vartų jaunučių kuopoje buvo kalbama tema: ką reiškia būti geru ateitininku, ateitininke, kaip galime ateitininkų principus įgyvendinti kasdieniniame gyvenime. Čia raštu pasisako keli tos kuopos nariai:

*

— Būti gera ateitininke reiškia ne vien tik gerai žinoti ateitininkų įstatus ir taisykles, bet kiek galint jas panudoti kasdien savo gyvenime. Labai padėtų tai atlikti, jei galėtume truputį dažniau nueiti į bažnyčią, jeigu bažnyčia arti, bet galima pasikalbėti su Dievuliu kur nors lauke ar namie. Dievas yra tavo draugas ir kai tu esi arti Jo, tai lengviau būti geru šeimos nariu, dažniau padėti tėveliams, palengvinti jų gyvenimą: suvarkyti savo kambarį, padėti lėkštes ant stalo, vėl jas grąžinti į virtuvę po pietų, net padėti pagaminti vakarienę ir stengtis viską suvalgyti, kai mama liepia.

Ateitininkų organizacija įvertina inteligentiškumą. Tai reiškia, kad turi gerai mokytis, mėgti savo mokyklą, daug skaityti. Vietoj kvailų televizijos programų geriau pažiūrėti žinių, nes taip sužinai, kas vyksta pasaulyje, gali geriau draugam paaiškinti, kas vyksta Lietuvoje. Gali pasakyti savo draugams dėl ko kalbi lietuviškai, nes įvertini savo gražią, seną kalbą, kuri neturi ir nevartoja bjaurių žodžių.

Savo tautiškumą gali parodyti, kai pakvieti kitataučius draugus marginti margučius, papasakoji apie Kalėdų tradicijas. Tie lietuviai, kurie yra praradę savo tautiškumą ir savo tradicijas, negyvena taip įdomiai.

Kai esi ištikimas savo asmeniškiems principams, esi geresnis pilietis. Jeigu stipriai myli Dievą, savo šeimą, tai mylėsi ir savo kraštą. Turi gerbti visus žmones. Visuomeniškumas yra tai, kad turi padėti visiems, ypač seniems žmonėms. Pavyzdžiui, aš turiu pažįstamą senutę, kurią kas savaitę aplankau senelių namuose.

Katalikiška organizacija — kaip ateitininkai — padeda lengviau atlikti pareigas gyvenime.

Vika Grigaitytė

*

— Aš galiu būti geras savo sesutėm ir gražiai su jomis žaisti. Tai būtų šeimyniškumas. Katalikiškumą parodau, kai nemeluoju ir klausau savo tėvų, o tautiškumą — dalyvaudamas demonstracijose už Lietuvą, lankydamas lietuvišką mokyklą. Kai mokykloje gerai mokausi, parodau savo inteligentiškumą. Kai aš esu geras berniukas, tai esu ir geras ateitininkas.

Tomas Sirgėdas

*

— Jeigu noriu būti gera ateitininkė, man reikia kalbėti lietuviškai, lankyti lietuvišką mokyklą. Kai taip darau, prisimenu tautiškumo principą. Katališkumo principas man primena eiti į bažnyčią, melstis, eiti išpažinties. Dėl šeimyniškumo aš stengiuosi nesipešti su sesute. Tai nėra lengva, bet aš stengiuosi. Man taip pat reikia klausyti mamos ir tėtės. Inteligentiškumo principas nelengvas. Manau, kad reikia stengtis viską padaryti geriau, negu žinai, kad gali. Dar vienas ateitininkų principas yra visuomeniškumas. Aš mėginu būti draugiška, nors kartais man kuris žmogus nepatinka.

Nida Lapšytė

*

— Aš stengiuosi įgyvendinti ateitininkų principus. Katalikiškumas: reikia tikėti Dievą ir melstis, su Juo pakalbėti. Reikia mėginti dalyvauti Mišiose ne tik kiekvieną sekmadienį, bet ir per kitas bažnytines šventes, o Dievą — visada mylėti.

Daug lietuvių kilmės vaikų lanko lietuviškas mokyklas. Aš rašau laiškus pusseserėms ir pusbroliams į Lietuvą. Jiems taip pat siunčiu maisto, drabužių, pinigų ir vaistų. Aš skaitau „Eglutę" ir tikiuosi šią vasarą apsilankyti Lietuvoje.

Mėginau būti gera mamai ir tėtei. Aš taip pat padedu tetai ir pusbroliams, stengiuosi padėti močiutei ir seneliui, kai jie pavargsta, kai jiems reikia pagalbos.

Visuomeniškumo principas man visada buvo sunkiausias, bet aš mėginu būti visiems draugiška. Išmokau, kad geriau turėti per daug draugų, negu per mažai.

Aleksa Rukštelytė

*

— Jeigu esi ateitininkas, reikia eiti į bažnyčią, būti geras lietuvis, geras savo šeimos narys, gerai mokytis ir gražiai elgtis su visais. Reikia žinoti ateitininkų ženklą ir visus principus. Principus reikia atsiminti kiekvieną dieną: sekmadienį aš važiuoju į bažnyčią, šeštadienį lankau lietuvišką mokyklą, savo šeimoje manytei suplaunu indus, o tėveliui padedu plauti mašiną. Aš stengiuosi gerai mokytis, turiu daug draugių ir jas labai mėgsgtu. Man patinka gyvuliukai. Yra smagu būti ateitininke — patinka eiti į susirinkimus ir važiuoti į stovyklą.

Audra Lapšytė

*

— Norėdama būti gera ateitininkė, aš pasižadu: kiekvieną sekmadienį važiuoti į bažnyčią, klausyti, ką kunigas kalba apie Kristų. Svarbiausia, aš galiu mylėti Kristų ir Juo sekti. Aš būsiu gera lietuvė lietuviškai kalbėsiu, mylėsiu Lietuvą, mokysiuosi jos istorijos. Aš taip pat galiu šokti tautinius šokius, lankyti lietuvišką mokyklą ir važiuoti į vasaros stovyklą. Aš visada melsiuosi už Lietuvos laisvę. Mokykloje stengsiuosi visada gražiai elgtis, paruošti pamokas ir būti gera mokinė. Šeimoje — klausyti tėvelių, nesipešti su sesute. Pildydama visuomeniškumo principą, aš būsiu gera draugė, draugiška ir mandagi visiems. Būsiu gera draugams, tėvams ir mokytojams. Būdama gera ateitininkė, aš visada mylėsiu Dievą, aukosiuosi Lietuvai ir melsiuosi, kad užaugčiau gera moteris.

Rasa Janukaitytė

KLIVLANDO JAUNUČIAI

Balandžio 6 d. buvo labai smagus jaunučių susirinkimas. Jį suplanavo Ina ir Danius Šilgaliai — mūsų globėjai. Susirinkimo pradžioje mus pavaišino „pica" ir sausainiais. Po to žaidėme žaidimą „taškų taškai". Buvo sudarytos penkios komandos ir

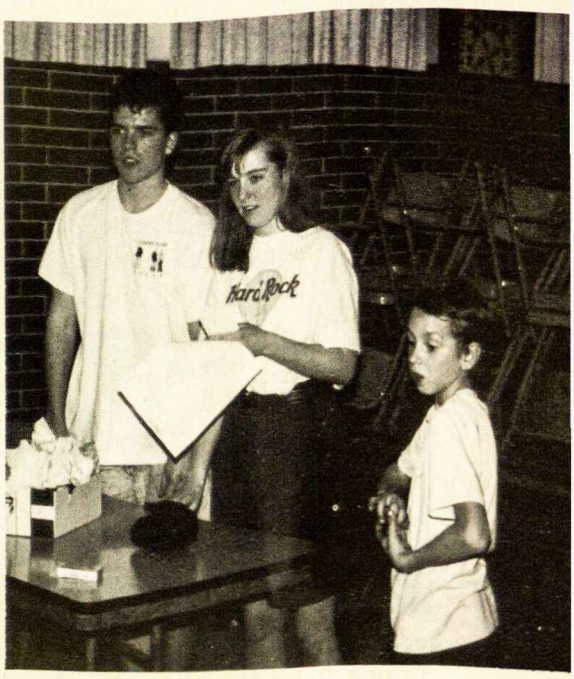

Klivlando jaunučių globėjai Danius ir Ina Šilgaliai. Šalia stovi Andrius Viliamas.

penkios stotys: dainos, lenktynės, ateitininkų organizacija, plakatai ir atminties žaidimas.

Dainų stotyje D. Šilgalis grojo akordeonu daineles, o mes turėjome spėti jų pavadinimus. Lenktynių stotyje reikėjo krepšinio sviedinį virš galvos ir tada tarp kojų perduoti kitam komandos nariui kiek galima greičiau. Ateitininkų organizacijos stotyje turėjome atsakyti klausimus apie ateitininkus ir surinkti kiek galima daugiau taškų už teisingus atsakymus. Plakatų stotyje reikėjo

NUOTR.: V. BACEVIČIAUS

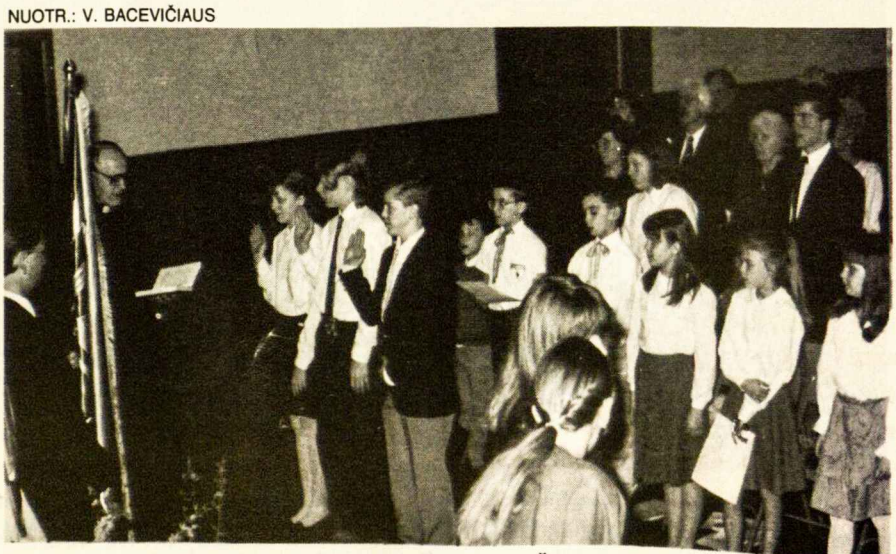

Klivlando moksleiviai duoda įžodį. Iš k.: Daiva Žiedonytė, Raimundas Kudukis, Gabrielius Alšėnas.

nupiešti kokį nors žaidimą arba vasarinį sportą. Prie atminties stoties žiūrėjome į korteles, o paskui jas apvertė, reikėjo atspėti, kokios ten kortelės buvo.

Mano komandai gan gerai pasisekė, nes mes laimėjome antrą vietą. Buvo visiems įdomu ir smagu.

Simas Laniauskas

Klivlando ateitininkų šeimos šventė

Šeimos šventė įvyko balandžio 13-14 d. Balandžio 13 d. vakare buvo suruoštas Nelės ir Arvydo Paltinų koncertas Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Svečiai atvyko iš Vokietijos ir visus pralinksmino estradine muzika. Po koncerto buvo proga pasivaišinti. Kavutę suruošė Giedros korporantės. Balandžio 14 d., 10 val. ryto buvo šv. Mišios Dievo Motinos bažnyčioje. Jaunučiai, moksleiviai, studentai ir sendraugiai — kaip viena ateitininkiška šeima — dalyvavo su savo vėliavomis. Akademija įvyko tuoj po šv. Mišių. Visi buvome laimingi, turėdami viešnią, Ateitininkų Federacijos Tarybos pirmininkę Birutę Bublienę. Akademija pradėta įžodžiais. Šie jaunučių nariai davė įžodį: Venta Civinskaitė, Diana Leparskaitė, Laura Rukšėnaitė, Audra Valaitytė ir Andrius Vilimas. Moksleiviai, kurie davė įžodį, buvo: Gabrielius Alšėnas, Raimundas Kudukis ir Daiva Žiedonytė. B. Bublienės žodis buvo pritaikytas visiems susirinkusiems ir rišosi su šeimyniškumo principu. Ji iškėlė labai rimtą klausimą: kodėl yra toks didelis vadų trūkumas šiuo metu? Ji kreipėsi į mus ir prašė pagalvoti, kas būtų buvę iš mūsų lietuviško gyvenimo be vadų — kun. Stasio Ylos, Prano Dovydaičio, Stasio Šalkauskio ir kitų. Dabar jau net sunku suruošti stovyklas. Visi laukia, kad kas kitas visą darbą atliktų. Mums visiems reikia prisidėti prie lietuviško gyvenimo. Nors mūsų tėvynė išgyvena nesėkmes, ar ji pasiduoda? Todėl ir mes turėtume su viltimi dirbti, aukotis. Būkime vadai, rodykime pavyzdį savo veiksmais.

Akademija užsibaigė menine dalimi, kurią atliko kartu visa susirinkusi ateitininkiška šeima. Jaunučiai Rūta ir Rimas Švarcai deklamavo S. Garliausko eilėraštį „Dainava", moksleiviai Laura ir Gabrielius Alšėnai deklamavo D. Mitkienės „Gyvi jūs!", studentė Ina Šilgalytė (kuri turi brolį, bet jo niekas neprašė deklamuoti...) paskaitė Stasio Barzduko rašinį apie šeimyniškumą. Pagaliau Dalia Staniškienė, kuri vadovavo akademijai, padeklamavo E. Gabulaitės eilėraštį „Ateitininkai sendraugiai". Tarp kiekvieno eilėraščio visi bendrai dainavo, palydint akordeonu dr. E. Šilgaliui.

Šventė buvo tikrai šeimyniška: tėvukai, vaikai ir vaikaičiai visi kartu dalyvavo koncerte, meldėsi šv. Mišių aukoje ir pagaliau dalyvavo akademijoje, kurioje su įžodžiu ir daina pajutom tos ateitininkiškos šeimos artumą ir tęstinumą.

Danius Šilgalis

NUOTR.: V. BACEVIČIAUS

Garbės stalas Klivlando at-kų metinėje šventėje. Iš k.: dvasios vadas kun. G. Kijauskas, Klivlando Ateities klubo pirm. Romas Bridžius, Giedros korporacijos pirm. Regina Idzelienė, jaunučių globėja Vida Švarcienė, Ateitininkų federacijos tarybos pirm. Birutė Bublienė, moksleivių globėja Lina Palubinskaitė ir Maironio moksl. at-kų kuopos pirm. Vida Žiedonytė. Nuotr. Vlado Bacevičiaus.

Kun. Alfonso Lipniūno kuopoje

Balandžio 19 d. įvyko Kun. A. Lipniūno kuopos susirinkimas pas Lidiją ir Viliją Gražulytes. Stasė Petersonienė, Pedagoginio Lituanistikos instituto direktorė, mums pasakojo apie savo jaunystės prisiminimus. Ji pažinojo kun. Alfonsą Lipniūną ir todėl apie jį pasakojo. Po jos paskaitos visi pamankštinome smegenis, žaisdami „Koks prots" žaidimą. Išsiskirstėme vėlai, išsilavinę ir pavargę.

Dalius Gilvydis

NUOTR.: A. LAPŠIO

Rima Polikaitytė kalba Detroito at-kų šeimos šventėje. Jai į talką atėjo jaunieji ateitininkai su parašu.

Ateitininkų šeimos šventė Detroite

Gegužės 5 d. įvyko mūsų šventė. Per šv. Mišias, kurias aukojo kun. V. Kriščiūnevičius, jauniai nešė aukas. Prie altoriaus nunešėme „Ateitininkų vadovą", lietuvišką koplytėlę, vėliavą, kurioje buvo įrašas „Visa atnaujinti Kristuje", ir daug, daug gėlių. Jas sudėjome į pintinėlę, papuoštą lietuviška juosta.

Tuoj pat po šv. Mišių buvo įžodžio iškilmės. Joms vadovavo Birutė Bublienė. Šie jaunučių kandidatai davė įžodį: Nida ir Audra Lapšytės, Nika Grigaitytė, Rasa Janukaitė, Aleksa Rukštelytė ir Tomas Sirgėdas. Visi džiaugėsi, gavę ateitininkų ženklelį, visi pasižadėjo būti gerais ateitininkais. Naujuosius jaunučius sveikino B. Bublienė, linkėdama visad viską „atnaujinti Kristuje".

Po to suėjome į parapijos salę, kur įvyko programa ir valgėme pietus. Sendraugiai, studentai ir moksleiviai bei jauniai davė savo metinės veiklos pranešimus. Atrodo, kad visi sunkiai šiais metais dirbome! Tačiau man labiausiai patiko klausytis mūsų viešnios Rimos Polikaitytės paskaitos. Ji kalbėjo apie drąsą, kurią turi turėti jaunuolis, jei nori būti geras ateitininkas. Rima davė daug pavyzdžių, kaip tai įvykdyti. Aš žinau, kad mes tikrai mėginsime tais pavyzdžiais sekti.

Janina Udrienė, sendraugių pirmininkė, dėkojo visom globėjom ir šeimininkėm, padovanodama gėles ir dovanėles. Tada pasimeldėme ir pradėjome valgyti. Buvo labai, labai skanu. Tai J. Rugienienės ir jos pagelbininkių dėka. Jaunučiai taip pat atliko eilėraščių pynę. Visiems patiko.

Pavalgę jaunučiai išbėgo laukan, palakstyti ir pažaisti saulutėje. Buvo tikrai įspūdinga ir linksma diena.

Mildutė Bublytė

Ką reiškia būti ateitininku

Tėvelių ir senelių raginamas, įsirašiau į ateitininkų organizaciją. Juo ilgiau šiai organizacijai priklausau, tuo geriau ji man patinka.

Būti ateitininku man reiškia: būti geru kataliku, gerai mokytis, mylėti savo tėvus ir artimuosius, o taip pat tėvynę Lietuvą. Ateitininkų susirinkimuose aš sueinu su draugais, stovyklauju, daug išmokstu ir susipažįstu su Lietuvos istorija. Aš jaučiu garbę būti geru ateitininku ir lietuviu.

Saulius Polteraitis
Detroito Karaliaus Mindaugo moksleivių at-kų kuopa

Prez. A. Stulginskio kuopos susikaupimo vakaras

Prez. A. Stulginskio moksleivių at-kų kuopos susirinkimas buvo kovo 8 d. sekretorės Linos Modestaitės namuose. Ruošėmės kuopos šventei, kuri bus gegužės mėnesį Ateitininkų namuose. Kaip ir pernai, jaunučiai tą pačią dieną turės ir savo šventę. Rasa Poskočimienė vėl sutiko mus paruošti vaidinimui. Esame laimingi, kad p. Poskočimienė visuomet mums randa laiko, todėl dėkojame jos vyrui ir šeimai, kurie sudaro sąlygas, kad visi galime ja dalintis.

Lina Modestaitė, Viktorija Žvinakytė, Vida Kazlauskaitė ir Tomas Vasiliauskas buvo suplanavę susi-

kaupimo vakarą. Išsiskirstėme į mažas grupeles. Tie, kurie norėjo pasakojo savo problemas ir net paslaptis. Visi prižadėjo girdėtų dalykų niekam nepasakoti, net draugams kitose grupelėse nesakyti apie kalbėtas problemas. Vėliau ramiai sėdėjome ir rašėme laiškus tiems, kuriems norėjome padėkoti, arba atsiprašyti. Užbaigiant įspūdingą ir jautrų vakarą, Tomas Vasiliauskas rodė savo ir Audros Grigaliūnaitės skaidres iš kuopos ir Dainavos gyvenimo. Tyliai grojo muzika. Paskui, sustoję į ratą, sugiedojome „Kaip grįžtančius namo paukščius" ir pradėjome po truputį skirstytis.

Nida Tijūnėlytė

Australijos padangėje

Jau turbūt „Ateities" skaitytojai pastebėjo, kad sausio-vasario mėnesį niekas iš mūsų neparašė korespondencijos. Tačiau ir nerašėme tik todėl, kad buvome paskendę įvairiose pareigose.

Tarp Kalėdų ir N. Metų kas antri metai Australijoje vyksta „Lietuvių dienos". Šįmet jos buvo Melbourne, tad visi vykome ten. Turėjome ypač daug svečių iš Lietuvos, tarp jų — Telšių vysk. A. Vaičių ir buv. ministrę pirm. Kazimierą Prunskienę. Jie ne tik su mumis svečiavosi, bet aktyviai dalyvavo įvairiuose posėdžiuose, tai turėjome progų ir išsišnekėti.

Prieš keletą metų Lietuvių dienų proga įvykdavo ir ateitininkų suvažiavimas. Kadangi šiuo metu organizuoti ateitininkai veikia tik Adelaidėje, tai teko nuo suvažiavimo atsisakyti. Tuo pačiu su liūdesiu pastebėjome, kad ne tik suvažiavusių chorų skaičius, bet ir tautinių šokių šokėjai žymiai sumažėjo. Mūsų didžiulės salės buvo tik pusiau pripildytos. Bet — Lietuvių dienos, jaunimo „atlaidai": naujos pažintys, draugysčių atnaujinimas, juokas, dainos, šokiai... Šventė baigiasi N. Metų sutikimu.

Australijos lietuvių (ir ateitininkų) problemos keičiasi su kiekvienais metais. Kadaise turėjome žmonių, jaunimo, įvairių menininkų — trūko tik lėšų laikraščiams, biuleteniams, fondams. Dabar pinigai — neproblema, bet trūksta rašytojų, žurnalistų, jaunimo vadovų. Mums verkiant reikia energingo, jauno žmogaus, kad atgaivintų jaunučius ir moksleivius ateitininkus. Tačiau mes Adelaidėje tikime ir į „stebuklus", nes, dirbant po Šv. Kazimiero skraiste, čia visko įvyksta...

Š.m. kovo 9 d. mirė Pranas Pusdešris. Netekome vieno iš stipriausių katalikiškos veiklos darbuotojų ir veiklaus ateitininko. Adelaidės atkai buvo ypač laimingi, savo tarpe jį turėdami. Per 35 metus jis suorganizavo daug literatūros ir dainos vakarų, ruošė talentų vakarus ir kitokius renginius. Jo scenos vaizdai daug kartų vaidinti — susidarė jų daugiau kaip 40. Jo eilėraščiai buvo spausdinami žurnaluose ir laikraščiuose, o taip pat poezijos antologijose. 1990 m. Pranas Pusdešris gavo popiežiaus ordiną „Pro Ecclesia et Pontifice", įvertinant jo darbus religinėje srityje. Adelaidės ateitininkai ir lietuviškoji visuomenė skaudžiai Prano Pusdešrio pasiges daug daug metų.

Elena Varnienė

Priešvelykinės rekolekcijos vasario 16 gimnazijoje

Kiekvienas mūsų laukiam Velykų savo širdyj, savo susikaupime ir rimty. Velykos — ėjimas į Dievą. Kyla daug klausimų sau ir kitiems. At-

Dalis Adelaidės (Australija) ateitininkų su svečiu iš Lietuvos — vysk. A. Vaičium. Už svečio stovi Šv. Kazimiero parapijos klebonas J. Petraitis.

sakymai kartais visai šalia, bet vienas pats negali jų atrasti, tuomet ieškai pakeleivio, kuris padėtų tau ir kuriam galbūt padėtum tu. Kad rastum ramybę savy ir atneštum ją kitam.

Juo dažniau mes patikriname save, juo dažniau pamėginam į save pažiūrėti iš šalies, juo daugiau būname patys su savimi savyje, savo ieškojime ir savo ramybėje, juo geriau pažįstame save, tuo geriau galime save suklijuoti. Mat rekolekcija, verčiant iš lotynų kalbos, reiškia suklijavimą... Progą save „klijuoti" turėjo visi Vasario 16-sios gimnazijos mokiniai, likus savaitei iki Velykų atostogų, prieš-velykinėse rekolekcijose. Visi į jas buvo kviečiami kun. Ričardo Repšio, baigusio Lietuvoje pogrindinę kunigų seminariją, dabar gyvenančio Anglijoje, ir gimnazijos kapeliono Edžio Putrimo.

Rodos, taip neilgai — pradėję antradienio vakarą šv. Mišiomis gimnazijos koplyčioje, už dviejų dienų baigėme pamaldomis, tik galbūt jau kitokie. Pirmą dieną rinkomės į pilies salę mąstymams, kuriuos ruošiant padėjo gimnazijos ateitininkų kuopa, globojama M. Šmitienės. Kiekvieno nario užduotis buvo parinkti maldą, giesmę ar skaitinį, pritaikant Edmundo ir Rūtos Saliklių video „Pakeisti tamsą į šviesą". Tuo pat metu kunigas Ričardas klausė išpažinčių ir, tikriausiai, ne vienam širdyje liks jo padrąsinantis žodis ir supratimas, kurį juntame, kai jis yra mūsų tarpe.

Kitos dienos tema — meilė ir įsakymai. Iš pat ryto gimnazijos mokiniai rinkosi į berniukų bendrabučio salę, nešini Naujuoju Testamentu ir pieštukais. Ta diena buvo reali proga kažką pakeisti savyje, kažką atrasti, esant su kitais. Mokėmės pastebėti ir suprasti vieną pagrindinių temų: Dievo įsakymą, kaip meilės įsakymą. Neveltui dar sykį prisiminėme Lietuvą, jos kelią, jos didvyrius ir tuos, kuriem sausio

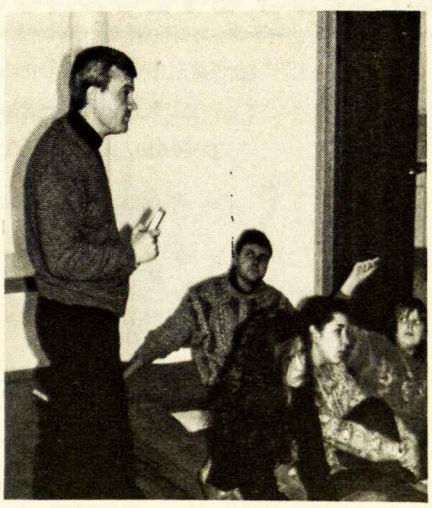

Kun. Ričardas Repšys kalba Vasario 16 gimnazijos (Vokietija) ateitininkams rekolekcijų metu.

13-toji buvo paskutinė gyvenimo diena. Iš tiesų, Dievo liudytojais galime tapti kiekvienas...

Sėdėjome ratu susėdę salėje — visų klasių mokiniai. Iš tikrųjų taip skirtingai ne tik amžiumi ar vieta, kurioje gimę ir gyvenę, bet ir savo pasaulėžiūra bei pasaulėjauta. Tačiau ta diena vienijo mus savo ieškojimu, buvimu kartu, galėjimu kalbėti arba tylėti. Paskui kunigas Edis prilipdė kiekvienam ant kaktos kortelę su kažkokiu žmogaus bruožu, bet taip, kad tai perskaityti pats negalėjai, perskaitė tik kiti. Susiskirstėm į grupeles ir diskutavome pateiktus klausimus. Visiems knietėjo sužinoti: kas parašyta mano kortelėje? Kiti kalbėjo su tavim taip, kaip užrašyta ant tavo kaktos, tu taip pat kalbėjai su jais pagal užrašą. Kiekvieno užduotis buvo: kaip turiu suprasti kitą ir tai, ką jis man sako, ką nori pasakyti. Daugelis taip įsitraukė, kad sunku buvo sustoti.

Po pietų rekolekcijas tęsėm gimnazijos parke, nes ir oras visus kvietė laukan. Užduotį gavom tikrai nelengvą. Susiskirstėm į penkias dideles grupes ir kiekviena gavo po lapą, pilną klausimų. Kas atsakys tuos klausimus teisingai ir greičiausiai? Klausimai buvo įvairiausi: kada nutapyta Aušros Vartų Marija? Kaip vadinasi gimnazijos koplyčia? kiek rūšių medžių auga gimnazijos parke? Kokie apaštalų vardai? — ir dar daug, daug. Visi atgijo. Vienas skaičiavo pėdas aplink mokyklą, kitas bėgo pas kun. Dėdiną klausti, kada nutapyta Aušros Vartų Marija, trečias nešėsi tikybos sąsiuvinį su apaštalų vardais... Grupių raštininkai tik sėdėjo ir surašinėjo atsakymus. Kunigas Edis stovėjo ir stebėjo mokinius. „Mes!", kažkas šaukė. „Ne, dar trūksta dviejų..." „Mes", šaukė kita grupė. „Ne, trys neteisingi", atsakė kun. Edis. O varge! Pabaigėm beveik visi kartu ir visi laimėjom.

Vakare vėl susirinkom į šv. Mišias „Lietuvos kankinių" koplyčioje. Praėjo dvi rekolekcijų dienos, kažką pakeitusios mumyse ir mūsų draugose. Dėkojame kunigams Ričardui ir Edžiui, kad atnešė mums šventę, kad galėjom sustoti ir visi kartu pamąstyti, kad padėjo mums geriau pažinti save ir šalia savęs esantį.

Gabrielė Žaidytė

NUOTR.: M. SMITIENĖS

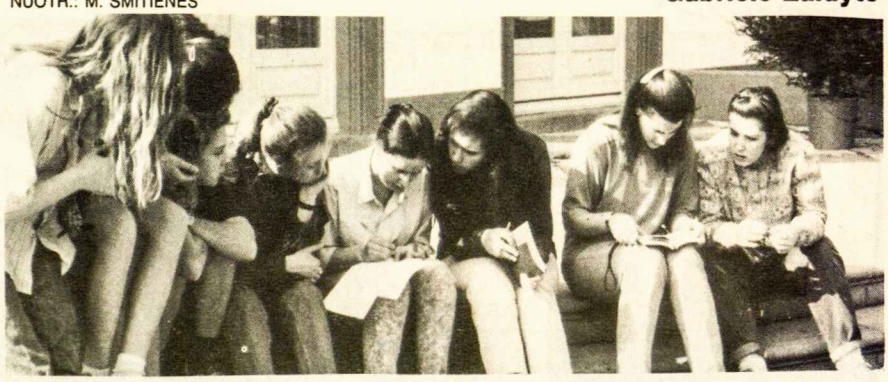

Vasario 16 gimnazijos moksleiviai ateitininkai atsako rekolekcijų klausimus.

KREIVOS ŠYPSENOS

Česlovas Keryvaitis

Reikia!

Reikia sergant vaistus gert.
Reikia bėgant kojas kelt.
Jei nekelsi lig liemens,
Tai užkliūsi už akmens.

Reikia plaut rankas, dantis,
Aiškiai formuluot mintis.
Jei ką nors manai, tąsyk, —
„Aš skaitau" nebesakyk.

Reikia laukti ir planuot,
Už ydas save vanot.
Jei galvoj tik ši diena,
Tavo ateitis liūdna.

Šitų „reikia" iš tiesų
Neišvardinsi visų.
Tam ir duota mums galva.
Kad ugdytume save.

Lietuva

ĮDOMŪS AMERIKOS ĮSTATYMAI

• Minesotos valstijoje negalima ant tos pačios virvės padžiauti vyriškus ir moteriškus baltinius.

• Kalifornijoje draudžiama statyti spąstelius pelėms, jei neturi medžiotojo leidimo.

• Sault Ste Marie Mičigane negalima spjauti prieš vėją.

• Arizonoje (Mohave) sugautas vagiant muilą, turi tol praustis, kol visas muilo gabalas sudyla.

• New Hampshire du vairuotojai, susitikę kryžkelėje, turi visiškai sustoti ir nė vienas negali judėti, kol kitas nėra nuvažiavęs.

• Fort Madison (Iowa) gaisrininkai negali gesinti gaisro, pirma 15 minučių nepasipraktikavę.

• Normal miestelyje (Illinois) žmonėms draudžiama šaipytis iš šunų.

• Kentucky valstijoje draudžiama užmigti restorane, o Šiaurinėje Dakotoje — pardavinėti riestainius kartu su alum.

KITOKS ŽODYNAS

krapinti — užbarstyti krapų ant patiekalo
krateris — senas automobilis, kurio lingės išdilusios
maždaug — kai negalima apsispręsti: mažai ar daug
migdolas — nuobodus paskaitininkas
siūlyti — pribarstyti siūlų
smilkinys — patarnautojas procesijoje, kuris neša smilkytuvą
pastoracija — amžius, kuriame žmonės paprastai pastorėja
uolus — labai akmenuotas, uolėtas

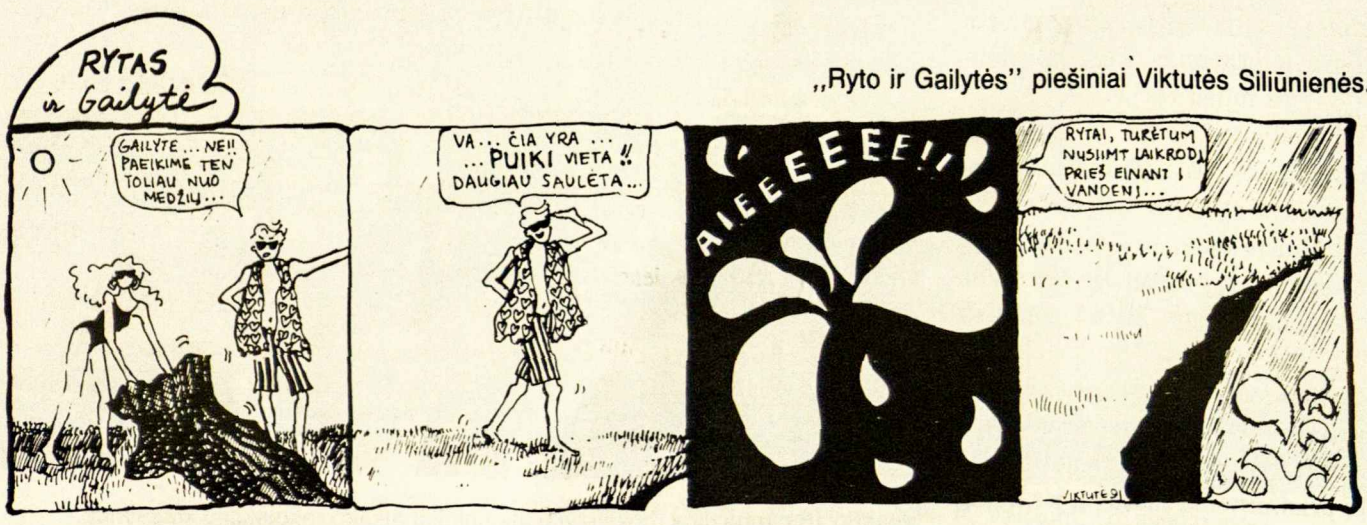

„Ryto ir Gailytės" piešiniai Viktutės Siliūnienės.

naujasis ŽIDINYS

Tai iliustruotas mėnesinis religijos ir kultūros žurnalas,
nuo šių metų sausio mėn. leidžiamas Vilniuje „Katalikų pasaulio" leidyklos
ir remiamas Lietuvos bei išeivijos kultūrininkų.

naujasis ŽIDINYS

skiriamas visiems tautiečiams,
kurie domisi filosofija, teologija ir religijos istorija,
kurie mėgsta literatūrą, dailę ir muziką,
kurie rūpinasi mūsų religijos, kultūros ir visuomenės reikalais.

naujasis ŽIDINYS

bus Jūsų namuose ištisus metus,
jeigu užsisakysite jį (12 numerių - tik $36!), kreipęsi adresu:

Lithuanian Catholic Religious Aid
Lietuvių katalikų religinė šalpa
351 Highland Blvd., Brooklyn NY 11207
Tel.(718) 647-2434, Fax (718) 827-6696. Telex 5101013171.

naujasis ŽIDINYS

laukia Jūsų straipsnių, laiškų, atsiliepimų, pageidavimų ir pasiūlymų,
kuriuos galima siųsti adresu:

Pylimo 27, 232001 Vilnius, Lietuva/Lithuania
Tel.(0122)22 24 22. Fax (0122) 22 21 22.

Tik visos lietuvių šviesuomenės bendromis pastangomis gyvuos

naujasis ŽIDINYS!

KILNOJAMA PARODA APIE KRUVINUOSIUS SAUSIO MĖNESIO ĮVYKIUS

- puiki švietimo priemonė mokyklom, konferencijom, kitiem renginiam
- dramatiški, padidinti vaizdai su angliškais užrašais
- dvi išlankstomos dalys, lengvai išstatomos ant stalo
- 100 dol. vienai savaitei plius persiuntimo išlaidos

UŽSAKYTI PER LIETUVIŲ INFORMACIJOS CENTRĄ NEW YORKE

SKAMBINANT GINTEI DAMUŠYTEI, TEL. (718) 647 - 2434
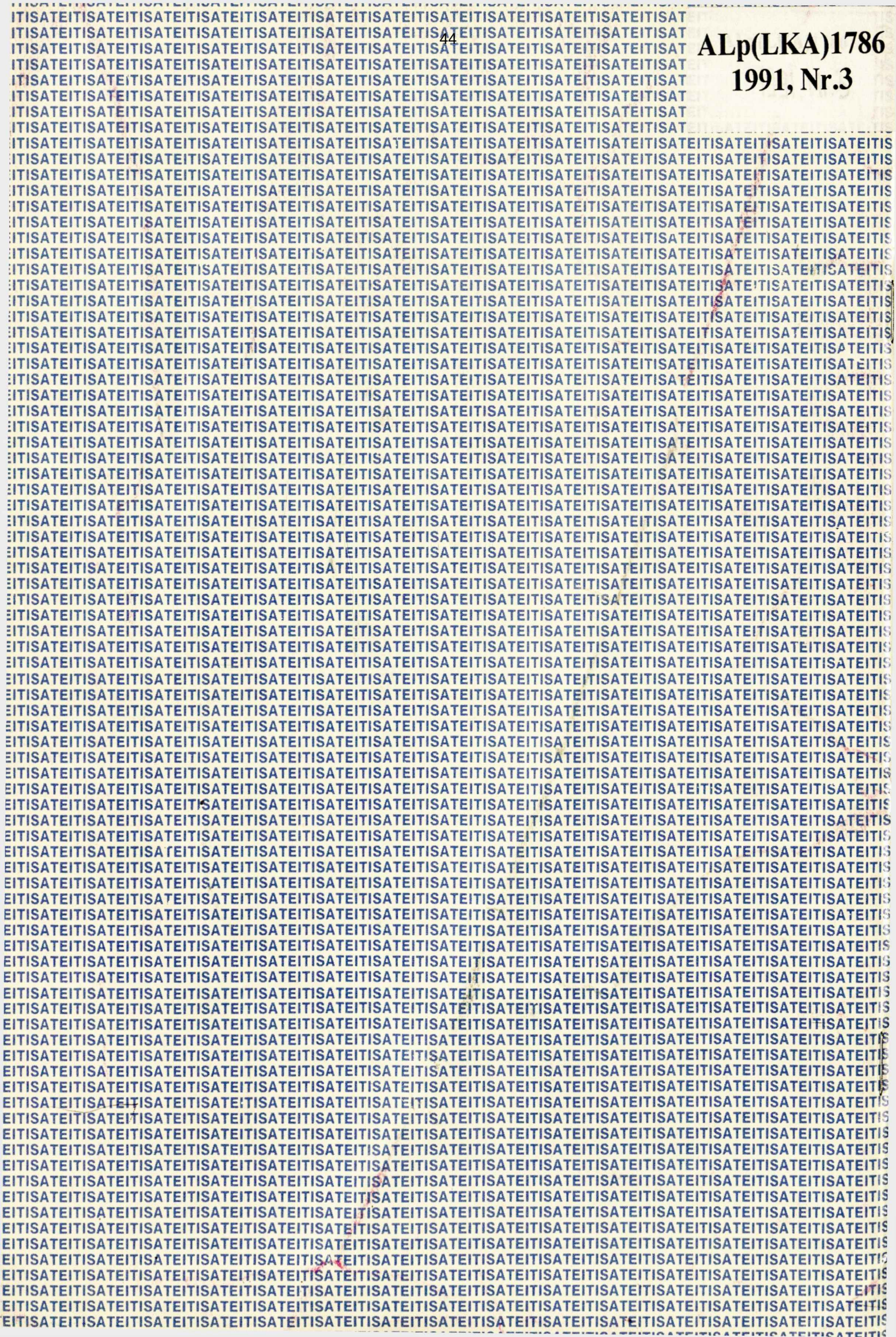
ALp(LKA)1786
1991, Nr.3